

הישיבה השלוש-מאות של הכנסת התשיעית

יום רביעי, ה' שבט תש"ם (23 ינואר 1980)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:00

א. שאלות ותשובות

חולה להשתחרר מבית-החולים או מחדר המיון בימי שבת ומועד.

4766. מסגעים תברואתיים במגרשי כדורגל

הכרת-הכנסת ש. ארבל-אלמזוליני שאלה את שר הבריאות ביום ז' בכסלו תש"ם (27 בנובמבר 1979):

מדי פעם אני מבקרת בתחרויות כדורגל הנערכות במגרשים שונים. אחת התופעות המאפיינות את המגרשים היא מציאותם של עשרות דוכנים למכירת דברי מאכל ומשקאות. בדרך כלל הדוכנים הם פתוחים, הסחורה מונחת על עגלות גלויה לאבק ולזוהבים המתעופפים בסביבה וגם מוצרי בשר ממכרים ללא כל שמירה על כללים תברואתיים מינימאליים.

נוכח העובדה שמצב זה עלול לסכן את בריאותם של אלפי צופים הניזונים מדברי מאכל הנמכרים להם רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם קיים פיקוח תברואתי מטעם משרד הבריאות או הרשויות המוניציפאליות על הרוכלים המוכרים דברי מזון במגרשי הכדורגל?

2. אם כן, במה מתבטא הפיקוח?

3. אם לא, האם אין שר הבריאות גורס שזה מחלל מצד המוסדות המופקדים על בריאות הציבור?

4. אילו אמצעים עומד משרד הבריאות לנקוט כדי להבטיח פיקוח על הרוכלים המוכרים דברי מאכל במגרשי הכדורגל?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הגוף האחראי על הפיקוח הישיר על הרוכלים בכלל ורוכלי מזון בפרט הוא הרשות המקומית. כדי לאפשר את קיום הפיקוח ברוכלות המזון קבע משרד הבריאות שתי תקנות המסדירות את בעיית הפיקוח על רוכלי מזון והן: 1. תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים ברוכלות מזון), תשל"ד—1973; 2. תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים ברוכלות מזון) (תיקון), תשל"ה—1975. לפי תקנות אלה חל איסור לרוכל בסוגי מזון שונים ובכללם מזון מן החי. מזון שיוכל רשאי למכור חייב להיות באריזה מקורית של היצרן או משקאות בבקבוקים סגורים בלבד. משרד הבריאות יפעיל את סמכותו כלפי הרשויות המקומיות כדי להבטיח שיהיה פיקוח מוגבר על הרוכלים.

4849. משרד תברואתי ברמת השרון

הכרת-הכנסת י. תמיר שאל את שר הבריאות ביום י"ג בכסלו תש"ם (3 בדצמבר 1979):

נתקבל במשרדי מכתב מאשה המתגוררת ברחוב ויתקין ברמת השרון שבו היא מתלוננת על זיהום אוויר חמור הנוצר בסביבת מגוריה עליי פעילות תעשייתית

היו"ר מ. ל. מרון:

הנני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. נתחיל בשאלות ותשובות. רשות הדיבור לשר הבריאות להשיב על שאלותיה.

4763. שיחרור חולים מבתי-חולים בימי שבת וחג

הכרת-הכנסת י. מ. אפרמביץ שאל את שר הבריאות ביום ז' בכסלו תש"ם (27 בנובמבר 1979):

גב' נוחה שורצמן מרח' יהודה הלוי 12 בבני-ברק פנתה אלי בתלונה כי כאשר אושפזה בבית החולים "בילינסון" בערב יום הכיפורים אחרי נפילה ופגיעה בצלעות עמדו האחות הראשית והרופאים על כך שתשתחרר מבית-החולים מייד לאחר הטיפול בה אף שהדבר היה בעיצומו של יום הכיפורים. רק אחרי ויכוחים הוסכם שתישאר במיטתה אך ורק במסדרון ליד חדרי המיון ומבלי שאיש יתייחס במשך היום לכאביה. בשעה 16:00 ביום הכיפורים רצו לשחררה שוב בטענה שחדר המיון מלא ושיש צורך במיטתה ואחד הרופאים אף הזמין אמ"ב בולאנס לצורך זה. האשה נדהמה לבסוף לגלות כי מתוך שמונה-עשרה מיטות בחדר המיון היו תפוסות באותה שעה רק שלוש.

אודה לכבודו אם ישיב לי:

1. האם הפרטים המתוארים במכתבה של האשה הנ"ל נכונים וידועים לכבודו?

2. אם כן, האם יסכים כבודו לתת הוראה לחקור את המקרה ולהסיק מסקנות כלפי האחראים לכך?

3. האם קיימת הוראה שאין לשחרר חולה דתי/ת מבית-החולים בישראל בשבת ובמועד?

4. אם כן, מה יש בדעת כבודו לעשות כדי שההוראה לא תופר שנית?

5. אם לא, האם מוכן כבודו לשקול התקנת תקנה או הוראה בעניין זה?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלה 1: כפי שהודיעו לנו מבית-החולים הטענה על הכוונה לשחרר את גב' שורצמן מבית-החולים ביום כיפור אינה נכונה. האמבולאנס שהוזמן היה מיועד לחולה אחרת מאחד מבתי הוקנים באזור. לעומת זאת איפשרו לגב' שורצמן לשהות בבית-החולים עד למוצאי יום כיפור.

לשאלה 2: ניתנה הוראה לחקור את המקרה ולא נמצא שיש להסיק מסקנות כלפי הצוות.

לשאלה 3: חולים מאושפדים בבתי-החולים אינם משוחררים בשבת פרט למקרים שהדבר נעשה לפי בקשת החולה או דרישתו. לגבי חדרי מיון אין הוראות ברורות בעניין זה.

לשאלות 4—5: בעקבות התלונה והשאלתה הוצאו הוראות מתאימות לבתי-החולים ובהן נאמר שאין לאלץ

דותיו בנושאי בריאות הציבור יתקבלו על דעת ועדות התקינה וייעצו הגנה נאותה לצרכן ?

3. האם דואג המשרד להתריע ולהזהיר את הציבור בפני תקנים ומוצרים שלדעתו אינם עומדים במבחן בריאות הציבור ?

4. האם אין משום פסול בכך שההצבעה במכון התקנים היא חשאית ובכך היא מעלימה את המאבק הגלוי הקיים בין נציגי המשרד החרדים לבריאות הציבור לבין נציגי תעשייה החרדים לרווחי מפעליהם בלבד ?

5. האם יש בכוננת המשרד ליוזם שינויים שיביאו הגברת כוחם של נציגיו ומומחי מזון אחרים בוועדות התקינה ?

תשובת שר-הבריאות א. שוסטק :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הדברים ידועים.
2. מכון התקנים פועל מכוח חוק התקנים, תשי"ג-1953. הוא אינו באחריות שר הבריאות ואין למשרד הב-ריאות מעמד עדיף בו.

3. פעולות המשרד בתוך מכון התקנים אכן מחייבות רביזיה ומשרד הבריאות פועל בכיוון זה.

4. אין משרדנו רואה פסול בדרכי ההצבעה בוועדות מכון התקנים. ההצבעה היא גלויה בכל ועדה.

5. הדרך לשנות זאת היא לשנות את חוק התקנים ולהעמידו לפחות לעניין מזון ובריאות הציבור באחריות שר הבריאות, ונדונה פעולה בכיוון זה.

4895. **מטרי רעש באזור בית-הזיקוק בחיפה**

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את שר הבריאות ביום כ' בכסלו תש"ס (10 בדצמבר 1979) :

מחפה ומנשר מגיעות אלי פניות של אזרחים המת-ריעים קשות על רעשים בלתי נסבלים באזור בתי-הזיקוק. המיתקן המרבה רעש מופעל בשל שיא ובמלוא עוצמתו בש-עות הלילה (02:00—03:00) והרעשים גורמים לתושבים נדודי שינה וכאבי ראש ואף פוגעים בארחות החיים הת-קינים באופן קשה.

בקשר לכך יואיל השר להשיב לי :

1. האם מצב הדברים הנ"ל ידוע לשר ?
2. אם כן, כיצד ייתכן שמפעל כמו בתי הזיקוק מרשה לעצמו לפגוע בסביבה ובאוכלוסין זה כמה חודשים ?
3. מה עושה משרדו כדי לשים קץ למטרד הבלתי נסבל הנ"ל ?

שר-הבריאות א. שוסטק :

1. התלונות של אזרחי גשר בנוגע למטרדי רעש שמקורם בבתי-הזיקוק בחיפה הן מוצדקות. המטרדים נגרמים כתוצאה מפליטות של עשן וקטור מאחד הפיידים של בתי הזיקוק. לפיד זה מצוי במפעל חדש המצוי בשלבי הרצה ואשר טרם התגברו בו על הבעיות הטכניות. הרעש נגרם כתוצאה מפליטת קטור המוסף לפיד בעת הצטב-רות עדפי גאז. הנהלת בתי הזיקוק טוענת כי המטרדים יחוסלו בעתיד הקרוב לאחר שישלחו להתגבר על הבעיות הטכניות.

2. על אף טענות אלה תבע משרד הבריאות מהמפעל להפסיק מייד את מטרדי הרעש הללו. מאחר שהמטרדים לא חוסלו פנה המשרד לפרקליטות המחוז וביקש להגיש תביעה משפטית. פרקליטות המחוז הגישה כתב אישום

ועל הפיכת אזור הסמוך לאזור מגוריה למקום שבו מוש-לכת אשפה ומצטברת זחמה בגלל הפועלים העובדים במפעלי התעשייה במקום. פניותיה של האשה הנ"ל לגור-מים הנוגעים בדבר נתקלו עד עתה בחוסר רצון וחוסר מעש, דבר הגורם סבל לכל תושבי האזור.

בקשר לנ"ל יואיל נא השר להשיב לי :

1. האם בדק משרד הבריאות את האזור ?
2. אם כן, מה יש בדעת משרד הבריאות לעשות על-מנת להקטין את זיהום האוויר באזור ולשמור על הנקיון בו ?
3. מה עשתה הרשות המקומית כדי להגן על התוש-בים מפני המטרד הנ"ל ?

שר-הבריאות א. שוסטק :

1. משרד הבריאות מודע למטרדי זיהום האוויר הנגרמים לדיירי רחוב ויתקין ברמת השרון. עובדי המשרד ביקרו באזור לאחרונה ביחד עם נציג הרשות המקומית ובדקו את המצב בשטח. בביקורים אלה נתברר כי המטרד באזור נגרם כתוצאה מקירבת יתר בין שני מפעלי תעשייה — מוסך ומצבעה — המצויים באזור שנועד לתעשייה בסמוך לאזורי מגורים. המפעלים מנוהלים בצורה רשלנית ופסולת שלהם נזקקת לפס הירק האמור להפריד בינם לבין אזור המגורים.

2. משרד הבריאות פנה לאחרונה לראש המועצה של רמת השרון, הביא לידיעתו את העובדות הנ"ל ודרש כי הרשות המקומית תפעל למניעת מטרדי הריחות ותנקה באופן יסודי את השטח. הרשות המקומית נתבקשה להע-ביר את דרישות משרד הבריאות לבעלי המפעלים ולוודא שמחלקת התברואה המקומית תפעל ליישום דרישות אלה.

3. בזמן הקרוב יבוצע ביקור חוזר באזור על-מנת לוודא שדרישות משרד הבריאות נמצאות בתהליך של יישום. אם לא תתחל התקדמות בטיפול בנושא תוך פרק זמן סביר יפעל משרד הבריאות לחיסול המטרדים באמצעים החוקיים העומדים לרשותו, ובכלל זה הגשת משפטים עד כדי הוצאת צווי סגירה נאותים.

4853. **ההכרעות בוועדות התקינה של מכון התקנים**

חבר-הכנסת מ. וירשובסקי שאל את שר הבריאות ביום י"ג בכסלו תש"ס (3 בדצמבר 1979) :

על-פי אינפורמציה שהגיעה לידי נדחות במכון הת-קנים, ביאת אחר זאת, הצעות של משרד הבריאות שנועדו להגן על בריאות הציבור מפני חמרי מזון שונים. לדוגמה : 1. הצעת הטוקסיקולוג הראשי של משרד הברי-אות, ד"ר א. איזנברג, לחייב סימון מדויק וספציפי של כל מרכיבי המזון (ועדה תקינה 554) ; 2. המלצת ד"ר אברהם רשף מנהל המחלקה במשרד הבריאות בעניין המארגארינה דלת השומן ; 3. עמדת משרד הבריאות בנו-שא נוכחות חידקים מקבוצת הקוליופורם (ועדת תקינה 502). בידי דוגמאות רבות נוספות של מקרים שבהם נדחו הצעות חשובות לבריאות הציבור מצד אנשי מקצוע ממשרד הבריאות וזאת על רקע התנגדות נציגי תעשייה אינטר-סנטיים.

אבקש את כבוד השר להשיב לי :

1. האם ידועים לך הדברים האלה המהווים סכנה לבריאות הציבור ?
2. מה יש בדעת המשרד לעשות בעתיד כדי שעמ-

התקן הישראלי וזאת על אף שיפורים שונים שהוכנסו במפעלים. בימים הקרובים תשולם סדרת מדידות שנייה לתקופה יולי — נובמבר 1979 ובהסתמך על ממצאיה תוצאנה הנחיות פעולה מתאימות למפעלים. תוצאות המדידות שנתקבלו עד עתה מראות כי הריכוזים העולים על התקן גובעים בעיקר מכך שכבישי העפר שבאזור ומערכות שינוע האבק בחלק מהמפעלים אינם מורטבים בתדירות מספקת. בעיה טכנית נוספת היא מטרדי רעש שנגרמו, כפי שנמצא בבדיקות, מכך שפיצוצים נערכו קרוב מדי לאתרי המגורים באזור. מן הראוי לציין כי חלה הפחתה מסויימת בחומרת המטרדים וזאת כתוצאה מפעולות מסויימות שכבר ננקטו בחלק מהמפעלים. לדוגמה: התקנת מיתקנים ללכידת האבק במפעל האספלט שבאתר והתקנת מיכסי ניילון בכמה אתרים במטרה לעצור את האבק המרחף.

3. העתקת המפעלים לאתר אחר היא מסובכת ביותר. חלק ממפעלים אלה נבנו לפני זמן ניכר כאשר לא היו בתי מגורים מרובים באזור. עם הזמן התקרבו בתי המגורים אל אזורי התעשייה, דבר הגורם למטרד כמעט בלתי נמנע. מפעלי התעשייה ממוקמים באתר שלפי תכנית המיתאר יועד לתעשייה מסוג זה ובינו לבין אזור המגורים חוצץ אזור תעשייה רגילה. אין באתר פס ירוק שיפריד בין אזור המגורים ואזור התעשייה הרגילה. על אף כל הקשיים הנזכרים תיבדקנה אפשרויות להעתקת המפעלים לאזור אחר. אם הדבר לא יהיה מעשי יחוייבו המפעלים להתקין מיתקנים נאותים ללכידת האבק ולהפחתת עצמת מפלסי הרעש באזור.

הח"ר מ. ל. מרון :

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת יוסף תמיר.

יוסף תמיר (התנועה לשינוי יוזמה) :

כבוד השר, אתה סיימת באמריך שהמפעלים יחוייבו בהתקנת המיתקנים הנאותים. אני שואל : כמה זמן אתה נותן להם כדי לבצע זאת ?

שר-הבריאות א. שושפסק :

זה צריך להיבדק על-ידי האנשים שיכולים לקבוע זאת מבחינה טכנית. אני לא קובע את הדבר הזה.

4897. הטיפול במתנעים הנגרמים בארובות "רידינג"

חבר-הכנסת א. שפיזר שאל את שר הבריאות ביום כ' בכסלו תש"ם (10 בדצמבר 1979) :

בבדיקה שנערכה לאחרונה על-ידי המכון למחקר מפעלי בריאות סביבתיים שליד אוניברסיטת תל-אביב נמצא כי החלקיקים הנפלטים מארובות תחנת "רידינג" גורמים נזק לבריאותם של תושבי הסביבה ולרכושם.

אודה לשר אם ישיב לי :

- א. אילו צעדים ננקטו על-ידי משרד הבריאות כדי למנוע או לצמצם את הנזק הנגרם על-ידי הארובות ?
- ב. האם ניתנו למשרד האנרגיה ולחברת החשמל הוראות לתקין מייד של המצב ?
- ג. האם נתבקש משרד האנרגיה להשיב על טענות משרד הבריאות תוך פרק זמן קצוב ?

שר-הבריאות א. שושפסק :

א-ב. משרד הבריאות בודק מזה כשנה את בעיית פליטתם של חלקיקים חומציים מארובות תחנת הכוח רידינג בקשר לפגיעה האפשרית ברכוש תושבי האזור ובבריאותם.

נגד המפעל אולם בית-המשפט נתן למפעל ארכה והסכים לעכב את ההליכים המשפטיים עד לתאריך 31 בדצמבר 1979. נתברר שטרם נתקבלה חוות דעת פרקליט המדינה ואי לכך נדחה המשך שמיעת המשפט ליום 18 בינואר 1980.

3. משרד הבריאות ימשיך לטפל בכל האמצעים החוקיים והטכניים העומדים לרשותו כדי לחסל את המטרד הנדון.

4896. מתנעים באזור מבשרת ציון

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את שר הבריאות ביום כ' בכסלו תש"ם (10 בדצמבר 1979) :

ערכתי סיור בישוב מבשרת ציון. הישוב מצוי במקום מרהיב עין והוא מתפתח בקצב מהיר. מספר תושביו עתה הוא כ-8,000. בשנתיים האחרונות נוספו 25% לאוכלוסייתו וצפוי ריבוי של התושבים עד כדי 20,000 בעשור הבא. אולם במקום פועלים מחצבה גדולה, מגרסת אבן, מחצבת שיש ומפעל לייצור סיד (בבעלות "אבן וסיד") והם בשפל המדרגה מבחינה תחזוקתית, בטיחותית וסביבתית: הסיד פורץ מבריכת הסיד ללואדי הנאה ומשחיתו; הפיצוצים במחצבה מועזעים את אזור המגורים וגורמים לסדקים בקירות הבתים; האבק המיתמר מהמגרסות מכסה אזור גדול. לעתים הוא כה סמיך וקשה לראות את הדרך שבה מתנהלת תנועת רכב והיו גם תאונות דרכים; בימי גשם מהווה האבק מטרד חמור נוסף בכסותו את הכביש בשכבה רטובה וחלחלקה, דבר הגורם לרוכבי אופנוע להחליק בעברם במקום; כמויות גדולות של אבק חודרות לבתים, מציקות לתושבים, מזהמות את הסביבה וגורמות לפגיעות בדרכי הנשימה, דבר הגורם לבריאות אנשים מהאזור, ולבאים במקומם — לנגעים קשים; הרעש בשטח ובסביבתו הוא מעל למותר כחוק; אין גידור לכל השטח המצוי בלב צומת דרכים וקיימת סכנה של היפגעות העוברים והשבים. בסך הכול ניתן לומר שמציאות המפעלים האלה עולה בקנה אחד עם צרכי האדם והסביבה והתרחבותם של המפעלים במשך השנים נוגדת את טובת מבשרת ציון ונוגדת את איכות החיים שהתושבים זכאים לה.

בקשר לכך אודה לשר אם ישיב לי :

1. האם הוא מודע לבעיה וחומרתה ?
2. אם כן, איך מטפל משרדו במטרדים הנ"ל ?
3. מה עושה משרדו כדי להביא להעתקת המפעלים למקום מרוחק מישוב ?

שר-הבריאות א. שושפסק :

1. משרד הבריאות מודע לחומרת הבעיות הקיימות במבשרת ציון, הנגרמות כתוצאה מקירבת היתר שבין אזור התעשייה לבין אזור המגורים.

2. משרד הבריאות, משרד הפנים והרשות המקומית מטפלים בנושא זה ומתפעלים דרכים לפתרון הבעיה. משרד הבריאות יעץ לרשות המקומית להתנות את חידוש רישיונות העסק של מפעלי התעשייה המזהמים בביצוע פעולות שיובילו לפתרון הבעיות הסביבתיות. במסגרת זו הוזמנה אצל המעבדה הישראלית לפסיקה סדרת מדידות אבק שוקע ומרחף, ובכללן מהירות וכיוון רוח, בכמה אתרים באזור בסמוך למפעלים המזהמים. סדרת המדידות של התקופה ינואר — יוני 1979 הראתה שריכוזי האבק באזורי המגורים הסמוכים למפעלים גולים על

ב. אם כן, מדוע לא יסווג החומר כרעל?

ג. אם משרד הבריאות טרם גיבש דעה ברורה בנושא מתי יעשה כן?

שר-הבריאות א. שופטק:

א. החומר "כלורדימפורם" נמצא אונקוגני, גורם סרטן, בניסויים בבעלי חיים. אי לכך יש לראות בו חומר העלול לסכן את בריאות האדם.

ב. החומר הנ"ל סווג איפוא על-ידי משרד הבריאות כרעל. ישנן הוראות מיוחדות לטיפול בחומר וננקטים אמצעי בטיחות גבוהים כדי לפקח על השימוש בו.

ג. משרד הבריאות גיבש עמדה ברורה בנושא והעבירה לגופים הנוגעים בדבר, לרבות הוועדה הבין-משרדית לחמרי הדברה, חברות הריסוס והטיסים. כמו כן נוקט משרד הבריאות בתהליכים המתאימים כנדרש על ידי החוק לרישום כלורדימפורם ברשימת הרעלים.

היו"ר מ.ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת אליהו שפיזור.

אליהו שפיזור (המערך):

כמה זמן חלף מאז התאוננו היצרנים על כך שהחומר רעיל וגורם סרטן עד שמשרד הבריאות קבע את החומר כרעיל וכגורם סרטן ורשם אותו בתור שכזה?

שר-הבריאות א. שופטק:

אינני יכול לענות על כך.

אליהו שפיזור (המערך):

האם זה נקבע לפני הגשת השאלתה או לאחר מכן?

שר-הבריאות א. שופטק:

אבדוק זאת.

4996. מתן שירות על-ידי המרפאה הגינקולוגית

בבית-החולים "שמאל הרופא"

חברת-הכנסת ח. גרומן שאלה את שר הבריאות ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979):

מאות נשים שקיבלו ייעוץ ושירות במרפאה הגינקולוגית בבית-החולים "שמאל הרופא" נאלצות מזה כחודש להתרוצץ בין בתי-החולים "אסף הרופא", "תל השומר" או "צהלון" ביפו מאחר שמשרד הבריאות החליט לא לחדש את החוזה עם מנהל המרפאה למרות רמת השירות הרפואי שלה.

אבקשך להשיב לי:

א. מאיזו סיבה לא חודש החוזה עם מנהל המרפאה הגינקולוגית ב"שמאל הרופא"?

ב. האם נלקחה בחשבון בשעת השיקול אם לחדש את החוזה גם העובדה שהדבר יגרום סבל רב והתרוצץ-צויות מיותרות למאות נשים?

ג. האם מוכן הינך להסדיר באופן מיידי את חידוש מתן הייעוץ והשירות במרפאה הגינקולוגית האמורה?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א. מזה כשנה הוחלט במשרד הבריאות לאחד את השירות הגינקולוגי לאזור רמלה—לוד וראשון לציון ולרכוז בבית-החולים "אסף הרופא" בלבד.

ב. אין כל סיבה לסבל של חולות האזור. השירות

במסגרת זו נערכו מדידות באזור ובהן נתברר כי אמנם פליטה זו גורמת נזקים לרכוש כדוגמת פגיעה בצבועי המגן של מכוניות ומטוסים הנמצאים באזור ולהרס חמרים מסוגים שונים. אי לכך פנה המכון לחקר מפגעי בריאות סביבתיים למשרד הבריאות אל הנהלת חברת החשמל ותבע ממנה לפעול לחיסול מפגעים אלה. בדיונים שנערכו עם הצוות הטכני של חברת החשמל נתברר שפליטת החלקיקים קשורה בהצטברות משקעים בתוך הירידות השונות בתחנת הכוח. משקעים אלה נוקו באופן יסודי והוצאה הוראה לביצוע פעולות ניקוי מתאימות בתדירות גבוהה יותר. כמו כן נצטוו המפעילים להקפיד הקפדת יתר על איכות השריפה ועל מניעת עשן. עומדת להיערך בתחנת הכוח סדרה של ניסויים בדוודים במטרה לשפר את יעילות השריפה ולצמצם על-ידי כך את פליטת העשן. יוכנסו שינויים במערכות נישוף הפיח בדוודים לשם שיפור פעולתן. נבדקת כיום שאלת נקיטת אמצעים נוספים ליעול השריפה כדוגמת הספת חמרים מיוחדים לגאזי הפליטה בדומה למה שמבוצע כיום במסגרת ניסוי ראשוני בתחנת הכוח בחיפה. חברת החשמל נדרשת לבצע דגימות מיוחדות בארובה ולהזמין ציוד ניטור מיוחד שיאפשר מעקב יעיל יותר אחר הפליטות מהארובה. בהתאם לתוצאות דגימות אלה ייקבע באילו דרישות פליטה יהיה על חברת החשמל לעמוד ועל סמך זאת יוכרעו לה תנאי פליטה מתאימים.

ג. לאור ההיענות ההולמת של חברת החשמל לדרישות משרד הבריאות לא היה צורך בהתערבותו של משרד האנרגיה בטיפול בנושא.

היו"ר מ.ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת אליהו שפיזור.

אליהו שפיזור (המערך):

לאחר שהשר קבע שיש נזק לרכוש מדוע לא תיתבע חברת החשמל אף היא על הנזק שגרמה? האם ינקוט משרד הבריאות אמצעים משפטיים נגד גורמים מסוג זה?

שר-הבריאות א. שופטק:

אין זה תפקידו של משרד הבריאות לבקש פיצוי על נזקים. אלה שניזוקו יכולים להיעזר בעדויות שלנו.

אליהו שפיזור (המערך):

אבל קבעתם שנגרם נזק.

שר-הבריאות א. שופטק:

אני קובע שהדבר גורם נזק אבל איני חושב שתפקידו של משרד הבריאות הוא להגיש תביעות אזרחיות.

4898. רעילותו של חומר ריסום

חברת-הכנסת א. שפיזור שאל את שר הבריאות ביום כ' בכסלו תש"ם (10 בדצמבר 1979):

חומר הריסוס "כלורדימפורם" הוא, לדעתם של יצרנים זרים ושל חלק ממומחי משרד הבריאות, חומר העלול לגרום לסרטן בקרב אנשים הבאים עמו במגע. על אף עובדה זו לא נרשם החומר כרעל על-ידי משרד הבריאות. אי רישום זה מאפשר למשרד החקלאות להתיר את השימוש בו ואף להמעיט בחשיבותו של הצורך בפיקוח יעיל על אופן הריסוס בו.

אודה לשר אם ישיב לי:

א. האם נכון שהחומר הנדון הוא מסוכן ועלול לגרום לסרטן?

2. אם כן, מה נעשה במסגרת הגנת האדם וסביבתו מפני ההשפעות החמורות של האסבסט?

שר-הבריאות א. שושטק:

1. משרד הבריאות נתן את דעתו לבעיית החשיפה של פועלי האסבסט להשפעותיו המסוכנות. זה כחצי שנה פועלת במשרד ועדת מומחים בנושא ההיבטים הרפואיים של אסבסט בארץ.

2. ועדה זו יוזמת כמה פעולות: א. המלצה לחקן תעסוקתי שעומדת להיות מוגשת למשרד העבודה והרווחה. לאחרונה היתה התקדמות ניכרת בהורדת החשיפה התעסוקתית באחד מהמפעלים בצפון. אנו פועלים להורדת החשיפה התעסוקתית גם במפעלים אחרים, בעיקר על-ידי פעולות הסברה; ב. הערכת מידת הוזהום מסביב למפעלי אסבסט; ג. הכנת תכניות גמילה מעישון בקרב עובדים במפעלי אסבסט; ד. העברת מידע רלבנטי לגופים המעורבים בנושא: הנהלות מפעלים, הפועלים, משרד העבודה, קופות חולים ועוד; ה. הטלת חובת דיווח על כל מקרה אסבסטוזיס למשרד הבריאות; ו. הקמת פאנל רפואי שידון במצב הקליני של פועלים שהיו חשופים לאסבסט ובדרכי טיפול וזכאות מביטוח לאומי. כל פעולות הוועדה נעשות תוך נסיון שיתוף בין כל הגורמים המטפלים בנושא. משרדנו הכין תכנית מנע לפי שלבים. בין הצעדים הכלולים בתכנית יש גם קביעת תקן לחשיפה תעסוקתית שיהיה תואם את המידע העדכני בנושא.

יוסף תמיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להודות לשר הבריאות על תשובותיו הענייניות והבהירות.

5114. הטיפול בכליות מלאכותיות בארץ

חבר-הכנסת מ. עמאר שאל את שר הבריאות ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979):

בעתון "מעריב" מיום 12 בדצמבר 1979 נתפרסמה כתבה המגלה כי אסיר חולה כליות המקבל טיפול שבועי בכליה מלאכותית בבית-החולים של כלא רמלה ואשר ריצה שני שלישים מתקופת מאסרו וכאן לשיחרור מוקדם אינו משתחרר משום שאין לו אפשרות לקבל את הטיפול הרפואי שהוא זקוק לו בבתי-חולים מחוץ לכלא. תגובת משרד הבריאות כפי שפורסמה באותה כתבה היא: "שורר מצב קשה בתחום הטיפול בכליה מלאכותית. יש כאלו שמתיים מחוסר אפשרות לקבל הטיפול".

אבקשך להשיב לי:

1. האם פרטי המקרה כפי שתוארו בכתבה הם נכונים?

2. בהעדר אפשרות לקבלת טיפול בכליה מלאכותית בבתי-חולים מחוץ לכלא האם לא ניתן לנצל את הכליה המלאכותית בבית-החולים בכלא רמלה גם לחולים שאינם נמצאים בכלא?

3. מה יש בדעתך לעשות בנושא הטיפול בכליה מלאכותית לאלה הנזקקים לכך?

4. מה יש בדעתך לעשות במקרהו של האסיר הנ"ל כדי שיוכל להשתחרר מכלאו?

שר-הבריאות א. שושטק:

1. הנתונים שהוזכרו בכתבה הם נכונים אבל לא בגלל מחסור בכליות מלאכותיות אלא בגלל בעיות אישיות

ייתכן בבית-החולים "אסף הרופא" המסוגל לספק את צרכי האזור ללא כל קושי וברמה רפואית גבוהה ביותר.

ג. אין אנו רואים מקום לקיום שירות כפול באזור זה.

4997. הפסקת שירותי הבריאות בכתיים

חברת-הכנסת ח. גרוסמן שאלה את שר הבריאות ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979):

עיריית כתיים הקפידה, החל מ-2 בדצמבר 1979, את שירותי הבריאות בעיר — תחנות לבריאות המשפחה, מרפאות לבריאות הנפש והתחנה לאיבחון ושיקום הלב — עקב הצטברות חוב של כ-5 מיליון לירות שמשרד הבריאות משהה את העברתו לעירייה במשך חודשים ארוכים.

אבקשך להשיב לי:

א. מדוע משהה משרד העברת כספים לעיריית כתיים, מפר בכך התחייבויות וגורם סבל רב לאלפי תושבים?

ב. האם מוכן הינך להסיק מסקנות נגד האחראים למחדל חמור זה?

ג. המוכן הינך להורות על העברה מיידית של הכספים כדי למנוע סבל נוסף?

תשובת שר-הבריאות א. שושטק:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א. התשלומים של משרד הבריאות לעיריית כתיים מבוססים על החזרת 70% מהוצאות העירייה ברפואה מונעת, תשלומים אלה נעשים בצורה של מקדמות והחש"בון הסופי נעשה אחרי תום השנה התקציבית כאשר ההוצאות בפועל ידועות.

ב. החל מספטמבר 1979 הזרים המשרד מקדמות על-חשבון שנת הכספים הנוכחית. ב-19 בספטמבר 1979 הועברה לעיריית כתיים יתרה של 653 אלף לירות על-חשבון שנת הכספים 1978 וכן מקדמה ראשונה של 847 אלף לירות על-חשבון תקציב 1979.

ג. בראשית חודש דצמבר 1979 הועברה מקדמה נוספת של מיליון לירות ובימים אלה יועבר תשלום נוסף של מיליון לירות. מרבית התחייבויות המשרד לעיריית כתיים ישולמו עד תום שנת הכספים הנוכחית.

5113. הגנת עובדים מפני השפעות האסבסט

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את שר הבריאות ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979):

החשיפה של אנשים להשפעות המסוכנות של האס-בסט יכולה לגרום לתופעות של סרטן הריאה, אסבסטוזיס ומחלות אחרות. עובדה זו מוכרת בעולם הרפואה וה-אקולוגיה. ד"ר אליהו ריכטר מצביע בעבודתו בנושא זה — "תכנית מקיפה לטיפול בבעיות הבריאותיות הקשורות לחשיפות לסיבי אסבסט בישראל, ינואר 1979" — על הצורך בתכנית ארצית להגנה מפני פגיעות בפועלי האסבסט והוא מייצע לגונן על העובדים על-ידי פיקוח סביבתי ורפואי.

בקשר לכך אבקש את השר להשיב לי:

1. האם נתן משרדו את דעתו לבעיה הנ"ל?

תופים טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אבקש לשמוע את התשובה.

שר-הבריאות א. שושטק:

לא. המשרד בודק אפשרות להסמך רופאים מסויי-
מים המצויים בבתי-החולים להוציא רשיונות קבורה. הסדר
זה נראה עדיף על הסמכת רופאים בודדים.

לידיעת חבר הכנסת: לשכת הבריאות בעכו פועלת
גם בשבתות וחגים ונמצא בה רופא ממשלתי מוסמך
להוצאת רשיונות קבורה. גם לשכת הבריאות בצפת
פתוחה בשבתות וחגים. אמנם הרופא לא נמצא בלשכה
אך ניתן להועיקו בכל מקרה.

5190. הוצאת חוברות הנחיה על-ידי משרד הבריאות

חבר-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום י"א
בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979):

חוברת תזונה לילדים אשר הוצאה על-ידי משרדך
לפני חמש שנים תוארה לאחרונה כמכילה הנחיות מזיקות
ואף מסוכנות כאשר לכמויות ולהרכב של המזון שהומלץ
בה ולתינוקות.

אודה לשר אם ישיב לי:

א. האם הביקורת נכונה?

ב. האם נכון שמשרדך הפסיק את הפצת החוברת
והכין חוברת חדשה?

ג. האם קיים במשרד הבריאות פיקוח על הוצאת
חומר מסוג זה?

ד. מי הוא הגוף המקצועי האחראי על חומר מסוג
זה?

שר-הבריאות א. שושטק:

א. הביקורת נכונה בחלקה.

ב. המשרד מיין חוברת חדשה לפי מסקנות הצוות
אשר ביקר את החוברת הקודמת.

ג. כן.

ד. שירותי בריאות הציבור.

היו"ר מ.ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת שפייר.

אליו שפייר (המערך):

האם היתה זו טעות בחוברת הקודמת או שהקונצפצ-
יות הבריאותיות השתנו בשלוש-ארבע השנים האחרונות?

שר-הבריאות א. שושטק:

שני הדברים נכונים. בתקופה מסויימת קובעים הרופ-
אים תקן כזה, אחר-כך נודע מארצות אחרות על דבר
אחר, מגיע חומר חדש ומשנים זאת.

5192. הכשרת סטודנטים ישראלים לרפואה

שלמדו בחוץ-לארץ

חבר-הכנסת ת. טובי שאל את שר הבריאות ביום י"א
בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979):

בעתון "דבר" מיום 12 בדצמבר 1979 נמסר שמשרד
הבריאות החליט ש"ישראל תפסיק לאפשר לסטודנטים
לרפואה שלמדו בחוץ-לארץ לעשות סטאז' בישראל..."
וזאת כדי לקצץ בהוצאות.

הנני שואל את השר:

א. האם הידיעה נכונה?

שלו. החולה קיבל בעבר טיפול ב"הדסה" ירושלים, ב-
"אסף הרופא" וב"הדסה" תל-אביב. בכל המקומות הוא
התפרע והיה אלים.

2. ניתן לנצל את הכליה המלאכותית בבית-הכלא
ברמלה כשהחולה נשאר בסטאטוס של אסיר.

3. מפת האישפוז שתיכנס לתוקף ב-1 באפריל 1980
תטיל את האחריות לטיפול בחולי ספיקת כליות סופית
על בתי-החולים האזורי. בית-החולים יוכל לעבוד בש-
לוש משמרות, לפתח דיאליזה ביתית, לפתח דיאליזה
קהילתית. גידול מספר החולים המצטרפים בכל שנה
למערכת הטיפולית מחייב את הגדלת המשאבים הכספיים.

4. האסיר הנ"ל הביע הסכמה לקבל טיפול דיאליזה
בביתו. בימים אלה הוא החל לקבל הדרכה לכך בבית-
חולים "מאיר".

היו"ר מ.ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת משה עמאר.

משה עמאר (המערך):

אדוני השר, האם יש אפשרות שהכליה המלאכותית
שבבית-הכלא ברמלה תשרת גם חולים אחרים, חוץ
מאסירים?

שר-הבריאות א. שושטק:

בכליה המלאכותית שנמצאת בכלא משתמשים אלה
שהם חוזקת אסירים.

משה עמאר (המערך):

אני מציע שישתמשו בה גם לא אסירים אם יש חוסר
מקומות בבתי-חולים אחרים.

שר-הבריאות א. שושטק:

איני חושב שהשאלה במקומה. התקן של הכליה
המלאכותית הוא בשביל אסירים.

(חבר-הכנסת משה עמאר קורא ק-
ריאת-ביניים)

היו"ר מ.ל. מרון:

אנחנו מאשרים רק שאלה אחת נוספת.

שר-הבריאות א. שושטק:

בשביל זה יש בתי-חולים ויש אפשרות לטיפול גם
בבית.

5115. מתן תעודות קבורה לנפטרים בכפרים הערביים

חבר-הכנסת ח. מויס שאל את שר הבריאות ביום י"א
בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979):

קבלת תעודת קבורה ממשרד הבריאות גורמת זה
מכבר טרחה רבה ועיניו למשפחות הנפטרים בכפרים
הערביים. בני המשפחה נאלצים לשרך את דרכם למרח-
קים כדי להגיע ללשכות הבריאות מה גם שבימי שבתות
וחגים עומדים הם חסרי אונים בשל היות הלשכות סגורות
בימים אלה.

הנני שואל את כבוד השר:

האם מוכן כבוד השר לבדוק אפשרות של האצ-
לת סמכויות לרופאים הנמצאים בערים ובכפרים הערביים
לתת תעודות קבורה במקרה הצורך.

היו"ר מ.ל. מרון:

השר ישיב לשאלתה מס' 5115 של חבר-הכנסת חנא
מוויס. הוא איננו באולם, השאלתה תעובר לפרוטוקול.

הבריאות ביטל אתמול את ההסכם שהושג באחרונה בדבר הרחבת בית-החולים בנהריה ב-36 מיטות. החלטה זו עוררה התמרמרות בקרב חושבי הגליל המערבי הטוענים שאין ביכולת של בית-החולים בנהריה לשרת את האזור במתכונתו הנוכחית.

ברצוני לשאול את כבוד השר:

1. מה היו הסיבות שגרמו לביטול ההתחייבות להו-סיף 36 מיטות בבית-החולים בנהריה?
2. האם מתאים, לדעת שר הבריאות, המצב הקיים בבית-החולים נהריה לצרכי האוכלוסיה של הגליל המערבי?

3. מה יש בדעת כבוד שר הבריאות לעשות כדי שבית-החולים יספק את הצרכים וישרת את האוכלוסיה של הגליל המערבי?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הידיעה אינה נכונה.
2. לא, ועל כן הורחב בית-החולים בקיץ שעבר.
3. המשרד מזרים משאבים לבנייה ולכוח אדם.

5272. המצב הכספי של מועדון "שלום"

חברת-הכנסת ת. אשל שאלה את שר הבריאות ביום כ"ה בטבת תש"ם (14 בינואר 1980):

מועדון "שלום" פועל בירושלים כמרכז שיקומי לחולי נפש מאז 1968. ב-1977 הוא החל לקבל תמיכה ממשרד הבריאות. רוב המטופלים הופנו אליו על-ידי גורמים של משרד הבריאות כשהם בעלי היסטוריה של אישפוזים בגין מחלות נפש ושמשדר הבריאות לא יכול היה לספק להם שירותים יעילים. מאז הקמתו של המועדון טופלו בו מאות חולים שהטיפול חסך מהם אישפוזים חוזרים בבתי-חולים לחולי נפש ואיפשר לחלקם הגדול לחזור ולחיות חיים נורמאליים.

משרד הבריאות אינו מוכן לשלם תשלום ריאלי בעד הטיפול בחולי — שהם חוכב בין חולי המועדון — וזאת לעומת הגורמים האחרים השולחים חולים למועדון המוסד לביטוח לאומי, משרד הבטחון, משרד העבודה והרווחה ועיריית ירושלים המשלמים את חלקם כראוי ובשל-מות. לכן יש למועדון גרעונות תקציביים חמורים והוא עומד להיסגר בימים הקרובים למרות הבטחתו של המנהל הכללי של משרד הבריאות שהדבר לא יקרה.

אבקש את כבודו להשיב לי:

1. האם נכון הדבר שמשלוח החולים לשיקום במוע-דון "שלום" חוסך למשרד הבריאות כספים בעד אישפוזים חוזרים של חולי בבתי-חולים לחולי נפש?
2. מה הוא הסכום שנחסך למשרד הבריאות בדרך זו?
3. האם נכון הדבר שהמנהל הכללי של משרד הבריאות התחייב לדאוג לכך שמועדון "שלום" לא ייסגר?

4. מדוע אין משרד הבריאות משלם את חלקו המלא בעד הטיפול בחולי במועדון "שלום" וזאת אף ש-80% מהמטופלים במועדון נשלחים על-ידי?

5. האם יורה השר להעביר מייד למועדון את הכס-פים המגיעים לו ממשרד הבריאות כדי למנוע את סגירתו?

ב. האם אין בהחלטה זו הפרה של פקודת הרופאים המחייבת את משרד הפנים לאפשר תקופת סטאז' בישראל לסטודנטים שלמדו במכללות מוכרות בארץ ובחוץ-לארץ כאחד?

ג. מה הוא היקף החסכון שמשרד הבריאות מצפה מביטול הסטאז' לסטודנטים שלמדו רפואה בחוץ-לארץ?
ד. האם אין בהחלטה הזאת השוללת מסטודנטים ישראלים לרפואה שלמדו בחוץ-לארץ לקבל שנת סטאז' בישראל פגיעה בהכשרת רופאים לתנאים המיוחדים של הארץ?

ה. נוכח העובדה שהאוניברסיטאות בישראל אינן יכולות לקלוט את כל הישראלים הרוצים ללמוד רפואה ושלכן תמיד יהיו סטודנטים ישראלים שילמדו בחוץ-לארץ כיצד יוכשרו סטודנטים אלה לעסוק במקצועם וכיצד יינתנו להם רשיונות לכך?

שר-הבריאות א. שופטק:

א. כן.

ב. לא. מבחינה משפטית-חוקית אין כל חובה על משרד הבריאות לספק מקום לסטאז'.

ג. מדובר ב-200 סטאז'רים לשנה לערך ולפי השכר כיום זה מגיע להוצאה של כ-40 מיליון לירות — כ-200 אלף לירות לשנה לכל סטאז'ר.

ד. לא.

ה. האוניברסיטאות בישראל מתוכננות לקלוט סטו-דנטים לרפואה במספר שהמדינה זקוקה לו. סטודנט שישתלם בחוץ-לארץ יוכל להשלים את הכשרתו המקצועית לפני שובו ארצה.

אני רוצה להגיד לחבר-הכנסת טובי שהכוונה היא לאלה שמתעתדים לצאת עכשיו ללימודים בחוץ-לארץ. המשרד הודיע גם בפומבי שאותה אחריות שהיתה עליו, שהוא סיפק לכל הסטודנטים האלה מקום לסטאז' ושילם בשביל הסטודנט כל השנה, אינה קיימת עוד או יותר נכון לא תהיה קיימת עוד. יהיה מקום — יהיה מקום. אבל איננו מתחייבים.

היו"ר מ.ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת טובי.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

איך תהיה הענקת ההרשאה לרופא שלמד בחוץ-לארץ בתנאים אלה של אי מתן סטאז' בישראל? האם הסידור הזה אינו פוגע בהכשרת רופא לתנאי הארץ?

שר-הבריאות א. שופטק:

שנת הסטאז' היא בעצם שנה שביעית של הלימודים. אנחנו אומרים לאלה שרוצים לצאת עכשיו לחוץ-לארץ: תגמרו את כל שבע השנים בחוץ-לארץ. תוכלו לעשות שם את הסטאז' כמו שאתם לומדים שם שש שנים. מה יהיה אחר-כך, אם יהיו מתאימים לתנאי הארץ — אני מקווה שהבחורים שלנו די מוכשרים ומכירים את הארץ. הם יצאו רק ללמוד בחוץ-לארץ וכאשר יחזרו כרופאים יתאימו את עצמם גם לתנאי הארץ.

5253. ביטול תוספת מיטות

בבית-החולים בנהריה

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר הבריאות ביום י"ח בטבת תש"ם (7 בינואר 1980):

בעתון "הארץ" מ-28 לדצמבר 1979 פורסם שמשרד

מה עשיתי כדי שהמועדון לא ייסגר? — קודם כול הודענו למועדון שמהיום ולהבא לא נשלם להם סכומים גלובאליים אלא נשלם לפי אותו סידור שקיים בין משרד הרווחה לבין המועדון וכל תשלום ישולם בנפרד.

הבעיה של המועדון היא הגרעון של שני מיליון לירות שהוא שקוע בו עכשיו. אינני רוצה להיכנס לדיון כיצד ניהלו שם את הדברים. צריך לדאוג שבעתיד יתנהלו העניינים אחרת. מה שעשיתי הוא שפניתי לאוצר ויש לי תקווה טובה — אני לא רוצה לומר דברים ברורים ומפורשים — שתימצא דרך לעזור למועדון להתגבר על הגרעון הזה. בתנאי שיקבל עליו הנחיות והוראות כיצד לנהל את העניינים בעתיד כדי שלא יגיע לגרעון.

תמר אשל (המערך):
היום ה-23 בינואר.

שר-הבריאות א. שופטק:
עשיתי זאת השבוע בגלל אותה תכיפות.

יש לי תקווה טובה שהם יהיו מוכנים. אנחנו רוצים להביא את המועדון שיסכים לעבוד בעתיד לפי הנחיות ולפי סדר אחר מאלה שעבד עד עכשיו.

תמר אשל (המערך):
מה יהיה בפברואר?

שר-הבריאות א. שופטק:
הם יודעים על זה.

היו"ר מ.ל. מרון:
אני מבקש לקרוא את התשובה לשאלתה 4853 של חבר-הכנסת וירשובסקי.

(שר הבריאות א. שופטק קורא את התשובה לשאלתה מס' 4853. ראה עמ' 1559).

היו"ר מ.ל. מרון:
רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת וירשובסקי.

מירכ"י וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה):
האם השך מעלה יזמת חקיקה בעניין זה?

שר-הבריאות א. שופטק:
זה שייך למשרד המסחר והתעשייה. עכשיו נדונה פעולה בכיוון זה.

ב. הודעת הממשלה בעניין אנדריי סאחארוב

קאריירה מדעית שנתנה לו מעמד ושם עולמי כדי לנהל מערכה מבלי חת, מתוך נכונות לכל קרבן, על זכויות האדם היסודיות והמקודשות. אנדריי סאחארוב הוא גם אחד מחסידי אומות העולם. הוא התייצב לצדם של אסירי ציון ולא פסק לתבוע את שיחרורם, ניחם את משפחותיהם ועמד לימינו.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זו הצטרפות למסע השמצה נגד ברית-המועצות. אתה אין לך הזכות לדבר על זכויות האדם.

היו"ר מ.ל. מרון:
חבר-הכנסת טובי.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זו הסתה — — —

6. אם לא, מדוע ומה עומד השר לעשות באותם חולים שיישארו ללא טיפול שיקומי?

שר-הבריאות א. שופטק:

1. לא. במשרד הבריאות ובמיוחד בירושלים קיימות מסגרות נוספות לשיקום חולי נפש. בהתאם לממצאי הוועדה שבדקה את אוכלוסיית מבקרי המועדון לא ניתן להצביע על כך שהטיפול במועדון שלום חוסך ו/או מקצר אישפוזים חוזרים בבתי-החולים. חלק גדול מהחולים אושפזו גם בעת שהותם במועדון.

2. בשנה זו לא נחסך כל כסף עקב הכפילות במתן הטיפול. כשליש מהחולים המבקרים במועדון מאושפזים ב-זמנית בבתי-החולים הפסיכיאטריים ולכן העלות היא כפולה. חלק נוסף מקבל טיפולים במסגרות אחרות כגון תחנות לטיפול בבריאות הנפש.

3. משרד הבריאות העלה את ההשתתפות בתקציב המועדון כדי לעזור להנהלה למנוע את סגירתו.

4. רק כ-20% מהחולים הם על-חשבון משרד הבריאות והמשרד ישלם את חלקו בהתאם לכך.

5-6. ניתנו הוראות להעברת התחייבויותינו עד לשיעור של 900,000 לירות כמובטח.

היו"ר מ.ל. מרון:
רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת תמר אשל.

תמר אשל (המערך):
900,000 לירות אלה מכסות חלק מחובות קודמים. מה עשה השר כדי למנוע את סגירת המועדון שהרי עובדיו קיבלו בינתיים הודעות פיטורים החל מה-31 בינואר?

שר-הבריאות א. שופטק:
השאלה מורכבת משני חלקים.

ה-900,000 לירות הן תשלום תמורת אישפוז וטיפול באנשים שנשלחו למועדון על-ידי משרד הבריאות. אני יכול לומר שהסכום הזה הוא מעבר למה שמקובל כתשלום לנפש אבל בידענו את מצב המועדון וכדי למנוע סגירתו החלטנו להגדיל את התשלום. בראשית השנה הוקצב למועדון סכום של 450,000 לירות ואנחנו הכפלנו זאת בסוף השנה.

היו"ר מ.ל. מרון:
אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: הודעת ראש הממשלה בעניין אנדריי סאחארוב. רשות הדיבור לראש הממשלה.

ראש-הממשלה מ. בגין:
אדוני היושב-ראש, מורי ורבותי חברי הכנסת, אני מבקש למסור הודעה בשם הממשלה: בברית-המועצות אתמול נעצר והוגלה פרופ' אנדריי סאחארוב. הידיעות על מקום הימצאו שונות וסותרות. אמש חיכו לו בווינה. הוא לא הגיע. היום נודע שהוא נמצא בעיר גורקי שנסגר רה בפני עתונאים.

אנדריי סאחארוב הוא אחד האנשים האמיצים ביותר בתקופתנו. שום דבר אנושי לא היה זר לו. הוא ויתר על

היו"ר מ.ל. מרון :

חבר-הכנסת טובי, אני קורא אותך לסדר.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
זו הסתה — — —

היו"ר מ.ל. מרון :

חבר-הכנסת טובי, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה.

ראש-הממשלה מ. בגין :

אני רוצה לומר לחבר הכנסת שהרים את קולו בזעקה מרה שעדיין לא הגיע היום שבו אבקש ממנו רשות לומר דבר מעל במה זו.

(חבר-הכנסת תופיק טובי קורא ק"ר יאת ביניים)

אתה אינך יכול להרשות לעצמך להפריע כל רגע. קראת קריאת זעקה. לא אבקש ממך רשות. לדעתי אתה צריך להתבייש בקריאה זו. מדובר באחד האנשים הגדולים והדגולים של תקופתנו שהיום נרדף על צוואר. כנסת ישראל צריכה להתייצב לימינו, לומר את דברה ללא כל חשש ופחד. ואתה מדבר על הסתה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
כן, זו הסתה.

ראש-הממשלה מ. בגין :

אני מדבר על אנדריי סאחארוב ולא על חבר-הכנסת טובי, להבדיל.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
דבר על הכיבוש שלך.

(קריאת ביניים : אולי תצטרף לאפגאניס-טאן ?)

מנחם פבידור (הליכוד) :

אותך, חבר-הכנסת טובי, לא מגנים פה. שם הוא פצה את פיו וכבר הוא בגורקי.

ראש-הממשלה מ. בגין :

אני שם ואומר : אנדריי סאחארוב הוא גם מחסיד אומות העולם. התייצב לצד תנועת שיבת-ציון ללא חשש ובסכנו את חירותו תבע את שיחרורם של גיבורינו-אסירינו.

מעל במת הכנסת אנו שולחים לו את ברכותינו. ואנו תובעים לשחררו ולהפסיק כל מעשה רדיפה נגדו ונגד רעייתו. אנחנו מצטרפים לבני חורין בכל חלקי תבל בת-ביעה זו : 'ישחרר מגלותו פרופ' אנדריי סאחארוב וינתן לו לעסוק במדע שלו ויהיה אזרח חפשי וימשיך במפעל האנושי הכביר, העמידה במערכה על חירויות האדם וזכויותיו.

משה שחל (המערך) :

אדוני היושב-ראש, אני חושב שאני מביע את דעתם של הרוב המכריע של חברי הבית ואני פונה ומציע שבהסכמת הממשלה נקיים דיון כדי להביע הזדהות עם פרופ' אנדריי סאחארוב.

ראש-הממשלה מ. בגין :

תודה. אדוני היושב-ראש, לפי דעתי דיון כזה בכנסת הוא רצוי. אני מבקש לקבוע לו זמן. אני מקווה שנתאחד רובנו ככולנו בהחלטה משותפת וגם נשלח אותה לפאר-לאמנטיס בארצות אחרות ונקרא להם לפעול לשיחרורו של פרופ' אנדריי סאחארוב ולהפסקת כל מעשה רדיפה נגדו ונגד רעייתו.

היו"ר מ.ל. מרון :

אנו נקבע מועד לדיון זה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
על קרבנות הפאשיסם בכל העולם אתם שותקים. תשחררו אלפי עצירים מבתי-הסוהר.

ג. החלטות בדבר אישור הוראות : 1. בצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 34),

תש"ם—1979 ; 2. בצו שעת-חירום (תשלומי חובה על מלאי של טובין — בשר קפוא) (מס' 2),

תש"ם—1979 *

היו"ר מ.ל. מרון :

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום : החלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 34), תש"ם—1979, ובצו שעת חירום (תשלומי חובה על מלאי של טובין — בשר קפוא) (מס' 2), תש"ם—1979. רשות הדיבור לחבר-הכנסת קופמן להבאת צו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 34), תש"ם—1979.

חיים קופמן (בשם ועדת הכספים) :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, צו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 34), תש"ם—1979, עוסק במכס על ריבות. כיום קיים מכס על ריבות בשיעור 14%. כעת הוחלט לקבוע כי המכס יהיה לא פחות מ-5% לירות לקילור-גראם. נקבע מכס קצוב מינימאלי במטרה להגן על

הייצור המקומי בפני ייבוא במחירים גמולים במיוחד הגורם להצפת השוק המקומי. אני מבקש לאשר צו זה.

היו"ר מ.ל. מרון :

אנו עוברים להצבעה.

הצבעה

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף

המכס והפטור (תיקון מס' 34), תש"ם—

1979, נתקבלה.

חיים קופמן (בשם ועדת הכספים) :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא לאישור הכנסת צו שעת חירום (תשלומי חובה על מלאי של טובין — בשר קפוא) (מס' 2), תש"ם—1979. צו זה עוסק בהיטל על מלאי בשר קפוא. עם ביטול חלק

היו"ר מ.ל. מרון :
אנו עובדים להצבעה.

ה צ ב ע

צו שעת חירום (תשלומי חובה על מלאי של
טובין — בשר קפוא) (מס' 2), תש"ם—1979.
אושר.

ד. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 37), תש"ם—1980 * (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

בהכנת הדינים וההחלטות שלהם ובאיסוף החומר הנדרש
לכך.

אמצעי נוסף באכיפת גביית המסים הוא החובה של
בעל עסק למסור לפקיד השומה ידיעות ומסמכים בנוגע
לקשריו העסקיים עם ספקיו ולקוחותיו. הוועדה החליטה
להקל על העומס המינהלי הכרוך בכך לבעל העסק ולכן
אם בעל העסק הודיע לפקיד השומה כי הדבר כרוך
בעבודה מינהלית רבה חייב הוא לאפשר לפקיד השומה
לאסוף בעצמו את הידיעות והמסמכים האמורים.

הוועדה החליטה לקבוע סכום מינימום של הקנס
המוטל על נישום שלא מילא את חובתו לרשום את פרטי
זהותו של קונה ששילם במומנים. הקנס הוא 5% מסכום
המכירה אך מינימום 500 לירות. זה אמצעי נוסף לאכוף
רישום וניהול ספרים ולמנוע התחמקות על-ידי תשלום
במומנים.

בסעיף 200א בפקודת מס הכנסה החליטה הוועדה
להצמיד את הסכום שעליו מוטל קנס כדי לשמור על
ערכו הריאלי של הקנס.

בסעיף 230א הקובע כי אדם שנדרש על-ידי פקיד
שומה להופיע בפניו ולא עשה כן רשאי שופט או רשם
בית-משפט שלום ליתן צו המחייב אותו להתייצב החליטה
הוועדה לקבוע שבין דרישה אחת לשנייה יחלפו 30 יום
אך לא יותר משנה.

לתיקון חוק זה לא היו הסתייגויות ואני מבקש את
חברי הבית לאשרו.

היו"ר מ.ל. מרון :
אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שנייה.

ה צ ב ע
סעיפים 1—26 נתקבלו.

היו"ר מ.ל. מרון :
אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

ה צ ב ע
חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 37),
תש"ם—1980, נתקבל.

מהסובסידיות לבשר קפוא — וזה בהתחשב בקשיי שיווק
העוף הקפוא — הועלו מחירי הבשר הקפוא בשיעור של
15% לפני כחודש ימים. כתוצאה מהעלאה זו הוטל
ההיטל על סיטונאים שהחזיקו בשר קפוא בשיעור ההפרש
שבין המחיר הישן והמחיר החדש וזאת כדי לספוג
רווחים עודפים. סכום ההיטל הוא 11 לירות לקילוגרם
בשר קפוא עם עצמות ו-15.5 לירות לבשר קפוא בלי
עצמות. אני מבקש לאשר צו זה.

היו"ר מ.ל. מרון :

חברי הכנסת, אנו עובדים לסעיף הבא בסדר-היום :
חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 37), תש"ם—1980,
המובא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. את החוק יביא
בשם ועדת הכספים חברי-הכנסת קופמן.

חיים קופמן (בשם ועדת הכספים) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא
לאישור הכנסת בקריאה שנייה ובקריאה שלישית את
החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 37), תש"ם—1980.
חוק זה המובא עתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית
בפני הבית כולל תיקונים שנועדו לעזור באכיפת החוק
ובגביית מס הכנסה. אעמוד על השינויים העיקריים בנוסח
החוק שאושרו על-ידי ועדת הכספים.

בסעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה החליטה הוועדה להו-
סיף לרשימת הפטורים ממס גם מוסד ציבורי שהוא
קופה לגמילות חסדים כדי לאפשר לקופות גמילות חסדים
לגבות ריבית על הלוואותיהן ובכך למנוע שחיקת ההון
שלהן ויחד עם זאת לא לשלם על כך מס הכנסה.

הפרשי שער על פקדון במטבע חוץ שמקורם בהכנסה
במטבע חוץ יהיו מעתה פטורים עד תיקרה של 500 אלף
לירות ולא 100 אלף לירות. לגבי סעיף זה היה בוועדה
דיון ממושך, שבמהלכו הוצעו הצעות שונות, כגון פטור
מלא ללא תיקרה תוך ייחוס הוצאות ריבית ; המדובר
כמובן בעסקים כיוון שיחידים פטורים מכך. הצעה זו
נפלה בוועדה והוועדה אישרה את הגירסה המקורית של
הצעת החוק.

בסעיף 134 לפקודה החליטה הוועדה שגם אדם שהחל
לנהל עסק או שמשלח ידו במקום נוסף או במקום אחר,
יהיה חייב להודיע על כך לפקיד השומה תוך 90 יום.

כדי להגיע לידיעה מלאה בדבר הכנסתו של אדם
רשאי פקיד השומה לדרוש ממנו דיווח-שבון על הון
ונכסיו. הוועדה החליטה שלגבי דיווח-שבון על הון
לא ייקבע מועד שהוא לפני תום 120 יום מהמועד שהצה-
רת ההון צריכה להתייחס אליו או מיום הדרישה, לפי
המאוחר. הצעת האוצר היתה לקבוע 60 יום בלבד ותיקון
החוק בשלב הדיון בוועדה נועד להקל על הנישומים

ה. חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 2),

תשל"ט—1978 *

(הצעת חבר-הכנסת ד. רוזיליו)

חברי הכנסת. מקדמת דנה נהוג בכנסת שהצעות חוק מעין אלו נדונות קודם בוועדה בין-סיעתית של הבית. על כן אני מציע לנהוג כך גם לגבי הצעת חוק זה, להעבירה קודם לוועדה בין-סיעתית כדי שתעבור את כור ההיתוך של חברי הבית. לא די בכך ששר המשפטים או שר בממשלה מסכים להעברת הצעת החוק לוועדה. היא חייבת לעבור קודם את חברי הבית.

משה שמיר (התחיה — בנאי):
מה זו ועדה בין-סיעתית?

חיים קורפו (הליכוד):
על כן אני מציע שהצעת חוק זו תועבר לוועדה בין-סיעתית ואחר כך תובא בפני הבית.

משה שחל (המערך):
הנהוג היה שמעביירים את זה ישר לוועדת הכנסת, לא לוועדה בין-סיעתית.

חיים קורפו (הליכוד):
חבר-הכנסת שחל, אין פרוצדורה של העברת הצעת חוק לוועדת הכנסת. היא עוברת לוועדה בין-סיעתית וועדת הכנסת מגישה את זה כהצעת חוק. זה היה הנהוג.

היו"ר מ. ל. מרון:
רשות להצעה לסדר לחבר-הכנסת טובי.
תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אין בתקנון הכנסת ועדה בין-סיעתית. דבר כזה לא קיים.

אברהם שריר (הליכוד):
זה כן קיים. לא תכתבו לנו פה שינויים.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אינני מכתוב. אני קורא את הכנסת לנוהג הטוב והתקין. חבר-הכנסת קורפו יכול להציע רק שתי הצעות: או להציע להסיר את הצעת החוק של חבר-הכנסת רוזיליו מסדר-היום ומה שיעשו בין הסיעות יעשו בין הסיעות ולא מעל במת הנואמים; או להציע להעביר את הצעת החוק לוועדה. אחרת אי-אפשר להתייחס להצעה. אני מציע שחבר-הכנסת קורפו יבהיר מה הוא מציע, או להסיר את הצעת החוק מסדר-היום ואז נתייחס לזה, או להעביר אותה לוועדה מועדות הכנסת וועדת הכנסת תחליט איו ועדה.

היו"ר מ. ל. מרון:
רשות להצעה לסדר לחבר-הכנסת שמיר.

משה שמיר (התחיה—בנאי):
מה זו ועדה בין-סיעתית? מה היא סיעה לצורך הגדרת ועדה בין-סיעתית? האם זה כולל את כל סיעות הכנסת? האם זה כולל גם סיעות שבאופן קבוע הן מקו-פחות, אינן מקבלות חדר, אינן מקבלות מימון מפלגות ורואגים לכך שהן לא ישתתפו ביתר פעולות הסיעות?

היו"ר מ. ל. מרון:
רשות להצעה לסדר לחבר-הכנסת אבנרי.

היו"ר מ. ל. מרון:

אנו עוברים להצעות לסדר-היום והצעות חוק. רשות הדיבור לחבר-הכנסת דניאל רוזיליו להבאת הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 2), תשל"ט—1978.

דניאל רוזיליו (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, סעיף 14 של חוק חסינות חברי הכנסת דן באיסורים החלים על חברי כנסת. בין האיסורים האלה קובע החוק כי אסור לשרים וסגני שרים להיות חברים פעילים בהנהלות של חברות המקבילות וזכויות מהמדינה. וזאת עד שלוש שנים לאחר תום כהונתם. אולם אין שום איסור בחוק שחבר הכנסת יקבל זכיון מהמדינה בהיותו חבר הכנסת. הצעת החוק שאני מציע באה לתקן את הדבר הזה. אני מציע איפוא שחבר כנסת, בעת היותו חבר הבית הזה, לא יוכל לקבל זכיון מן המדינה.

חברי הכנסת, הגשתי את ההצעה הזאת לאחר אירוע שהתרחש. הוא התרחש כבר לפני זמן רב, למעלה משנה וחצי, כאשר חבר-הכנסת פלאטו-שרון קיבל זכיון מהמדינה לחיפוש נפט. הזכיון לא מומש והעניין הסתיים. אבל כשהעליתי בשעתו את העניין הזה מעל במת הכנסת בדקתי את ההיבט החוקי שלו וראיתי שלבד מן הפגם האתי שהיה למעשה הזה לא היה איסור בחוק לכך. ובעצם עד רגע זה חבר כנסת בהיותו חבר כנסת, כחבר כנסת יכול לקבל זכיון מהמדינה. את המעוות הזה באה הצעת החוק הזאת לתקן. אני מציע איפוא שיהיה בחוק סעיף שיקבע שלחבר כנסת אסור לקבל זכיון מהמדינה או להיות חבר באופן אישי או באמצעות אחרים בהנהלת חברה או איגוד שקיבלו זכיון מהמדינה.

כאשר הצעת חוק זו הונחה בשעתה על שולחן הכנסת באתי בדברים עם שר המשפטים. שר המשפטים אמר לי בשעתו, ואני מרשה לעצמי להביא זאת לידיעת חברי הבית, כי לא היה בזה שום דבר חסוי, שלאור מקרים נוספים שהיו מתכוון משרד המשפטים טפל בכלל בסוגיית חסינות חברי הכנסת וחוק חסינות חברי הכנסת ושהוא מאמץ את הרעיונות שהובאו בקשר לכך. מאחר שהתאריך הזמן שמשרד המשפטים טיפל בנושא נאמר לי על-ידי שר המשפטים שהוא אינו מתנגד שתיקון כזה יעבור לוועדה בידעי שהוא יטפל יחד עם תיקונים נוספים שבדעת התנגדות שייבחנו היבטים ונושאים נוספים בסוגיות שקשורות בחסינות הכנסת.

על כן אני מבקש, אדוני היושב-ראש וחברי הכנסת, שהצעת חוק זו תועבר בקריאה טרומית לוועדה.

היו"ר מ. ל. מרון:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת קורפו, לתשובה.

חיים קורפו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת החוק של חבר-הכנסת רוזיליו עוסקת בזכויותיהם וחובותיהם של

מסדר-היום מכיוון שכמקובל וכנהוג בכנסת נושא כזה נדון בוועדה בין-סיעתית. על כן אני מציע שהוא יועבר תחילה לדיון בפני ועדה בין-סיעתית.

היו"ר מ. ל. מרון :

ההצעה של חברי-הכנסת קורפו היתה להסיר זאת כדי שאפשר יהיה להידבר.

חברי-הכנסת רוזילוי, אתה יכול להשיב.

דניאל רוזילוי (המערך) :

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת. חברי-הכנסת קורפו, אני מבקש אנך. לפני שאני מנצל את זכות התשובה שלי כמציע הייתי רוצה לשאול אם אפשר, מבחינת התקנון, שלא להצביע עכשיו על ההצעה אלא לאפשר קיום הת-יעצות תחילה ואחר כך נחזור לזה.

חיים קורפו (הליכוד) :

אני מסכים.

דניאל רוזילוי (המערך) :

אם כך אין אני מממש את זכותי להציע עכשיו.

היו"ר מ. ל. מרון :

לא נצביע עכשיו על ההצעה. נעביר זאת לדיון נמשך למועד אחר כדי לאפשר למציע ולחברי הסיעות האחרות לדון בנושא.

ו. הצעות לסדר-היום

מסקנות ועדת אשר וועדת קנת וחוותו של שר החקלאות

שושנה ארכלי-אלמזלינו (המערך) :

צריך לדאוג לכך שתניתן תשומת לב גדולה יותר לנושאים הסוציאליים.

יוסף רום (הליכוד) :

חברת-הכנסת שושנה ארכלי צודקת. כל הכבוד לך.

יוסי שריד (המערך) :

אני מודה שנושא קיצבאות הילדים הוא בוודאי באותה דרגת חשיבות של שר החקלאות חריג שאין להעלות עכשיו. אין על כך שום ויכוח.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני כשישה שבועות פסקה ועדת קנת את הפסיקה הזאת : א. שר החקלאות לא ניתק עצמו מעיסוקו הפרטי ; ב. אין אפשרות לבדוק כל החלטתו והחלטתו של שר החקלאות כדי לברר אם לא הופר הכלל שאין השר רשאי לדון בעניין שיש לו נגיעה בו ; ג. קיים במקרהו של שר החקלאות חריג שאין להשי-לים אתו ; ד. במקרהו של שר החקלאות נתגלו שני פסולים שכל אחד מהם דיו כדי להחליט שהוא חריג בלתי נסבל. אלה המסקנות העיקריות של ועדת קנת והן ברורות, חד משמעיות ואינן יכולות להשתמע לשתי פנים. לאחר פירסומן אפשר היה לקוות כי עתה נסתתמו כל התיורי-צים, והממשלה המדברת הזאת תעשה, סוף סוף, מעשה. עברו 40 יום ו-40 לילה ודבר לא נעשה ולפי כל הסימנים גם לא ייעשה דבר של ממש. כי אריק שרון יותר חזק מן הממשלה והוא יאמר לה מה תעשה. והוא כבר אמר : לא אפשר מן החווה ולא אחפטר מן הממשלה. קם ואמר, וכעשוי, מצדו של שר החקלאות, יכולה הממשלה ויכולה ועדת קנת ויכולה ועדת אשר, כל אלה יכולות מצדו לנגב בהמלצותיהן את שולחן דיוניהן. ומה נשאר לממשלה

ארי אבנרי (מחנה שלי) :

אדוני היושב-ראש, כפי שאמר כבר חברי-הכנסת טובי אין בכנסת מוסד רשמי של ועדה בין-סיעתית. לכן לדעתי יש רק שלוש אפשרויות : או להסיר את הצעת החוק מסדר-היום או להעבירה לוועדה שוועדת הכנסת תקבע מה היא או לדחות את ההצבעה, אם המציע עצמו מסכים לזה, כדי לאפשר הידברות בלתי רשמית בין הסיעות. ועדה זו שאינני יודע מה טיבה וגדמה לי שחבר-הכנסת שחל התפטר ממנה כך שהיא לא קיימת אפילו להלכה, לא כל שכן למעשה, אי-אפשר להעביר אליה שום דבר המהליאה.

חיים קורפו (הליכוד) :

אין רבותא בהערותיהם של חברי-הכנסת טובי ואבנרי. זאת בדיוק אמרתי. ועדה בין-סיעתית אינה ועדה סטא-טורית של הכנסת. אבל מצד שני זו ועדה שכוללת בתוכה את הסיעות הגדולות, חברי-הכנסת שמיר. יש בכנסת 16 סיעות. אם אנחנו נשב עם נציגים של 16 סיעות לא נגמור חוק. אז יושבות נציגויות של 5 או 6 הסיעות הגדולות ומחליטות בשביל כל הבית ודואגות לכך שהסיעות הקטנות לא תקופחנה.

(קריאות באולם)

ההצעה הפורמאלית היא כמובן להסיר את ההצעה

היו"ר מ. ל. מרון :

חברי-הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום : הצעות לסדר-היום של חברי-הכנסת יוסי שריד ואורי אבנרי : "מסקנות ועדת אשר וועדת קנת וחוותו של שר החקלאות". רשות ההיבור לחברי-הכנסת יוסי שריד.

ארי אבנרי (מחנה שלי) :

זו איננה הצעה אחת, אלה שתי הצעות.

היו"ר מ. ל. מרון :

כן, אלו שתי הצעות נפרדות.

שושנה ארכלי-אלמזלינו (המערך) :

עכשיו מדליקים את האורות בשביל הטלוויזיה. הטל-וויזיה באה לצלם נושאים אלה אבל את הדיון על קיצבאות הילדים היא לא מוצאת לנכון לצלם.

היו"ר מ. ל. מרון :

אי-אפשר להכתוב לטלוויזיה מתי לבוא לצלם.

שושנה ארכלי-אלמזלינו (המערך) :

הכנסת צריכה לתת את דעתה על כך.

גאולה כהן (התחיה-בנא"י) :

חברת-הכנסת ארכלי צודקת ב-100%.

ארי אבנרי (מחנה שלי) :

כאן לא מערכת הטלוויזיה שיכולה להחליט מתי לצלם.

עקיבא גוף (התנועה הדמוקרטית) :

הלוואי שהיית צודק.

היו"ר מ. ל. מרון :

איננו פועלים בכנסת על-פי הדלקת האורות בנוכחות הטלוויזיה.

בראש וראשונה לאנשים הגונים וישרים וסרים מרע;
המושחתים והמקולקלים בלאו הכי יתעלמו מהם ויעקפו
אותם בדרך זו או אחרת.

והתירוצו הרביעי: החווה לאריק שרון אינה סתם
נכס אלא דרך חיים ועל דרך חיים אין מוותרים. גם זה
תירוצו עלוב. אפשר לחשוב שאל הממשלה באים מלשכת
העבודה. רוב הנבחרים לכהן כשרים, נבחרים לכך במחצית
השנייה של חייהם. הם באים לממשלה ואחם הישגיהם,
נכסיהם, מומחיותם ומקצועם. אחד חקלאי, שני עורך
דין, שלישי תעשיין ורביעי פרופסור ומדען ולכל אחד
מהם דרך חייו. וכאשר הם מוותרים הם מוותרים במידה
מסוימת על דרך חייהם. שוב אותה העמדה מזויפת:
מצד אחד קבוצה גדולה של אנשי ציבור, שלעפפים,
חאפרים, ומן הצד השני איש אחד ויחיד, אריק שרון, שלו
ורק לו דרך חיים.

והתירוצו החמישי, שאין מכווער ממנו: אריק שרון
לא יהיה מוכן לפתרונות פיקטיביים. הרי בקלות יכול
היה לאמץ פתרון פיקטיבי. מזה צא ולמד ששרים אחרים
הלכו אחרי הפיקציה, אחרי הרמייה ואחיות העיניים.

מנחם סבידור (הליכוד):

חבר-הכנסת שריד, אפשר לשאול אותך שאלה?
(חבר-הכנסת חיים קורפו קורא
קריאת ביניים)
חבר-הכנסת שריד, אפשר לשאול אותך שאלה?

יוסי שריד (המערך):

לא, לא, אי-אפשר. שאלת פעמיים ואני אומר לא.

מנחם סבידור (הליכוד):

אתה מדבר על פיקציות, שמא תגיד לנו לאן חזר
שר-המשפטים לשעבר חיים צדוק לאחר שניתק את עצמו
כביכול ממשדרו? והאם משרדו לא נהנה מחוזים ומהס-
כמים הקשורים בממשלה בעת תקופת הניתוק?

משה שחל (המערך):

הוא בוודאי לא עשה מה שרכטמן עשה.

דניאל רוזוליו (המערך):

אני מבין שתבר-הכנסת סבידור נוהג בניגוד לתקנון.

מנחם סבידור (הליכוד):

תענה לי, לאן חזר צדוק לאחר שניתק את עצמו
כביכול ממשדרו?

משה שחל (המערך):

מה שאתה אומר זה שקר וכזב.

מנחם סבידור (הליכוד):

האם הממשלה בזמן שאחם הייתם בשלטון — — —

היו"ר מ. ל. מרון:

חבר-הכנסת סבידור, אני מבקש להפסיק.

חבר-הכנסת סבידור, אני מבקש להפסיק. חבר-הכנסת
סבידור.

יוסי שריד (המערך):

חבר-הכנסת סבידור, אני מעריך מאוד — — —

מנחם סבידור (הליכוד):

אתה רוצה לומר שזאת לא היתה פיקציה?

(חבר-הכנסת עדיאל אמוראי קורא
קריאת ביניים).

אמור לי, האם משרדו לא נהנה מחוזים והסכמים

— — —

ולקואליציה לעשות במצב כזה? — לא נשאר דבר לעשותו
אלא רק להמציא תירוצים חדשים ולחדש תירוצים ישנים.

חיים קורפו (הליכוד):

איזה ציחצוח לשון.

יוסי שריד (המערך):

תירוצו א': אם אריק שרון לא יוכל להיות שר החק-
לאות אף חקלאי לא יוכל להיות שר החקלאות. תירוצו
זה, חברי הכנסת, הוא חסר שחר ומופרך מיסודו. ברשות-
כח אישה לעצמי לצטט ממאמרו של מר אברהם טל
שהתפרסם השבוע בעתון "הארץ": "איש לא יטען, לדוג-
מה, שבעל מכונית פרטית פסול מלכהן כשר תחבורה
מפני ששר התחבורה משפיע על קביעת שיעורי האגרות
והקנסות. הגבול מוצב במקום בו טובת ההנאה האישית
מתחילה להיות משמעותית בהיקפה. אין דומה חבר קיבוץ,
שעושרו ורמת חייו מושווים לאלה של קולקטיב ותלויים
בהחלטותיו, לבעל חוות ענק, פרטית, המגלגל עשרות אם
לא מאות מיליונים לירות בשנה לזכותו ולחובתו של של
יחיד."

חיים קורפו (הליכוד):

ההגיון הוא הפוך — — —

יוסי שריד (המערך):

חברי הכנסת, אין כל דמיון בין בעל חוות ענק לבין
חבר קיבוץ ואפילו חבר מושב. ואם בכל זאת תתעורר
בעתיד הבעיה של ניגוד אינטרסים גם במקרים אלה היא
תצטרך להיפתר הלכה למעשה. אבל בשום פנים לא
נשלים עם מצב של ממשלה העושה מעשה אריק שרון
ודורשת שכר כקדיש לזו ז"ל שהיה כידוע גם הוא שר
החקלאות. תירוצו זה, תירוצו א', הוא גלעגל ומופרך וגם
לממשלה לא היה צורך בו אלמלא קם שר החקלאות
וכאילו אמר: אהבתי את מקומי בממשלה, לא אצא
ממנה.

ועכשיו, לתירוצו ב': אריק שרון הוא גיבור ישראל
ושמורות לו זכויות מיוחדות ויש לנהוג בו לפנים משורת
הדין. אני אינני היסטוריון צבאי ולא אחווה דעת בסוגיית
גיבורות של שר החקלאות. אדרבה, אני מוכן להודות
מראש בזכויותיו. אבל, רבותי, הארץ הזאת מלאה אנשים
בעלי זכויות; הארץ הזאת מלאה אנשים שאת תרומתם
הכבירה לביצורה הבטחונית והכלכלית והתרבותית אין מי
שיוכל למדוד; הארץ הזאת מלאה גיבורים, הארץ הזאת
מלאה אנשים שאיבדו את היקר להם מכול, הורים שכולים,
יתומים ואלמנות שאת זכויותיהם המיוחדות לא נוכל
לעולם לכבד עד תום ולפצות אותם כראוי על קרבנם.
האם מישוה מאתנו יסכים להיווצרותן של שתי מערכות,
מערכת אחת של חוקים, תקנות וכללים לאנשים מן השורה
ומערכת שנייה כזאת לאריק שרון שר החקלאות? לאריק
שרון צריך לומר: איזהו גיבור? — שאינו דורש לעצמו
זכויות יתר.

והתירוצו השלישי: אפשר לסמוך על אריק שרון שלא
יעשה שימוש לרעה בסמכויותיו ולא ינצל לטובתו האי-
שית. זהו אולי התירוצו המעליב מכולם. ראשית, מדוע
רק על שר החקלאות נסמך? וכי אין יושבים בממשלה
עוד אנשים הגונים? האם הוא הצדיק האחד בסדום?
שנית, מדוע לא נסמך על מאות אלפים ועל מיליונים של
אנשים ישרי דרך, בישראל שעושים לא חטאו? מדוע
נחייב אותם בחוקים, בתקנות ובכללים? אם שיטת ה"ס-
מוך" נחיל אותה על כל אורח בישראל שאין לו תיק
במשטרה. על הממשלה להבין כי כללי התנהגות נועדים

ללא דיחוי את התפטרותו של שר החקלאות. אנו דורשים מכל שר בממשלה כי יתבע ללא דיחוי את התפטרותו של שר החקלאות, שלא יסכים אף שר לעשות מה שאין שר החקלאות מחוייב לעשות. אנו דורשים מהיועץ המשפטי לממשלה כי לא ימשיך לשרת ממשלה זו שאיננה מקיימת את הכללים שהיא קובעת לעצמה. אנו דורשים ממבקר המדינה שלא ימשיך לשרת ממשלה זו שאיננה מקבלת את דעתו, בשרירות ובאטימות, מטעמים של נוחיות פוליטית וחשבון כוח ולחצים. אנו פונים אל כל מי שמכהן כחבר-בוועדה כלשהי שנתמנתה על-ידי הממשלה הזאת או מי שעשוי להיקרא על ידה להשתתפות בוועדה שיבטל לאלתר את חברותו ולא יסכים להשתתף גם בעתיד כל עוד אין הממשלה מכבדת את מסקנות ועדת אשר וועדת קנת. אנו פונים לכל חברי הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, מכל הסיעות, — — —

מרדכי אלגרבלי (התנועה הדמוקרטית):
גם כל חברי הכנסת, גם חברי הכנסת צריכים לבטל חברותם.

יוסי שריר (המערך):

— — — שידועו על אי נכונותם להמשיך ולהפעיל את הוועדה כל עוד מבזים אותה ואת חבריה בענייני המביש הזה של שר החקלאות ואין מניחים להם למלא את תפקידם כראוי.

על כל פנים מוטלת האחריות ומוטלת החובה לחסום את שרון בדישו.

הר"ר מ. ל. מרון:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת אורי אבנרי להעלות הצעה לסדר-היום באותו נושא.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, השאלה איננה אם השר אריאל שרון צריך לוותר על החווה שלו; השאלה היא האם מדינת ישראל צריכה לוותר על שירותו של השר אריאל שרון. היה לי הכבוד להיות מוזמן לחוותו של השר שרון כאשר הוא עוד לא היה שר וכאשר אני לא הייתי חבר הכנסת. התרשמתי מאוד מהמפעל הזה. אפשר להתפאר בו. לא היה עולה על דעתי לדרוש מהשר לוותר על החווה אבל עולה אף עולה על דעתי לדרוש מבעל החווה לחדול מלהיות שר.

אל גא יחשוב איש שאני מעלה הצעה זו מפני שיש לשר אריאל שרון דעות מסוימות שאני רואה בהן אסון למדינה. הייתי מעלה הצעה זו גם אילו היה השר אריק מלך היוגוסלבים. אגלה לכם סוד: בעיצומן של פרשות אשר ידליו והשר המנות עופר פנה אלי באחת ההזדמנויות חבר-הכנסת יצחק רבין, אז ראש הממשלה, והתריס לגדי שאני מערער את מערכת היוגוסלבים במפלגת העבודה — שני האישים האלה היו מראשי היוגוסלבים במערך כפי שאתם כולכם יודעים — אמרתי לו אז שאינני יכול להסכים לעקרון שתהיה חסינות ליוגוסלבים בעניינים מסוג זה ושדעות לחד ופרשות מעין אלה לחד. אולם על אחת כמה וכמה שאיני רואה צורך להעניק חסינות לנציג.

רק בדרך אגב ובנימה של נוסטאלגיה אני יכול לשאול: הימים הטובים כשראש ממשלה בישראל התפטר מפני שמצאו כמה דולרים בחשבון בנק שלו באמריקה? היום זה לא היה נקרא אפילו חריג.

יצחק יצחקי (הליכוד):

עכשיו זה על-פי החוק.

הר"ר מ. ל. מרון:

חבר-הכנסת סבידור, אני מבקש להפסיק את קריאות הביניים.

מנחם סבידור (הליכוד):

חבר-הכנסת שריר, אתה מדבר על פיקציות — דבר על — — —

יוסי שריר (המערך):

קודם כול אני שמח שסוף סוף נמצא בקואליציה מגן לשר החקלאות.

מנחם סבידור (הליכוד):

אתה מדבר על פיקציות.

יוסי שריר (המערך):

אני מדבר על פיקציות ועוד אדבר על פיקציות. אילו היית יכול להסיר את חסינותך חזקה על שר המשפטים לשעבר שהיה טובע אותך לדין על הוצאת דיבה. אבל אתה אינך יכול ומה שאתה אומר גם לא אמת.

מנחם סבידור (הליכוד):

זו דיבה? זו אמת.

יוסי שריר (המערך):

מכל מקום, יש לי תמיהה גם לשרי הממשלה. מן התיאור החמישי נובע כאילו הם אומרים שהתרחקו מעסקיהם שלה על פתרון מוזיף כשהו? הם ידוע לראש הממשלה אבל אמירה לחד ומציאות לחד. האם ידוע לראש הממשלה שרק העמיד פנים במלאו לכאורה אחר מסקנות ועדת אשר והולך למעשה את כולנו שולל? שרי הממשלה, איך אתם מוכנים לשבת עם איש כזה ליד שולחן אחד, אותו אדם המציג את כולכם ברמזים עבים וגסים כאגודת נוכלים ורק הוא נקי מכל פיקציה, נקי מכל רבב.

ועל סמך כל תירוצי ההבל האלה תבוא הממשלה בקרוב להתחלטה כי יש סיבות לעשיית יוצא דופן, לא-ישורו של חריג. אריק שרון יהיה חריג. על הממשלה לדעת כי במקרים כאלה שהם עקרוניים ומוסריים ביסודם מבטל היוצא מן הכלל את הכלל. אם אריק שרון יהיה יוצא מן הכלל הרי כלל הממשלה כאילו לא קיים את כל מסקנות ועדת אשר וועדת קנת. אם אריק שרון, על סמך התיאורים המצוצים האלה, יהיה חריג, יהיה יוצא מהכלל, ויאמר שהוא בעל זכויות מדוע לא יהיה חריג? כל מי שיכוא ויאמר: אני איש ישר, אפשר לסמוך עלי — מדוע יהיו עוד הרבה חריגים ויוצאים מן הכלל. כי מי שיבוא לא יהיה גם הוא חריג? כל מי שיבוא ויאמר: לי יש דרך חיים משלי ולא אוותר עליה — מדוע לא יהיה חריג? כל מי שיבוא ויאמר: אני הגון, ההגון מכולם, הגון מכל הגון, לא אסכים לפתרונות רגילים, פיקטיביים כביכול — מדוע לא יהיה הוא חריג? ותימלא הארץ חריגים, ותימלא יוצאי דופן, הכול משום שאדם אחד קם ואמר: אהבתי את מקומי בממשלה לא אצא ממנה; אהבתי את חוותי הגדולה וגם ממנה לא אצא.

בין חוותו האחת של אריק שרון, חוות אלון מורה, לבין חוותו השנייה של אריק שרון, חוות השקמים, הולך שלטון החוק בישראל הולך ומעוד, הולך משטר הכללים והנורמות ונופל, ואי-אפשר יהיה עוד להקים ולהעמידם על רגליהם.

אי-אפשר לאלץ את שר החקלאות להיפטר מחוותו וזאת הודיע כי לא ייפטר ממנה. על כן נשארה רק דרך אחת והיא להוציא את שר החקלאות מן הממשלה ואת זאת אפשר לעשות. אנו דורשים מראש הממשלה כי יבקש

אני חושב שאפשר לקרוא לסגנון טיפול בפרשת שרון רק במלים "מצת נחושה".

אכן, אדוני היושב-ראש, אנשים משחיתים את השל-טון והפרשה של חוות אריק שרון היא השחתת השלטון במלוא מובן המלה, ולא השלטון הזה בלבד אלא השלטון לצמיתות, באשר נקבעים כאן עקרונות קונסטיטוציוניים שלא יעלו על דעתו של אדם סביר.

הרשו לי לגלות עוד פרט אחד קטן: כאשר נתקלתי אז, בכנסת השביעית, בסוגיה הזאת פניתי אל הפרופ' לחוק קונסטיטוציוני אמנון רובינשטיין ושאלתי אותו שאלה. אמרתי: אינני מוצא בחוק איסור על שר לעסוק במסחר, אולי אתה יודע? והוא אמר לי — ירשה לי חבר-הכנסת דהיים אמנון רובינשטיין לספר זאת — מוכרת להיות סעיף כזה בחוק, אני אחפש. הוא ביקש 48 שעות כדי למצוא וכעבור 48 שעות הוא טילפן אלי שגילה שאין סעיף כזה. הוא עצמו גדהם שאין סעיף כזה; הכול גדהמו שאין סעיף כזה; באשר הכול היו משוכנעים שיש סעיף האוסר על חבר ממשלה לעסוק בעיסוקים פרטיים בכלל לא רק בתחום המסור במשרתו לשלטוני.

למעשה מודה הממשלה שזוהי פרשה הנוגדת את יסודות משטר החוק, המוסר והסדר הציבורי אך היא אומרת לנו: אין מה לעשות, השר שרון חיוני לממשלה ועל כן יש להשלים עם כל מעשיו ושגיונותיו. הרשו לי לקחת מקרה היפותטי קיצוני: נניח שתהיה אי פעם ממשלה בישראל ובה אדם שהתגלה כקלפטומאן והוא גונב באורח קבוע מקופת המדינה או מכיס אורחים. האם תוכל הממ-שלה לבוא או ולומר: מצטערים, השר הזה חיוני לממ-שלה ולכן צריכים להשלים עם החריגה הקטנה הזאת? ואפילו נרחיק לכת עוד יותר כדי להביא את הדברים עד אבסורדום: נניח שאי פעם יתגלה באחת הממשלות שר שהוא סוחר בהירואין האם גם אז ייאמר: מצטערים, ככה זה, אין מה לעשות, הוא דרוש לממשלה ולכן יש להשלים עם זה?

אין כאן שום עניין אישי. זהו עניין עקרוני בהא הידיעה. צאו וראו מה יכול לקרות אם אכן יתקבל העק-רון שהשר יחזיק בחוותו. שר הבטחון יוכל להיות סוחר פעיל בנשק; שר המשפטים יופיע במשפטים פרטיים בבתי-המשפט; שר האוצר יחזיק משרד לייעוץ בענייני מסים; שר התעשייה, המסחר והתיירות יהיה יבואן ויצואן — למה לא? שר החוץ יעסוק במסחר בין-לאומי; שר התחבורה יקים חברת מוניות או חברת תעופה פרטית; שר המשטרה יקים משרד לחקירות פרטיות אם לא דברים גרועים יותר; שר הפנים יפתח משרד לתיכנון ערים; שר השיכון יהיה קבלן פרטי בפועל, למה לא?

יצחק יצחקי (הליכוד):
שר הבריאות?

אורי אבנרי (מחנה שלי):
שר הבריאות יפתח קליניקה או יסחר בחמרי רפואה. אדוני שר הבריאות, לתת לך עצות?

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה):
יעסוק בהפלות.

מנחם הכהן (המערך):
מה יעשה שר בלי תיק?

אורי אבנרי (מחנה שלי):
לשר בלי תיק תהיה בעיה, אולי יצטרך לסחור בתי-קים. אבל אם שר הבריאות רוצה לשמוע ממני עצה איך

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אתה יודע למה אני מתכוון. גם כיום יש להודיע לשל-טונות על חשבון דולרים בחוץ לארץ.

אבל למה לדבר על פרשיות סתם? אני העליתי את הפרשה, את הסוגיה הזאת עצמה, בכנסת השביעית, בימי שלוט המערך, ב-13 ביוני 1973. העליתי אז מעל הדוכן הזה הצעת חוק פרטית: חוק איסור על שרים לעסוק במס-חר. את הדחיפה לכך נתן לי אחד משרי המערך — לא אזכיר את שמו כאן — כאשר נתגלה כי הוא סוחר בעתיקות בממדים בין-לאומיים. אמרתי אז בנאומי — והרשו לי לצטט מנאומי, שלא כהרגלי — "אדוני היושב-ראש, אני מעלה את השאלה: האם מותר לשר — לכל שר — בכלל לעסוק במסחר, גם במסחר שהוא מותר לאזרח אחר? האם תואם הדבר את הסדר הטוב במדינת חוק שיהיו לחברי הממשלה אינטרסים העלולים להשפיע על הכרעות מדי-ניות? ... בקיצור, האם מותר לשר לעסוק בעסקים פר-טיים בעודו מכהן בתפקיד ממלכתי?" ממשלת גולדה מאיר הציעה אז להסיר את הצעת החוק מסדר-היום ושר-המשפטים דאז יעקב שמשון שפירא — שאני מאוד מעריך אותו — העלה מעל הדוכן הזה נימוקים טכניים, נימוקים מנימוקים שונים, כדי להצדיק את המעשה הזה. אבל כאשר דחתתי אותו לפינה — אם מותר לומר כך — הוא עלה בשנית אל הדוכן הזה ואמר: "אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביקשתי פעם נוספת את רשות הדיבור כדי להבהיר הבהרה מוחלטת שאני תמים דעים עם הרעיון שחבר ממשלה אינו רשאי לעסוק לא במסחר ולא בתעשייה ולא בשום עיסוק אחר, עיסוק אקטיבי, זולת קבלת הכנסות מנכסים שהיו לו מקודם וקבלת הכנסות אלה בדרך פאסיבית." ומעניין שבהצעה ההיא הליכוד נמנע ובשמו אמר חבר-הכנסת בנימין הלוי: "ברור ששר אינו צריך לעסוק במסחר ולהרוויח מעשיית עסקים." דברים דומים אמר חבר-הכנסת דאז שמואל תמיר בשם המרכז החפשי בעת הנמקת הימנעותו. חבר-הכנסת מנחם בגין קרא אז קריאת ביניים היתולית למחצה: "ברנארד שאו אמר: 'השלטון אינו משחית; האנשים משחיתים את השלטון'." האימרה היתה נאה אז ואני חושב שהיא נאה גם היום.

ראשי-הממשלה מ. בגין:
בראנדר שאו ידע לכתוב.

שמעון פרס (המערך):
זה היה ציטוט ממנו.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
נמנע ממנו להיות ראש ממשלה ועל כן לא עמדו דבריו במבחן.

אדוני היושב-ראש, הסוגיה איננה אישית אם כי פרשת השרן שרון היא חריג גם בין החריגים בגלל איש-יותו וסגנונו של השר וגם בגלל מהותה וסגנונה של הממשלה. אשר לסגנונו של מר שרון אפשר רק לומר: מחריג לחריג אריק משיג. ואם אריק מדבר על "דרך חיים" אני רק יכול לומר: דרך החיים של אריק שרון היא החריג. המלה "חריג" רודפת אחריו בכל השלבים בחייו ובכל פעולותיו. ממשלת ישראל הכריזה עליו כעל חריג כאשר פעולתו הבלדאיים בפיתחת רפיח ולקחמת ההתנחלויות שם — אותן ההתנחלויות שכיום הוא מוסר בחזרה למצרים — הוגדרה רשמית כחריג. אשר לממשלה, אף שאני רוצה להימנע היום ממלים בוטות

שלוש? אולי אותה ממשלה, אולי ממשלה אחרת. אך כל ממשלה תיתקל בעתיד בתקדים שנקבע היום, התקדים הקונסטיטוציוני שנקבע היום על-ידי הממשלה הזאת.

היורר מ: ל. מרז:

רשות הדיבור לראש הממשלה, לתשובה.

ראש-הממשלה מ. בגין:

אדוני היושב-ראש, מורי ורבותי חברי הכנסת, את נאומי סיים חבר-הכנסת יוסי שריד, הנואם הראשון, במלים: לחסום את שרון בדישו. אני תוהה איך לא בוש חבר הכנסת להשמיע מלים אלו בכנסת. "אל תחסום שור בדישו" זה פסוק אבל קרה שהשתמש בו אדם שנשמתו עדן, הוא לא נמנה עם אנשי הליכוד, הוא בשעתו הסביר בעצמו שהיתה זו מילתא דבדיחותא, אדם אשר זכויותיו גדולות, מעשיו היסטוריים, ואשר לי היתה הזכות לשרת תחתיו בממשלת הליכוד הלאומי. אל תחסום בדישו את אריק שרון. ואותו חבר הכנסת אומר שהוא לא מכחיש שלאריק שרון יש זכויות. אני לא טוען שאדם בעל זכויות צריך להיות אדם שיוכר כיוצא מן הכלל, אני מסכים שבישראל יש לוחמים רבים אבל, יוסי, כאשר כדורים פילחו את גופו של אריק שרון אתה היית עדיין נער ולכן יכולתי לצפות ממך, כמו גם מחבר-הכנסת אבנרי, שתדברו בדרך ארץ, לא שתסתירו את דעתכם, לא שלא תנמקו את הצעתכם, אבל — דרך ארץ.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשוני יומה):

יש שני סוגי שרים בממשלה: אלה שנלחמים ואלה שלא נלחמים. זה תקדים חמור.

ראש-הממשלה מ. בגין:

אני מדבר מבחינה אנושית, חבר-הכנסת רובינשטיין. הנח לי. אני חושב שזה לא עניין מפלגתי, אני חושב שהציטטה הזאת היא מבישה והייתי אומר זאת לגבי כל איש אחר ובמיוחד בגלל ההיסטוריה שלה. לא נוהגים כך בכנסת. ואף-על-פי-כן נזרקו המלים האלה.

אתה אמרת שאנחנו נעשים איוו קבוצה — אני לא רוצה אפילו לחזור על המלה הזאת — של אנשים לא ישרים כביכול על-ידי אריק שרון. אני רוצה להודיע: לי יש הכבוד לעבוד יחד עם אריק שרון בממשלה. גם אם לעתים יש לחברי ולי חילוקי דעות אתו זה כבוד רב לשבת ולשרת את עם ישראל יחד עם האיש הזה בממשלה ולא אשנה את דעתי.

אבל בקשר עם האימרה האומללה היא אני רוצה להביא ציטטה מן הדיווח-השבון של ועדת קנת שאף לא אחד משני הנאומים לא מצא לנחוץ להשמיע באוזני הכנסת. כל כך הרבה דברים הוציאו — מדיווח-השבון ועדת אשר, מדיווח-השבון ועדת קנת ואפילו מן הדברים שלי, לרבות ציטטה מדברי ברנארד שאו — אבל את הדברים שעכשיו אני עומד להשמיע מדיווח-השבון ועדת קנת הם מלהזכיר. ועכשיו תבינו מה זה הדיש ההוא. אומרת ועדת קנת: "כפי שכבר הודגש מספר פעמים לא אמרנו ואיננו אומרים שהשר — שר החקלאות — עוקף את יישום החוק או משיג טובת הנאה לעצמו או עבור החווה שלו". למא לא קראתם את הדברים האלה, למא לא ציטטתם אותם? אלא עולה חבר-הכנסת יוסי שריד ומדבר על דיש. בושתי ונכלמתי ואינני מכחיש את זאת לשמוע דברים כאלה מפי חבר הכנסת צעיר באופן יחסי לגבי אדם אשר צריך בהחלט — אני אומר מלה עברית פשוטה — לכבד אותו. הוא עשה משהו למען עם ישראל, הוא הקריב קרבנות למען האומה הזאת, הוא בין אלה

להתחרות בשר שרון הרי יש שיטה פשוטה מאוד: תקים חברה ליבוא תרופות. זהו עסק מאוד כדאי. קופת החולים הכללית — אני כבר לא מדבר על קופת החולים הלאומית — תשמו מאוד למצוא חן בעיני השר על-ידי הודקקות לחברה הפרטית שהשר שולט בה.

רבותי, אני חושב שכולנו מבינים שהדבר הזה הוא אבסורד. אומרים: אריק שרון הוא משהו מיוחד. אומר ראש הממשלה: "של נעליך כאשר אתה מדבר על אריק שרון". כבוד ראש הממשלה, אני משיל את נעלי ובכל זאת אומר: גם אילו היה השר אריק שרון מצביא שבי אישיותו התמזגו כל התכונות הגאוניות של אלכסנדר מוקדון, וילוס קיסר ונאפוליאון בונאפארטה, אפילו הוא היה גדול המצביאים בכל הדורות גם אז אין זה משנה כהוא-הו לגבי הסוגיה שלפנינו. אני מסכים עם הנואם הקודם מבחינה זאת: אחרון החיילים המחרף את נפשו בצריח של טאנק דינו כגדול המצביאים של ישראל בכל התקופות.

אינני יודע איפה השר אריק שרון ברגע זה. צר לי שהוא לא כאן כי הייתי רוצה לומר את הדברים בפניו.

אברהם כץ (עוז) (המערך):

הוא ומנהל משרדו נמצאים בגרמניה.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

עצם שהוזה בחוץ-לארץ ברגע זה, חברי הכנסת, מוכיח את צדקת טענתי. הוא שוהה בחוץ-לארץ בתור שר החקלאות המארגן יצוא של תוצרת חקלאית. אני חוזר ואומר: השר שרון הוא בעצמו יצואן חקלאי, אני חושב שהוא גדול היצואנים הפרטיים של תוצרת חקלאית. השר שרון נמצא עתה בגרמניה, מארגן יצוא של תוצרת חקלאית ומי יודע, מי יכול בכלל לדעת, היכן הגבול בין היצוא הממלכתי ובין היצוא הפרטי של השר?

אומרת ועדת קנת — אני מעריך ואני חושב שכולכם מעריכים כמוני את השופט המחוזי מקס קנת, אחד האנשי שים ההגונים והשקולים במדינה — שלא ייתכן בכלל לדרת למה שמחרש מתחת לסף ההכרה של השר, אפילו יעשה מאמץ כן ומירבי אין לדרוש משר שהוא בן-אדם, בשר ודם, להפריד במעמקי תת ההכרה שלו בין שיקולים אישיים ושיקולים ציבוריים. אני אומר שאני לא הייתי מסוגל לזה ואני לא מציע למישהו מחברי הכנסת להתיימר שהוא מסוגל לזאת.

מרדכי אלגרבלי (התנועה הדמוקרטית):

זה צריך לחוקק על חברי הכנסת עצמם כי הבעיה קיימת לגבי חברי הכנסת והאינטרסים של חברי הכנסת ולא רק של השרים.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

בדרגה אחרת הבעיה קיימת גם לגבי חברי הכנסת. פארלאמנטים אחרים בעולם מתלבטים בזה. הסנאט האמריקני קיבל לא מזמן תקנות אתיקה בעניין זה. זוהי סוגיה שנייה וגם בה אני עוסק.

אדוני היושב-ראש, המקרה הזה של השר שרון הוא מקרה בולט. אני חושב שהנושא הזה מצדיק הצעת אי-אמון בממשלה. לא עשיתי זאת משום שאני חושב שאנו מרבים יותר מדי בהצעות אי-אמון בממשלה ואני מציע קצת להתאפק בכך. אבל מפאת חשיבותו העקרונית של הנושא הוא מחייב דיון. אולי יש נושאים חשובים יותר אבל אין נושאים עקרוניים יותר מזה ולא רק לגבי הממשלה הזאת. מי יודע איוו ממשלה תהיה בעוד שנתיים-

לא סיכמנו את הדיון, אנו נסכם אותו באחת הישיבות הקרובות. מה אתם מעלים על הדעת שכה בן-לילה או בן-ירגע משום שחבר-הכנסת שריד או חבר-הכנסת אורי אבנרי או מישהו אחר דורש מייד לפטר שר — כאילו הממשלה יכולה לפטר שר, אין סמכות קונסטיטוציונית כזאת — אנו מייד נקבל את דעתכם? לא מיניה ולא מקצתיה. נלמד את הדין-וחשבון היטב, נדון בו בכובד ראש ונקבל החלטה. כפי שאמרתי, הממשלה שלה גמסר הדין-וחשבון הזה היא גם חייבת וגם זכאית לדון בו בכובד ראש ולקבל החלטה. אנו נקיים את הדיון הזה באחת מישיבותיה הקרובות של הממשלה, אדוני היושב-ראש, ולכן הכנסת צריכה לאפשר לממשלה לקבל את ההחלטה ואני מציע להסיר את שתי ההצעות מסדר-היום.

היו"ר מ.ל. מרון :

רשות הדיבור לחבר-הכנסת אמנון רובינשטיין המב-קש להעביר את ההצעה שהועלתה על-ידי חבר-הכנסת שריד לוועדה.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזומה) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כדי למנוע כל ספק וכדי שלא לאפשר את הסטת הוויכוח לפסים צדדיים ולא רלבנטיים אני רוצה לומר שגם דעתי היא כדעת ראש הממשלה ואכן לשר החקלאות אריאל שרון יש זכויות גדולות מאוד משום עברו הצבאי המפואר. אין לי כל ספק בכך. אני באורח אישי ראיתי זאת בהזדמנויות שונות וכל מי שהיה בימי מלחמה באותן חזיתות יודע כיצד הוא השרה מרוחו וכיצד הוא הולך חיילים לקרבות קשים ביותר.

אבל, אדוני ראש הממשלה, אני חושב שזה יהיה מסוכן ביותר אם בדיונים ציבוריים מסוג זה, בנושא של מעמד השרים בשאלות קונסטיטוציוניות, נשרב את העבר הצבאי של הנוגעים בדבר. זה יכול לפעול גם בכיוון הפוך וכשם שאני מתנגד לשירבוב העדרו של עבר צבאי לשולחן הממשלה וכשם שאני חושב שזה אינו רלבנטי למעמדו של שר מה היה תפקידו בצה"ל ומה הוא עשה בימי מלחמה כך אני חושב שזה מסוכן ביותר להתחיל ולפנף בעבר צבאי בשאלות פולי-טיות וציבוריות.

יתר על כן, אני חייב להעיר שתי הערות לדברים שאמרו כאן חברי הכנסת בקריאות ביניים. חבר-הכנסת סבידור, אני לא מגן על ממשלת המערך הקודמת, אני חושב שזה היה מחדל רציני שלה שהיא לא קיבלה על עצמה תקנות או חוקים בעניין ניגוד אינטרסים של שרים שלה. אבל כאשר אתה נותן את הדוגמה של שר-המשפטים לשעבר חיים צדוק אתה נותן את הדוגמה הכי פחות מתאימה. מדוע? — משום ששר-המשפטים לשעבר, חבר-הכנסת לשעבר חיים צדוק, נאלץ לפרוש מהכנסת בשל ניגוד אינטרסים המתגמד בהשוואה לפרשת שרון. הוא נאלץ לפרוש מהכנסת משום שהוא עמד לחזור למשרד שהיה לו קשרים עם משרדי ממשלה, ואילו כאן מדובר בניהול עסקים — — —

מנחם סבידור (הליכוד) :

אבל הקשרים היו כאשר הוא היה שר משפטים.
(קריאות באלם)

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזומה) :

הרי אני הקדמתי ואמרתי שיש לי ביקורת על העדרם של כללי ניגוד אינטרסים גם בממשלות הקודמות

שאיפשרו לנו להיות אזרחים במדינה עצמאית. למה צריך כך לפגוע בכבודו? למה צריך כך להשפיל אותו, לנסות להשפיל אותו, הנסיון לא הצליח.

חבר-הכנסת שריד לפתע פתאום גם נטפל למבקר המדינה, והוא אומר לא פחות ולא יותר מאשר שזה, המבקר, משרת את הממשלה הזאת. אני חושב שלהשמיע דברים כאלה על אדם הפועל זה שנים רבות כמבקר המדינה זה חורג ממסגרת פארלאמנטאית.

יוסי שריד (המערך) :

אתה מצטט אותי שלא כהלכה, ביקשתי ממנו להפ-סיק — — —

ראש-הממשלה מ. בנין :

אמרת — אני מצטט אותך — שהוא משרת את הממשלה הזאת. אני זוכר.

יוסי שריד (המערך) :

יש סטאנוגרמה.

ראש-הממשלה מ. בנין :

חברי הכנסת יודעים שזכרוננו איננו מן החלשים, אני זוכר דברים שנאמרו לפני חצי שעה. באילו זכות אומר חבר הכנסת שמבקר המדינה משרת את הממשלה הזאת? הייתי אומר זאת על כל איש שממלא תפקיד נעלה זה, משרת את המדינה, אבל כאשר רוצים לבייש, לנסות להשפיל, אין גבול ללשון. שוב אני אומר, בושתי ונכלמתי על הדברים האלה.

פה דובר על תירוצים, לא שמעתי על שום תירוצים. מעניין, יש חברים העולים על הבמה הזאת ומציירים להם כאלה ציורים דמיוניים ואחר-כך יורים, קולעים. אבל איזה מין טיעון הוא זה? לא שמעתי על שום תירוצים כאלה.

אנו יומנו את הקמתה של ועדת אשר, שום ממשלה קודמת לא נהגה כך.

משה שחל (המערך) :

לא היה צורך.

(קריאות באלם)

היו"ר מ.ל. מרון :

אני מבקש להפסיק.

ראש-הממשלה מ. בנין :

אינני מאשים איש, אני רוצה לקבוע שלו מישהו רצה להוכיח שהיו אנשים — — —
(קריאות באלם)

יוסף רום (הליכוד) :

הוא יושב ב"מעשיהו" — — —

היו"ר מ.ל. מרון :

אני מבקש לאפשר לראש הממשלה להמשיך.

ראש-הממשלה מ. בנין :

לו רצינו בעבר להעלות כנגד מה שנאמר למראית עין איזשהו חשש של ניגוד אינטרסים — אינני מאשים איש — בוודאי שאפשר היה לעשות כן. אנו, מיזמתנו שלנו, הממשלה הראשונה בישראל שיזמה הקמת ועדה כזאת, אנו גם מינינו את ועדת קנת. אני מיניתי אותה כדי להבהיר באמת את הסוגיה. אבל זו סוגיה רצינית מאוד, נכון, מבחינה ציבורית. הממשלה החלה לדון בדין-וחשבון, צריך ללמוד אותו, חובה עלינו ללמוד אותו,

לא ? רבותי חברי הכנסת, יש "איפה ואיפה" במדינה הזאת לגבי כל נושא. הפעם בנושא של שרון, החווה שלו. יש פה עניין של ועדות שדנו ודשו בנושא כבר שנתיים. והממשלה אומרת, ואדוני ראש הממשלה אומר : תנו לנו לדון בכבוד ראש ; ומופיע הנימוק של "של געליך מעל גלגליך", נימוק של אלוף בצה"ל ופנייה לחבר הכנסת שריד : כאשר היריות עברו מעל ראשו של השר שרון אתה היית ילד קטן. הדברים האלה, אדוני ראש הממשלה, אינם נימוקים כדי שלא יהיה חוק שווה אחד לכל אורח במדינת ישראל.

זו הסיבה, אדוני היושב-ראש, שאני מבקש להעביר את הצעתו של חבר הכנסת אבנרי לוועדה.

היו"ר מ.ל. מרון :

חבר הכנסת שריד, האם אתה מסכים להעביר את הנושא לוועדה ?

יוסי שריד (המערך) :

אני מעדיף דיון במליאה.

היו"ר מ.ל. מרון :

חבר הכנסת אבנרי, האם אתה מסכים להעביר את הנושא לוועדה ?

ארי אבנרי (מחנה שלי) :
כן.

היו"ר מ.ל. מרון :

אנחנו מצביעים, נצביע על שתי ההצעות יחדיו. קודם על הצעתו של חבר הכנסת שריד ואבנרי.

הצבעה

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום

של הכנסת

— 33

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-

היום של הכנסת

— 47

ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

הצבעה

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה לא

נתקבלה.

היו"ר מ.ל. מרון :

הנושא הורד לחלוטין מסדר-היום של המליאה.

גרעין האוזנר (המפלגה הליברלית העצמאית) :

לא מסדר-היום של המדינה.

2. הצעה לסדר

ואב כץ (המערך) :

אני מוחה על עירוב חללי צה"ל בעניין זה.

היו"ר מ.ל. מרון :

לא נפסיק את הישיבה. נמשיך בישיבה.

ואב כץ (המערך) :

זו דמאגוגיה זולה. יש גבול — — —

דניאל רוזילי (המערך) :

עיובי את חללי צה"ל במקומם.

ואב כץ (המערך) :

דמאגוגיה זולה. אין לך חזקה עליהם. תבטיש.

נאולה כהן (התחיה—בנא"י) :

אני אמרתי את דעתי.

אבל היום השאלה היא לא זאת. רבותי, השאלה היא אחרת לגמרי, השאלה איננה שאלת ניגוד אינטרסים. שאלת ניגוד האינטרסים היא שאלה סבוכה המחייבת פשרה בין שני דברים שונים לחלוטין : האחד, הרצון שיעשה צדק ותושם גדר כנגד הפרות של כללי היושר הציבורי ; והשני, הרצון להביא לממשל אנשים עצמאיים ובעלי כישורים עסקיים. אבל השאלה הזאת אינה מתעוררת היום כי השאלה היום היא שאלה אחרת לגמרי ; השאלה היום היא שאלת שלטון החוק, היא שאלת אי האפליה, היא שאלת הדוגמה האישית.

רבותי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, כנסת זו קיבלה חוקים השוללים כהונה ציבורית כאשר קיימים ניגודי אינטרסים חלקיים ושוליים מחברי מועצות מקומיות, עיריות ועובדי ציבור. היא קיבלה כללים כאלה לגבי כל השרים בממשלה. השאלה היום היא האם יהיה דין אחד לכולם ; השאלה היום היא : האם נתבע מחבר מועצת עירייה, מפקיד שולי, מה שלא תובעים משר בכיר בממשלת ישראל ?

מרדכי אלגרבלי (התנועה הדמוקרטית) :

גם מחבר כנסת.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזמה) :

אני מסכים אתך, גם מחבר כנסת. השאלה היא : האם יש עדיין שלטון חוק ? ראש הממשלה אומר : תנו לממשלה זמן להחליט. אדוני ראש הממשלה, העניין הזה "נסחב" בממשלה כבר למעלה משנה ועקב ה"סחבת" הזאת הופכים גם עקרונות מקובלים לסחבה.

היו"ר מ.ל. מרון :

אתה מציע להעביר לוועדה ?

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזמה) :

כן.

היו"ר מ.ל. מרון :

רשות הדיבור לחבר הכנסת צ'רלי ביטון המבקש להעביר אל הוועדה את הצעתו של חבר הכנסת אבנרי.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת. צריך לשאול היום רק שאלה אחת : אם אדם משכונת עוני היה עובר עבירה על החוק האם היו ממנים את ועדות קנת ואשר, ביקורת המדינה ואת מבקר המדינה והיו דנים בממשלה והממשלה היתה דוחה והיו מבררים אם למצות אותו את הדין או

היו"ר מ.ל. מרון :

רשות להצעה לסדר לחברת הכנסת גאולה כהן.

נאולה כהן (התחיה—בנא"י) :

אדוני היושב-ראש, ברגעים אלה ממש ולמרבה הטרגדיה, בהשתתפות הרמטכ"ל, מורד דגל ישראל מרפי" דים, אבקש את היושב-ראש להפסיק לשתי דקות את הישיבה ולקרוא לחברי הבית לשתי דקות דומיה להתייחדות עם זכר חללי צה"ל שנפלו במלחמת ששת הימים בקרב על רפידיים ולהתייחדות עם השאלה : האם אין מקום, נוכח נסיבות המשאומתן עם מצרים והמצב באזור, לשקול מחדש את מהלכי הנסיגה וההתקפלות החד-צדדית של ישראל מסיני.

ח. הצעות לסדר-היום 1. המצב החמור בקליטה

בשנת 1979 עלו ארצה כ-38 אלף עולים, מהם כ-17 אלף מברית-המועצות וממזרח אירופה. בשנה זו יצאו מברית-המועצות 51,317 יהודים. שיעור הנשירה הגיע איפוא לשני שלישים בערך של היוצאים משם. כמחצית וקצת למעלה מזה מכלל העולים משתייכים למעגל העובד-חלוקה זו של העולים, על-פי משלח היד וההשתייכות למעגל העבודה, תואמת את הרכב העלייה במשך שנות העשור 1970-1979.

ההסתדרות הציונית נערכת לתכנית חומש להעלאת 200 עד 300 אלף עולים לישראל. יש להניח שהרכב העלייה יהא זהה בעיקרו להרכבה עד כה. מכאן שיש לתכנן מערכת אירגונית יעילה שתטפל בעלייתם ובקליטתם של כ-40 אלף עולים לשנה.

בקשר לזה מתעוררת השאלה: מה היא מידת תרומתם של שליחי העלייה למספר העולם הסופי בסיכום ומה היא מידת השפעתם על קליטת העולים? מכל מקום, אין ספק כי קיימת השפעה הדדית, חיובית או שלילית, בין פעילות השליחים בנושא העלייה לבין פעילות עובדי הקליטה. חוסר תיאום הדדי עלול להביא בהכרח לתוצאות בלתי רצויות. מאידך גיסא, פעולה משותפת מתוך תיאום, מכוונת ומאורגנת, מתוך ראיית הנושא בכללותו, תימנע משיגרה והיפוש מתמיד של יומות ומחשבות חדשות יגרמו ויביאו תוצאות טובות וישמשו דחף נוסף לתוצאות טובות עוד יותר. ברור שהמצב הקיים לא יכול להימשך. דוגמה אפיינית מצערת היא כאשר שליה העלייה מפור הבטחות ומשרד הקליטה אינו יכול לקיימן.

היערכות לקליטת כ-40 אלף עולים לשנה מחייבת הכנת כ-12 אלף עד 12 אלף פתרונות דיור בשנה, הכנת מקומות תעסוקה ל-18 עד 20 אלף מועסקים ובכלל זה הכשרה מקצועית והסבת מקצוע, הכוונה ותיאום בין מקורות התעסוקה למקומות המגורים המוצעים במגמה לאכלס אותם אזורים הארץ התובעים איכלוסם בדחפיות ושאיפה למגזר את האוכלוסין ולהעלות את כוחה החברתי הפוטנציאלי של אוכלוסיית אותם אזורים.

בשל כך יש חובה להעביר את מרכזי הקליטה והמעבר לרכוז דווקא באותם האזורים שבהם יועדו העולים להיקלט במגורים ובעבודה. העברת מרכזי הקליטה והמעבר מאזור החוף תחייב את עובדיהם או את מרביתם לעבור לאזורים המיועדים וגם בזאת תהא להם לברכה. יושבי-ראש הסוכנות, בדבריו לגבי הליכי הקליטה, כפי שפורסמו ב-11 למאי 1979, אומר: "הביורוקרטיה גוראה ואיומה. העולה עובר סבל וזועתי ממש. ספרתי פעם 27 חתנות שעליו לעבור עד שהוא מסביר את ענייניו. משרד הקליטה הפך להיות משרד ללא כושר ביצוע."

אסתר הרליין (המערך):
איפה הרשות?

משה עמאר (המערך):

יש מספרים שעובד משרד הקליטה אומר לעולה: "ענין זה אינו שייך לנו, פנה למשרד הבינוי והשיכון". והלאו שר אחד מפקד על שני המשרדים.

בשל כך אני מציע — להשוות את סדרי העבודה. העולה לא יתרוצץ בין משרדים, רשויות ופקידים. הוא

היו"ר מ.ל. מרון:
אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 4005; המצב החמור בקליטה. רשות הדיבור לחבר-הכנסת עמאר.

משה עמאר (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מגיעה העת שחייבים להתריע ולומר: דן, אי-אפשר להמשיך כך; בלתי אפשרי לראות את העלייה במצוקותיה, את הקליטה בניו"נה ואת משרד הקליטה משותק וחסר אונים; ועניינו כלות מראות כל זאת ואי-אפשר לנו עוד להחריש. וכי יכולים אנו לעמוד מנגד בראותנו בעליל את הנשירה בשיעור מדהים, הגובר והולך, של יוצאי ברית-המועצות, את הטראגדיה — מבחינתנו, מבחינת מדינת ישראל והרעיון הציוני — של מרכזי הקליטה והמעבר הדחוסים מעל תפוסתם כ-18 אלף עולים, מהם כ-1,500 משפחות היושבות בהם בין שנה עד שנתיים באין מוצא ואת כשלונה של אותה תכנית לעידוד שובם של ישראלים יורדים שהועלתה בתרועה גדולה ונסתיימה בקול דממה דקה? ולעומת כל זאת — כ-2,000 נפש יורדים מדי חודש מהארץ ואלמלא מגבלות שהטילה שגרירות ארצות-הברית בהענקת היתרי הגירה היתה המספר, להוותו, גדול יותר.

עד כמה אפשר עוד לשאת את האבטלה הגוברת בקרב העולים החדשים — ומהם כאלה אשר לא צברו את תקופת ההכשרה המינימאלית בימי עבודה המזכה אותם בדמי אבטלה מהביטוח הלאומי; את העולים האקדמאים והמדענים דורשי העבודה ואין ואת הנפלטים ממקום עבודתם במסודות להשכלה גבוהה ומהשירותים ואין התעשייה מסוגלת לקלטם בהיקף משמעותי; את העולים מחוסרי מקצוע ובעלי משפחות גדולות כשהם אינה יכולה לסיע בפרנסת המשפחה והאב שכרו גמון וגם זה נשחק על-ידי האינפלציה ועליית מחירי מצרכי יסוד, במחסור ובעוני;

את ההכרה שדירות אינן ולא יהיו בעתיד הנראה לעין ושכשמוקמו קיימות תכניות שיכון ראוותניות על הגייר בלבד ואת הכרזות השר שעדיין מהדהדות באוזנינו ואין שוברן בצדן שכן דומה כי שר הקליטה משך שקים דחויים לעתיד, ללא כיסוי, ושר האוצר אינו מכבדם וכפי שמענו לאחרונה גם לא יכבדם; את הדרכים והקלקלות והמבואות הסובכים של הליכי הקליטה, את התרעצות העולים בין הרשויות השונות ואת ציפיותם בפחחי המשרדים שחוצאתה סבל ומועקה, יאוש ותיסכול; את הכפילויות בין משרדי הסוכנות והקליטה, את הסיורי בול והביורוקרטיה הנכפפים על-ידי כ-2,000 עובדי סוכנות ו-550 לערך עובדי משרד הקליטה ואת עירבובי התפקידים והסמכויות שאין אדם אשר יבינם; את הדינמיות והוויכוחים הממושכים לאיחוד התפקידים והפעולות תחת סמכות אחת, רשות אחת, ואת דברי הריבות בין יושבי ראש הסוכנות ושר הקליטה ואת אי היכולת להגיע להחלטה אף שיש הכרח בכך. ובינתיים שורר הקספאון ורבה העויבה.

על כל אלה ייסוב הדיון בכנסת ויעמוד למשפט העם. היש מוצא, ואם כן — איהו? היש פתרונות, ואם כן — מה המה?

קשיינו — העמדנו לרשותם דירות קבע, לאן הופנו, היכן הם גרים היום, מה היא ההיערכות הנוספת בענייניהם. אך תחת זאת שמענו כאילו הכול מופקר, כאילו משרד הקליטה מתמוטט והאנשים לא נקלטו או שהם נמצאים באי אילו מחנות מעבר כביכול. אדוני היושב-ראש, צריך להעמיד דברים על דיוקם. אשינו שבשעה זו, למרות הקשיים, יכולנו להעמיד פתרונות לעולים שהגיעו אלינו.

משה עמאר (המערך):
כמה דירות — — —

השר לקליטת העלייה ד. לוי:
מייד אתן את הפרטים. אם דאגה אמיתית היא הגורם להעלאת ההצעה לסדר-היום אני מקווה שחברי הכנסת ישמחו לשמוע את הפרטים.

יושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
למה אתה מטיל ספק?

השר לקליטת העלייה ד. לוי:
משום שלא חלף חודש מאז הועלתה בעיה זו על סדר-היום ומסרנו תשובות. ועדת העלייה והקליטה נוכחת לדעת מה הם הפתרונות שהעמדנו לרשות העולים. אמרתי שהתעניינות היא לגיטימית, היא חובה, אבל להראות כאילו לא נעשה דבר, כאילו הכול מתפרק, זו הלקאה עצמית בלתי רצויה.

משה עמאר (המערך):
האם אתה יכול לשנות את המציאות?

השר לקליטת העלייה ד. לוי:
בפעלנו אנחנו מצויים לשנות מציאות. זו חובתה של הכנסת, של הממשלה ושל כל אחד מאתנו. באיזו מידה מצליחים, זו שאלה אחרת. על כך אני רוצה לעמוד.

חבר-הכנסת עמאר, תיארתי כאילו אנשים לא גרים בדירות, לא ניתנו פתרונות דיור, לא עובדים, אבטלה פוקדת אותם, אקדמאים זורקים ואינם נקלטים. על כך אני רוצה להשיב לך. אדוני היושב-ראש, בשנת 1979 ניתנו פתרונות קבע בדיור ל-7,784 משפחות עולים המונים כ-26 אלף נפש; 5,430 משפחות שוכנו בשכר דירה ו-2,354 משפחות מימשו את המשכנתאות שניתנו להן. בירושלים העיר נקלטו קליטת קבע 913 משפחות; בגליל — 921; בחיפה וסביבותיה — 1,194; במרכז הארץ — 3,032; בדרום — 599; בבאר-שבע ובנגב — 1,125 משפחות. בידעי את המצב אני אומר: הלוואי שנוכל לתת בשנים הבאות פתרונות בסדר גודל כזה. נעשה הכול כדי שנוכל לעמוד בחובה הזאת. אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מדי פעם זורקים באוויר מספרים כאילו המצב במרכזי הקליטה הוא סטאטי, כאילו אנשים אינם יוצאים ואינם נכנסים, כאילו אנשים נשכחים שם. אני רוצה לתת את התשובה הבדוקה לחודש זה. במרכזי קליטה שוהות כיום כ-3,591 משפחות עולים; לרובן המכריע, 2,062 משפחות, לא מלאו שישיה חודשים במרכזי הקליטה; 938 משפחות נמצאות שם בין שישיה חודשים לשנה; מעל לשנה — 591 משפחות. אני רוצה לחזור ולהדגיש: לכל אחת מן המשפחות האלה הוצע יותר מאשר פתרון אחד. הבעיה היא שאנשים רוצים דירות במקומות מסוימים. אנחנו משתדלים בכל מאורנו להיענות להם אך אינני יכול לומר שאנחנו יכולים להיענות להם תמיד.

יהיה קשור לפקיד אחר והלה יעבור במקומו את כל התחנות הללו ויבצע בשבילו את כל הנדרש. לפקיד יהא הדבר קל יותר והוא יעשה זאת ביתר יעילות ובפחות זמן והתרוצצויות. תירה מכך, הסדר זה יחייב תיאום יתר בין כל המשרדים הנוגעים בדבר וכך ייחסכו מנגנונים מיותרים וכוח אדם המתבזבז על עיסוקים חסרי תכלית של מילוי טפסים ודינאים-יחסבונות שאין להם כל תכלית.

כיום יש קרוב ל-3,000 איש העוסקים בענייני עלייה וקליטה בסוכנות ובמשרדי הממשלה. 3,000 איש עוסקים בעלייה של 38 אלף עולים.

יוני מילוא (הליכוד):
3,100.

משה עמאר (המערך):
אני מעז לומר שמחציתם לפחות ייחסכו לעבודות אחרות.

יש לבטל כפילויות של התעסקות באותם הנושאים ממש על-ידי הסוכנות ומשרד הקליטה. לא מצאתי כמעט נושא שבתחום טיפולו של משרד הקליטה שהסוכנות אינה עוסקת בו גם היא. על כן קיים הכרח באיחוד שירותי הקליטה.

נעשו נסיונות לחיפוש פתרונות נוהליים, פורמאליים, להקים "רשות" משותפת לסוכנות ולממשלה אך לא שם התרופה. בקשר לכך התעוררו ויכוחים ומריבות בשאלה מי יעמוד בראש ומי יחלוש על הרשות הזאת. לא בכוח השליטה נמצא הפתרון. הרפורמה המתחייבת היא מהותית ולא שלטונית.

בעת הזאת ובמצב הזה מי אם לא הכנסת חייבת לדון, לקבוע ולהחליט מה יהא על הקליטה ועל עתידה. הריני מציע שהכנסת תדון בנושא הזה.

היו"ר מ.ל. מרון:
רשות הדיבור לשר לקליטת העלייה לדברי תשובה על ההצעה.

השר לקליטת העלייה ד. לוי:
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הקשבתי לדבריו של חבר-הכנסת עמאר וחשבתי לרגע אולי אשמע מפיו הצעות קונקרטיות, קונסטרוקטיביות, להתמודדות עם הבעיה. צר לי לקבוע שחבר-הכנסת עמאר התעלם, כנראה במועד, מן העובדה שהכנסת הזאת, במושב זה, קיימה ישיבות רבות בנושא זה. ועדת העלייה והקליטה של הכנסת דנה בסוגיה הזאת על כל היבטיה, על כל התחומים — תחום הדיור, תחום התעסוקה. אינני יודע מה מניע את חבר-הכנסת עמאר להתעלם ממה שנעשה בעניין זה.

אעמוד על הקשיים. מעולם לא טענתי שאין חבלי קליטה. גם מי שיבוא ויאמר שיש לו פאטנט בעניין זה ישלח את עצמו ואת הכלל. בעיתוינו רבות, בכל התחומים — בתחום הכלכלי, בתחום המדיני ובתחום הבטחוני והי חברתי. אנחנו מתמודדים עם הבעיות. בתחום קליטת העלייה זכינו השנה לגידול משמעותי ומבורך במספר העולים שהגיעו ארצה — 38 אלף עולים. אחוז הגידול לעומת השנה הקודמת הוא 42% ולעומת מספר העולים שהגיעו לפני שנתיים — כמעט 100%. ציפיתי לשמוע מתבר-הכנסת עמאר שאלות, ציפיתי שהוא יתעניין במה עובדים האנשים האלה, כיצד נקלטו, כיצד — למרות

משה עמאר (המערך) :

המספרים כוללים את כל מרכזי הקליטה ? את כולם ?

השר לקליטת העלייה ד. לוי :
כולם, כ-10 אלפים נפש.

משה עמאר (המערך) :

אתה אומר את הדברים מתוך אחריות ?

השר לקליטת העלייה ד. לוי :

מתוך אחריות, כ-10 אלפים נפש. אני מבקש להדגיש כי מספרים אלה בדוקים ליום הזה, לשבוע הזה.

ישנה ארכלי-אלמוזילנו (המערך) :

אבל הנתונים של הסוכנות היהודית הם שונים.

השר לקליטת העלייה ד. לוי :

חבר-הכנסת עמאר הביא נתונים מן הסוכנות היהודית. הוא גם אמר כל מיני ביטויים נגד המשרד לקליטת העלייה. אני אחראי לכל המספרים שאני נותן. אני מקווה שדבר זה יביא לאיזון הקלה לכולנו.

לכל אחת מן המשפחות שציינתי הוצעו כמה פתרון. במהלך 1979 עזבו את מרכזי הקליטה 2,562 משפחות המונות כ-8,500 נפש. שום דבר אינו סטאטי, שום דבר אינו שוקט על שמריו. בניגוד למה שהסוכנות היהודית מנסה לטעון — והיתה לי ההזדמנות לשלוח ליושב-ראש הסוכנות את האמת הזאת — — —

זאב בין (המערך) :

משתמע, אם כן, שיש במרכזי הקליטה 4,000 מקומות פנויים. מה יש בדעת השר לעשות ב-4,000 המקומות הפנויים ?

השר לקליטת העלייה ד. לוי :

מרכזי הקליטה נועדו מלכתחילה לעולים מסויימים. עם הגידול בעלייה יש צורך ביותר מקומות במרכזי הקליטה. גם השנה העמדנו מאות יחידות דיור להגדלת מרכזי הקליטה ולפתחת מרכזי קליטה חדשים בעיירות פיתוח. אנו צריכים להיות ערוכים. בין השוהים במרכזי הקליטה יש אחוז גבוה של אקדמאים. אחוז האקדמאים המגיעים אלינו וזקוקים למרכזי קליטה הוא גבוה ואנו צריכים להיות ערוכים עם מקומות פנויים במרכזי הקליטה. ועל כך יש דיונים עם הסוכנות. אנו ערוכים ומעמידים — — —

משה עמאר (המערך) :

אתה מקבל את המספר של 4,000 מקומות פנויים במרכזי הקליטה ?

השר לקליטת העלייה ד. לוי :

אינני יודע. אני מוכן לבדוק זאת. אני בעד זה שתמיד יהיו מקומות פנויים.

משה עמאר (המערך) :

לא זו השאלה.

השר לקליטת העלייה ד. לוי :

אני מבקש אותך להקשיב לי.

משה עמאר (המערך) :

היום יש במרכזי הקליטה — — —

השר לקליטת העלייה ד. לוי :

כ-10,000 נפש.

ישנה ארכלי-אלמוזילנו (המערך) :

הסוכנות נתנה מספר אחר.

דוד שטרן (הליכוד) :

המספר משתנה מיום ליום.

השר לקליטת העלייה ד. לוי :

עניינית, ולא לצורך פולמוס, היתה שאלה והשבת עליה. אני חוזר ואומר : שום דבר אינו סטאטי. השנה יצאו את מרכזי הקליטה — נוסף לעולים שקליטתם נעשתה ישירות בשדה התעופה — 2,562 משפחות עולים שהן כ-8,500 נפש. במעונות לקשישים ולבודדים מתגוררות כ-6,500 נפש. המשרד מעניק סובסידיה ניכרת לכל מי ששוכר דירה בשוק הפרטי על-פי בחירתו הוא. בימים אלה חוללנו רפורמה במשכנתאות. החל ב-1 בדצמבר הנהיג משרד הקליטה, בשיתוף עם משרדי האוצר והבינוי והשיכון, מסלול חדש לפתרון בעיית הדיור של עולים במגמה להקל עליהם את רכישת הדירה. על-פי שיטה זו מעמידה המדינה לרשות העולה כ-90% מאמצעי הקנייה של הדירה. בתוספת השקעה עצמית קטנה יחסית יכול העולה לרכוש את דירתו בכל מקום שבו יבחר. בשלוש השנים הראשונות לרכישת הדירה ישתתף המשרד ב-40% לערך של החזר המשכנתה החודשית של העולה. דרך זו מאפשרת לעולה תכנון מוקדם של קליטתו בכך שהוא רשאי לרכוש דירתו עוד בשלבי הבנייה המוקדמים. נקבעו סידורים שעל-פיהם יעמידו חברות הבנייה הציבוריות והפרטיות לרשות העולים את מלוא המידע על מיקומן של הדירות הנבנות ותנאי רכישתן. בחודש דצמבר, החודש הראשון להפעלת התכנית, כבר ניכרה השפעתה וגדל ב-30% מספר המשפחות שרכשו דירות באמצעות המשכנתה. חומר בעניין זה מופץ עכשיו בכל השפות בכל מרכזי הקליטה. לאחרונה אושר, על-פי דרישת המשרד לקליטת העלייה, תקציב מיוחד של 100 מיליון לירות לרכישת דירות ברחבי הארץ על-ידי המשרד לפתרון בעיות הדיור של מקרים קשים, במיוחד של עולים קשישים.

באשר לתעסוקה, כ-10,000 עולים נקלטו בשנה : במקומות עבודה, בתמיכת משרד הקליטה, כשלב מעבר לקליטת קבע בתעסוקה, בכל ענפי המשק. מאה קורסים להסבה והשמה מקצועית נפתחו השנה לעולים אקדמאים לצורך הכשרתם לתנאי המשק בארץ בתחומי הרפואה, ההנדסה, שירותי הרווחה והמינהל. בקורסים אלה השתתפו כ-2,500 עולים. המרכז לקליטה במדע מטפל ב-500 אנשי מחקר עולים בתחומי המדע השונים ומסייע להם במילגות מחקר ובהקמת כ-40 קבוצות מחקר ופיתוח תעשייתי שימושי. הובטח, על-פי דרישת משרד הקליטה, המשך העסקתם של מאות עולים חדשים אקדמאים בשרות הציבורי. הדבר נדון ואושר גם על-ידי הקאבינט הכלכלי. על-ידי כך נוצרה בקרב העולים תחושה של יציבות ושל המשכיות בקליטתם. הוחלט על הגדלה, בשיעור של 50%, של ההלוואות הניתנות לעולים לצורך פתיחת עסקים. ההלוואה הממוצעת לייצור בחקלאות תעמוד על 450 אלף לירות וההלוואה הממוצעת למסחר ושירותים תעמוד על 300 אלף לירות. חלק מן ההלוואה הניתנת בתנאי הצמדה, יינתן כמענק של הלוואה עומדת לשלוש שנים.

בשנת הלימודים תש"ם מסתייעים על-ידי מינהל הסטודנטים שבמשרד הקליטה 5,500 סטודנטים ו-3,000 תלמידי ישיבות. הסיוע ניתן להם במילגות קיום חודשיות,

ולא הפסיק לחפש דרך אשר תביא לשילובם של שני הגופים האלה למען העולה. צר לי שזה עוד לא נתקבל בסוכנות היהודית. לא אמרנו גואש. נמשיך במאמצים בסבלנות ובסובלנות.

אדוני היושב-ראש, לאור העובדות שצינתי ולאור הדיונים שנתיקמו ומתקיימים בוועדה נראה לי שההצעה, לרבות הכותרת שלה המרמזת שמשרד הקליטה מתפרק וכשאלו אין ישראל קולטת את העולים אליה, היא קנ-טרנית ואני מציע להסיר אותה מסדר-היום.

היו"ר פ. שינמן :

רשות הדיבור לחבר-הכנסת מאיר פעיל, להצעה אחרת.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חושב שהנושא שהעלה חברנו, חבר-הכנסת עמאר הוא חשוב דיו. לצערי הרב פרצו לאחרונה החוצה גם מספר שערוריות שאני מקווה שהן אינן מוצדקות אבל הן פרצו, כמו פרשת "קורת גג" והמדאליונים וכיו"ב. אני חבר ועדת העלייה והקליטה, אני מודע למצוקה הקיימת ואני הרבה פחות אופטימי מאשר כבוד השר.

חיים קופמן (הליכוד) :
אתה לא מדבר לעניין.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

אני מציע להעביר את הצעתו של חבר-הכנסת עמאר לוועדת העלייה והקליטה. אני חושב שהנושא הוא כבד וראוי להידון בוועדה בעיקר בגלל העובדה שיש מצוקה. חבר-הכנסת קופמן, אם זה לא לעניין מה כן לעניין? רק לגזול עוד דקה אחת כדי שייכנסו עוד כמה "ליכוד-אים" להצבעה?

היו"ר פ. שינמן :

אני שואל את חבר-הכנסת עמאר : האם הוא מסכים להצעה להעביר את הנושא לוועדת העלייה והקליטה?

משה עמאר (המערך) :
אני מסכים.

חברי הכנסת, לפנינו שתי הצעות : האחת, להסיר את הנושא מסדר-היום ; השנייה, להעבירו לוועדה. אני מע-מיד אותן להצעה.

הצבעה

בעד ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת — רוב
בעד ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדת העלייה והקליטה — מיעוט
ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

2. החלטת הממשלה להפקיע את חברת החשמל במזרח ירושלים

והכנסת אינה יכולה שלא להתייחס אליו מפני שהוא נוגע לשאלה יסודית הכרוכה ביחסים של ישראל עם העם הערבי הפלשתיני.

ב-31 בדצמבר 1979 הודיע שר-האנרגיה והתשתית יצחק מודעי, ובאופן מקביל גם מפקד הגדה, ליושב-ראש מועצת המנהלים של חברת החשמל המזרח-ירושלמי אנואר נוסייבה כי הממשלה החליטה לרכוש את החברה

בסובסידיה ניכרת לשכר דירה ובהשתתפות המשרד בתש-לום שכר הלימוד. כמו כן מקיים מינהל הסטודנטים פעילות חברתית ענפה למען הסטודנטים העולים כדי לקרבם למדינת ישראל ולחברתה. לאחרונה אנו מפעילים סטודנטים עולים בפעולות חברתיות בשכונות מצוקה.

האגף לקליטה חברתית שבמשרד הקליטה מקיים פעולה ענפה ועקבית לסיוע בהתערותם החברתית וה-תרבותית של רבבות עולים חדשים בחברה הישראלית הוותיקה. האגף מקיים פעולה זו בשיתוף עם מוסדות נוספים, עם מועצות פועלים, מועצות מקומיות, המשטרה וצה"ל.

אדוני היושב-ראש, אפשר להרחיב את היריעה ולע-מוד על כל פרט ופרט. קשיים יש ויהיו גם בעתיד. הלוואי שנוכל בשנים הבאות לעמוד בדברים שצינתי, נוכח הקשיים הפוקדים אותנו, במתן פתרונות דיור בסדר גודל כזה.

(חבר-הכנסת משה עמאר קורא ק-ריאת ביניים)

אני רוצה לומר גם את החיובי. מבלי לטשטש אי-אפשר לראות רק את הצללים, צריך לראות גם את החיוב. הלוואי שיכולנו לתת לכל האוכלוסייה חלק מפתרונות אלה. אבל יש עלינו חובה שאיננה ניתנת לעירעור לעשות למען העולה החדש הבא אלינו חרף כל הקשיים הפוקדים אותנו ואלה שפיקדו אותנו. הלוואי שנתגבר על קשיים אלה. העדיפות הראשונה היא לעולה עד היקלטותו כדי שגם הוא יוכל לקלוט את העולים שיבואו אחריו.

אדוני היושב-ראש, על בעיות אלו שקדה ועדת העלייה והקליטה של הכנסת. אנו משתתפים מדי פעם בישיבות הוועדה ומעדכנים את הוועדה.

שרונה ארבל-אלמוזילינו (המערך) :
היא הגיעה למבוי סתום.

השר לקליטת העלייה ד. לוי :

אגיע גם למבוי הסתום. יש אנשים הסוברים שהווי-כוח עם הסוכנות היהודית הוא ויכוח של יוקרה או של עוצמה, כיבכול. אני קורא לכנסת לראות את הדברים מעבר להבדל שבין קואליציה ובין אופוזיציה. אני קורא לכנסת לראות את העיקר שבויכוח זה והעיקר הוא : האם הממשלה תשחרר את עצמה מהאחריות היסודית לתפקיד זה של קליטת העלייה ותעביר אותו לידי הסוכ-נות ותגרום לכך שיהיו שני סוגים של אזרחים בישראל? אני שמח שלאחרונה חל מפנה לטובה ואני אעשה הכול כדי שזה יימשך ויתחזק בכיוון של עבודה משותפת וראייה שאין גוף אחד יכול לחסל את השני. יש הצעה מסויימת שהציע ראש הממשלה שמאז כניסתו לתפקידו גילה בתחום זה פעילות, רגישות, התעניינות ואחריות

היו"ר פ. שינמן :

אנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 4057, החלטת הממשלה להפקיע את חברת החשמל במזרח ירושלים. רשות הדיבור לחבר-הכנסת מאיר וילנר.

מאיר וילנר (החיות הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הנושא שאני עומד להעלות על סדר-היום הוא אחד הדברים החשובים ביותר

ב־1 בינואר 1981. ההחלטה הזאת היתה החלטה שרירותית ובדיקת העניין מוכיחה שהיא לא היתה כלל בונה פידה. החלטה זו נוגדת את החוק הבין-לאומי, את אמנת ז'נבה בעניין השליטה בשטחים כבושים.

הנימוקים שניתנו היו נימוקים טכניים-כלכליים. אחרי שהנימוקים האלה לא התקבלו עליידי רוב הציבור, רוב המפלגות, כפי שמנהיגיהן ביטאו זאת בצורות שונות ועל-ידי רוב העתונים בישראל הופיע פתאום לפני שבוע, כאילו על-פי פקודה מאיזה מקור, בכל העתונים, בראדיו ובטלוויזיה נימוק בטחוני ושכחו כליל את הנימוק הטכני-הכלכלי: הטענה היתה פתאום שלפני חמש-שש שנים ביקש הצבא מהחברה שירותים מסויימים והחברה התקשתה למלאם. השינוי הזה בנימוקים מוכיח עד כמה הנימוקים הם אפסיים ולא רלבאנטיים. הדבר מזכיר את עניין ההתנחלות בשילה כאשר הכריזו שזה אתר ארכיאולוגי וכל הארץ צחקה מזה אבל פה עמדו על הבמה אנשים רציניים, חברי כנסת ושרים, ואמרו: כן, זה אתר ארכיאולוגי. דבר דומה קורה עכשיו עם הנימוקים להפקעת החשמל במזרח ירושלים.

כל אחד יודע שבחברת החשמל הישראלית קרו תקלות ביוניות ביותר ושהיא מתקשה לספק את כל הצרכים. האם חשב מישהו להפקיעה או אפילו לפרט מישהו האחראי לתקלות? ההחלטה בדבר הפקעת חברת החשמל במזרח ירושלים היא החלטה פוליטית מובהקת. לפחות שיהיה אומץ הלב להגיד זאת. כמוה כהפקעת האדמות, כמוה כהתנחלויות וככל שאר המעשים הבלתי חוקיים.

אני רוצה להדגיש שהסתירה שבנימוקי הממשלה מקובלת כסתירה עליידי חוגים רחבים ביותר. אביא רק כמה דוגמאות. בעתון "ידיעות אחרונות" מה-1 בינואר כתוב: "ההחלטה נומקה בנימוקים טכנולוגיים וכלכליים, אולם ברקע נמצאו גם שיקולים פוליטיים". ובמאמר ראשי ב"ידיעות אחרונות" מה-2 בינואר שואל אפילו הארכיביאקניצ'ר בישראל, ד"ר הרצל רוננבלום: "פרשת שקעה מס' 2? והוא אומר: "באווירה המחושמלת בה אנחנו חיים, ובמיוחד לאחר כשלוננו הנחרץ בפרשת בסאם שקעה... ספק אם די בהסתמכות על האופציה וזכותנו עליה. כי פה לא רק בחוק היבש מדובר". כידוע גם ראש עיריית ירושלים טדי קולק שלח מכתב לראש הממשלה והוא מגדיר את ההחלטה כשגיאה. גם סגן ראש הממשלה יגאל ידין אמר במסיבת עיתונאים משודרת ב"קול ישראל" ב-2 בינואר כפי שהתפרסם בעתונות למחרת: "אינני בטוח שההחלטה לקנות את חברת החשמל מל הירושלמית היתה החלטה טובה... נדמה לי כי חיפשנו לנו צרה מיותרת... העניין יובא מחדש להחלטת הממשלה". ובכן כמו בעניינים אחרים הוא אמר משהו בחצי פה, אבל הוא הולך בתלם של הקואליציה. עד כמה שידוע לי הוא לא העלה בממשלה את השאלה לדיון מחודש כפי שהבטיח.

אני יכול לתת עוד דוגמה מצד אחר. מתוך מה שקראתי בעיתונות הגיש חברי-הכנסת עוזי ברעם מהמערך הצעה לסדר-היום בעניין זה אם כי לא הופעלה כהצעה לסדר-היום. אני מקווה שהמערך יתמוך בדיון בנושא הצבעה היום. ב"דבר" מה-4 בינואר פורסם מאמר של דני רובינשטיין שחקר את הנושא הזה וכתב עליו בפירוט, ובין השאר הוא אומר שם: "החלטת הממשלה להפקיע ולרכוש את הוכיץ של חברת החשמל הערבית ממזרח ירושלים היא החלטה בעלת משמעות פוליטית

חשובה חרף הודעתו של שר האנרגיה, יצחק מודעי, כי השיקולים לכך לא היו פוליטיים אלא טכניים-כלכליים. לממשלה ולמודעי לא היה, מן הסתם, גוף להציג את השיקולים הפוליטיים בפומבי ולכן הרחיבו את הדיבור על השיקולים הטכניים והכלכליים. הנה, למשל, אמר מודעי כי חברת החשמל הערבית לא מסוגלת להתמודד עם קצב הפיתוח של הצריכה באזור זכיונה, ולדוגמה — רק 50 מתוך 130 הכפרים הערביים שבתחומה מחוברים לרשת". והוא ממשיך ואומר: "למודעי, האחראי על חברת החשמל במדינת ישראל, צריכה להיות עזות מצח לומר טענה כזאת כאשר בתחומי ישראל הקטנה אחרי 32 שנה יש עדיין כפרים ערביים שאינם מחוברים לחשמל". והוא מוסיף בהמשך שמות של כפרים. הוא ממשיך ואומר: "חברת החשמל הישראלית, בעלת היכולת הטכנית המפותחת ובעלת העוצמה הכלכלית הגדולה, השתתתה משך שנים ארוכות בחיבור כפרים ערביים, והנה עתה מתלונן מודעי ומטית האשמות נגד החברה המזרח-ירושלמית הקטנה והנחשלת". והוא מסכם: "החברה הערבית לא קיבלה סיוע ממשלתי הדומה לסיוע שמקבלת חברת החשמל הישראלית, ומנהליה טענו כי ממשלת ישראל מתנכלת להם ללא הרף. לא מאשרים להם תכנית פיתוח ורכישת ציוד, גובים מהם מחירים גבוהים עבור החשמל שהם קונים מישראל ומאצעים אותם למכור את החשמל במחירים שקובעת ישראל, ובמיוחד מחירים זולים, למוסדות שונים. ממשלת ישראל מנסה בכל מיני אמצעים להביא להתמוטטות החברה". הסיכום הוא ש"כאשר לא מסייעים לה, אלא חוסמים את דרכה, הרי זו צביעות ומירמה לבוא אחר כך בטענות כי היא נחשלת ומפגרת". חברי הכנסת, אפשר להביא עוד הרבה דוגמאות כמו המאמר הראשי ב"הארץ" הקורא "לא לחשמל את ירושלים".

התייחסתי לנושא זה במסגרת דיון שהיה כאן על ארבע הצעות לאי-אמון בממשלה ב-2 לינואר ואמרתי גם אז מה שאני יכול לומר עכשיו בסיכום: הפקעת חברת החשמל המזרח-ירושלמית היא צעד פוליטי מובהק. כך רואים זאת גם רוב הציבור ורוב הגורמים הפוליטיים בישראל. פירושה של ההפקעה הוא שהממשלה גוזלת את החברה מבעליה הפלשתינאיים לא מכוח הזכות אלא בזכות הכוח הברוטאלי של שלטון צבאי. החלטת הממשלה להפקיע את חברת החשמל נוגדת את החוק הבין-לאומי ביחס לשטחים כבושים. הפקעת חברת החשמל היא צעד נוסף לביסוס הסיפוח של ירושלים המזרחית אף על פי שהשטח עובר את השטח שסופח. אף מדינה בעולם לא הכירה בסיפוח. זוהי התגרות חדשה בעם הערבי הפלשתינאי וחבלה נוספת בכל סיכוי של שלום. כל הנימוקים שניתנו אינם אלא תירוץ. ההחלטה נובעת אך ורק מתוך שיקולים פוליטיים.

חברי הכנסת, היה מישהו ששאל אותי...

שמואל פולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה):
על איזה שיקולים פוליטיים אתה מדבר? הלוואי שהיה בזה הגיון פוליטי. אין בזה שום הגיון בכלל.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מבחינתך אין הגיון פוליטי, אבל לא כך חשבו אלה שהחליטו.

אורי אבנרי (מתנה שלי):
גם לא מבחינת בגין. זה סתם טימטום.

יוסף רום (הליכוד) :

זאת הסיבה להצעה שלך ולא דבר אחר.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אני לא בוחן כליות. להיפך, אני פונה אל כל חברי הכנסת, תהיה גישתם הפוליטית אשר תהיה, להתאחד סביב נושא אחד, שהכנסת תהיה כנסת ובעניין חשוב כזה היא תדון ולא תיתן לעניינים להתפתח. העניין רק מתחיל. אני מזהיר : העניין רק מתחיל.

הח"ר פ. שינמן :

רשות הדיבור לשר-האנרגיה והתשתית יצחק מודעי.

שר-האנרגיה והתשתית י. מודעי :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לפי עניות דעתי היה חבר-הכנסת וילנר מייטיב לעשות אילו הביא לפני הבית עובדות במקום לצטט עובדות נבחרות. כי היה מתקשה למצוא בה את מה שרצה. אבל תנא דמסייע כמו וילנר כנראה חייב יותר מבעל הדבר.

מה שאני מבקש לעשות הוא להביא כמה מהעובדות הטכנו-כלכליות של העסק "האדיר" הזה שלעזרתו יוצא חבר-הכנסת וילנר מצויד בדעות מקובצות של גורמים כאלה או אחרים, אני מגיח — חלק סולידיאריים. והוא עוד מייטיב לעשות כאשר הוא מצטט חלקים מהדעות. כך עשה כשהביא את דעתו של מר רוזנבלום ב"דיעות אחרונות". מה אמר מר רוזנבלום ? הוא אמר שלא מספיק לתת רק את הסיבות הטכנו-כלכליות. צריך להצביע על סיבות פוליטיות לדעתו של מר רוזנבלום.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
צטט הכול.

שר-האנרגיה והתשתית י. מודעי :

בבקשה, חבר-הכנסת וילנר, אם זה התנא דמסייע שלך ואם בו אתה רוצה להסתייע תביא את דבריו במלואם. אבל אם חברי הכנסת יהיו מוכנים, אף שהם עלולים אז להגיע למסקנות שזה לא יעזור להם, לקבל את העובדות, אני אומר מה הן העובדות הנוגעות למפעל הזה.

קודם כול, המפעל הזה בקנה מידה ישראלי לא יכול היה להיות בר קיום, לא יכול היה להיות בר תחרות. הוא מוגן על-ידי זכיון. אין לו הצדקת קיום טכנו-כלכלית, הוא משווק אך ורק 2% מהחשמל המיוצר במדינת ישראל כאשר מולו ייצור מרוכז של 98%. מר וילנר, האם שמעת פעם על תחרות כלכלית כזאת שיכולה להחזיק מעמד בלי הגנה של חוק, בלי הגנה של תנאים מיוחדים או של שיקולים סולידיאריים מיוחדים ? 2% בלבד ולשם כך מת- יקים מנגנון של 400 עובדים, לשם כך מחזיקים מערכת, לזה מגייסים הון מכל מדינות ערב, לרבות הון מאש"ם. הם לא זקוקים לתמיכה כספית ממדינת ישראל.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

האם לא היית מעדיף שאש"ם יתן את הכסף שלו לתחרות החשמל מאשר יקנה בו נשק ?

שר-האנרגיה והתשתית י. מודעי :

אני מסביר כרגע עובדות ולא מעריך הערכות. זו עובדה ואתה מאשר זאת. אתה אומר שזו אולי עובדה חיובית — — —

שר-הפנים י. בורג :

האם זה בדיוק אותו כסף, חבר-הכנסת אבנרי ? מה אתה מדבר ? זה אותו כסף ?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אלה שהחליטו כנראה חושבים שמבחינתם יש בזה הגיון פוליטי. אין זה אומר שאובייקטיבית זה באמת כך.

שמואל מולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
למפלגה שלך זה עוזר. כדאי לך שזה יימשך.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אני מציע שזה לא יימשך.

שמואל מולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
מבחינת רק"ח זה טוב.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אתה דואג לרק"ח ? אני אומר לך שזה פסול.

~ (קריאת ביניים) : האם אתה נגד הלאמה, נגד הפקעה של רכוש ?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :

אם הלאמה היא על בסיס לאומי גזעי, כן, אני נגד. אבל אם ילאימו את כל הבנקים בארץ אני לא רק שתומך אלא אני גם מציע זאת. אבל אם ילאימו למשל בנק או יפקיעו בנק בשכם או בירושלים המזרחית אז אראה בזה דבר גזעני ופסול של כובש. במקרה זה נעשה צעד שלא נעשה ולא תוכנן לגבי כל גורם יהודי בארץ. כידוע עורר הדבר זעם עצום בקרב התושבים הפלש- תינאים בגדה המערבית ובירצונו עזה ובקרב כל החוגים הפלשתינאים בחוף-לארץ, בעולם הערבי ובארצות שונות. ב-14 לחודש זה התקיימה שביתה כללית מלוכדת של כל החוגים, כל המעמדות וכל האירגונים הציבוריים של הפועלים ושל הסטודנטים, נשים ונוער וראשי עיריות נגד הפקעת חברת החשמל, נגד הפקעת אדמות, נגד התנחלויות, נגד איסור פעילות פוליטית, נגד הענשים הקיבוציים.

אני רוצה לפנות אל חברי הכנסת, גם אל אלה שלא מסכימים עם כל הניתוח שלי בנושא הזה, כי לא על זה תהיה ההצבעה. ההצבעה תהיה בשאלה : האם לתת לשע- רוריה הזאת ללכת הלאה או שבעזרת הכנסת — ובעניין זה יש סכוי — לבטל אותה ? לכן אני קורא אל כולם, גם אל מי שיש לו שיקול זה או אחר.

יוסף רום (הליכוד) :

במלים אחרות, אתה מייצג את כל הפלשתינאים שהפגינו בהפגנות אלה.

שמואל מולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :

אין לך מושג איזה נזק זה גרם לנו, למדינת ישראל.

יוסף רום (הליכוד) :

עוד נראה.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :

אני לא מייצג את הפלשתינאים, אפילו לא חלק מהם. אני מייצג חלק מהציבור בישראל. אני סולידיארי עם המאבק של הפלשתינאים נגד הפקעת חברת החשמל. אתה שאלת אם אני מייצג את כל הפלשתינאים. עניתי לך שאינני מייצג את כל הפלשתינאים ואפילו לא חלק מהם. אני מייצג חלק נכבד של הציבור בישראל שבשמו אני מדבר בכנסת. אני סולידיארי עם מאבקם הצודק של הפלשתינאים.

המאבק נגד הפקעת חברת החשמל הוא מאבק צודק שאיחד את כולם. זאת אמרתי ולא שאני מייצג אותם. לא היה אחד שלא השתתף בשביתה הזאת.

בכתיבתו אלא ירשנו אותו. ומה הוא מכתב ? הוא מזכה את הסמכות השלטונית ברכישה ובקנייה של הזכיון, נכסי הזכיון וזכויותיו במחר מלא אבל הוא מטיל מגבלה, הוא מרשה לעשות זאת רק אחת לחמש שנים. האמינו לי, במרוצת השנתיים האחרונות, כאשר היו תקלות חוזרות ונשנות באספקת החשמל, כאשר היו פיגורים של חודשים ארוכים מאוד בהתחברות — זאת זאת לא תוכלו לטעון כלפי חברת החשמל הישראלית — —

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אבל זה חוקן.

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :

סליחה, אבל במרוצת השנתיים האחרונות, לא פעם אחת, אילו החוק היה מאפשר לנו היינו נכנסים לנעלי בעל הזכיון ותוך חודש ימים היינו פותרים את הבעיות. אבל אנחנו מדינת חוק והיה עלינו להמתין עד לאותה עת שהחוק מזכה אותנו. והעת הזאת — כך כתוב בסעיף 39 של הזכיון — היתה ביום 31 בדצמבר 1979, ובו אנו יכולנו להפעיל את הרכישה עצמה ואמנם כך נהגנו. לא סטינו מן הכללים. לכן אינני מבין את הביקורת של חברי הכנסת וילנר ואת טענתו של חוקי. אם אמנם עשינו מעשה לא חוקי עומדת בפני החברה ובפני האנשים המייצגים את החברה הברירה להשתמש בבג"צים של בתי המשפט בישראל. הם יודעים לעשות זאת ואף עשו זאת לא פעם ולא פעמיים.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

הצרה היא, כבוד השר, שהם לא יגישו בג"צ בירו שלים אלא יגישו בג"צ בהאג.

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :

זו אולי צרה שלך, לא שלנו. אנו לקחנו בחשבון אפ" שרות זו אבל צריך לשים לב ל"איפה ואיפה" בטיעונים. אינני עומד כאן כדי ליעץ להנהלת החברה מה לעשות אבל תראו את גישת הטוענים, תראו את גישת בעלי הסולידאריות, אם זה לא חוקי הרי הם יודעים באיזה ממצעי להשתמש, במכשיר המשפטי של הבג"צ, והוא פתוח לפניכם. אבל זה לא — הסולידאריים יעלו כאן ויכריזו שהמעשה שלנו הוא בלתי חוקי.

שמאל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
אדוני השר, אפשר לשאול שאלה ?

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :
בבקשה.

שמאל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
הטיעונים שלי שונים, כמובן, ממה שהושמע כאן והם דומים לאלה שהשמיע ראש עיריית ירושלים. אני חושב שהנוק הפוליטי שנגרם לנו, למדינת ישראל, כתוצאה מכך עולה ואין שיעור על הרווח הכלכלי שאתה דן בו ומדבר עליו. האם נקודה זו נשקלה ? האם נשקל הנזק הפוליטי במקביל לרווח הכלכלי שאתה מצביע עליו ? קורים אצלנו דברים במגזר הערבי שמבחינה כלכלית הם כדאיים אבל בא השיקול הפוליטי והוא יותר כבד ולכן אנו מוותרים על הביצוע במישור הטכנו-כלכלי למען השיקול הפוליטי.

יוסף תמיר (התנועה לשינוי ויזמה) :

אדוני השר, אני רוצה להצטרף לשאילתה זו של חבר הכנסת טולידאנו. אני הגשתי אותה לפני שבוע ואולי בהודמנות זו יוכל כבוד השר להשיב גם עליה.

שמאל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
אדוני שר הפנים, נכתב בעתונות שאתה היית נגד...

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :
את העובדה הרי לא הכחיש חברי-הכנסת אבנרי אלא הוא אמר שהוא רואה בזה עובדה חיובית.

יוסף רום (הליכוד) :
נכון, הוא אמר שהוא רואה בזה חיוב.

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :
על זה אפשר לקיים דיון, על זה אפשר להתווכח, אבל העובדה נכונה ואני אמרתי שאני אגביל את דברי לעובדות ולא להערכות. זו עובדה אחת.

עובדה שנייה : אנו במדינת ישראל, שהיא מקור האספקה גם לחברת החשמל למזרח ירושלים, עושים מאמצים ומשקיעים השקעות אדירות כדי להתרחק מהצורך להשתמש בדלק נוזלי. אנו משקיעים כדי לעבור לייצור חשמל מפחם ופה יש תחנה שלא רק שהיא צורכת דלק נוזלי אלא היא צורכת אותו במערכת של דיזל, גנראטור רים קטנים שהיעילות שלהם נמוכה בעוד שהצריכה שלהם בדלק היא גבוהה ובזבזנית גם עם האחזקה הטובה ביותר וגם עם הציוד החדש ביותר.

ומעל לכל זה: אילו החברה הזאת היתה לפחות מייצרת את החשמל שהיא משווקת הייתי אומר שזאת חצי צרה. אולם גם זאת היא לא עושה. אנו מספקים לה שני שלישים מהחשמל שהיא משווקת. היא בסך הכול חברה משווקת ולא חברה יצרנית, כמו שהיא מתיימרת.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :
ומה הרע בזה ?

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :
אין שום רע אבל אם כך נא לדבר על העובדה שאולי מקבלים בחזרה זכיון של שיווק אבל לא זכיון של ייצור.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
ואתם נותנים לפתח ?

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :
תיכף נדבר על ה"נתונים".

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
תעזבו אותם לנפשם והם יסתדרו. זה המוצא הטוב ביותר. לעזוב אותם לנפשם, לצאת מהשטחים.

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :
כבר ראינו איך הם מסתדרים, בעיקר בעורכתם היפה. ראינו איך הם מסתדרים בהרבה שטחים ואני לא רוצה להיכנס לזה. הם לא זקוקים לעידוד, ידידי חברי-הכנסת טובי. הם מסתדרים יפה מאוד בכל המהלך האנטי-ישראלי. אתה לא צריך לעזור להם.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
מה שאתה עושה זה מהלך אנטי-ישראלי.

שר-האגרגיה והתשתית י. מרדעי :
עובדות, רבותי, עובדות. עובדה היא שהחברה הזאת פועלת מכוח זכיון שהיה מקובל על הירדנים, שהיה מקובל על הבריטים לפנייהם ואשר מקובל גם עלינו. גם נגד זה יש לכם טענות? האם הזכיון תקף או האם מפני שירדן הכירה בו אתם רוצים שאנו לא נכיר בו ? אנו נכנסנו בנעלי השלטונות הקודמים ואנו מכירים בזכיון. מה הוא הזכיון הזה ? זה זכיון בעל אופי מיוחד שלא ידנו היתה

בצד זה של הבית או בצד האחר של הבית יוכל להעלות ואף להביא למצבים שייצרו שיקולים פוליטיים. על זאת אומר שני דברים: הראשון, שהממשלה כן דנה באפשרויות הללו, בשיקולים הללו; והשני, בצדק נשאל המציע: אילו שיקולים פוליטיים? — והוא לא ידע להשיב על כך. הוא נשאל על כך בקריאת ביניים.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אמרת: לחזק את הסיפוח.

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:
יפה, לחזק את הסיפוח. תודה רבה, חברי-הכנסת וילנר, אתה יהיה לי קשה להבהיר את הסוגיה הזאת.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
אבל התוצאה תהיה הפוכה.

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:
אבל שמעתם את תשובתו של המציע ואני מתייחס להצעתו, לא לדברים אחרים.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
המציע טועה.

יוסף רום (הליכוד):
דווקא בעניין זה אני לצדו.

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:
אומר המציע, הטועה לדידך: זה בא לחזק את הסיפוח. חברי-הכנסת וילנר, אני רוצה להזכיר לך משהו שוודאי שכחת: הבית הזה, ברובו הגדול מאוד, יש בו הסכמה כל-לית לכך שירושלים, בריבונות מדינת ישראל, מאוחדת. אתה כנראה במיעוט קטן מאוד בהערכה הפוליטית הזאת שלך הנשענת על המחשבה שאנו סיפחנו לירושלים איזה שהוא חלק ממנה. יש לך פה פשוט טעות מחשבתית אבל פורמאלית בוודאי ועל-פי עמדתו של הבית אני פטור מתשובה, חברי-הכנסת וילנר.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
יש לי שאלה.

הו"ר פ. שינמן:
אתה מיצית את כל חמש-עשרה הדקות שלך.

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:
אתה כבר שאלת ואמרת: "ירושלים — בזכות הכוח הברוטאלי של שלטון צבאי". אלה ביטויים שלך אבל הואיל והבית אינו מסכים אתך ואינו מקבל את עמדתך ואתה בעמדתך מיעוט מבוטל בבית הזה, מיעוט קטן, פירוש הדבר שאתה משעין את כל ההנמקה הפוליטית שלך על הנחה שנדחתה מראש על-ידי הבית הזה. לכן אני אפילו פטור מלהשיב אם היו שיקולים פוליטיים.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אלה שהחליטו על הפקעת הזכויות הם המיעוט המבוטל במדינה. זו האמת.

הו"ר פ. שינמן:
אבקש לא להפריע בקריאות ביניים.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
הרשה לי לשאול אותך עכשיו את השאלה.

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:
בבקשה.

הו"ר פ. שינמן:
לא, אינני מסכים. אמרת את דברך.

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:

אני בהחלט יכול להשיב על זה במלה אחת: כן. הכול נשקל, גם הסכנה הזאת של נזק פוליטי. ובכל זאת הממשלה החליטה להפעיל את העניין לאור השיקולים שאני מביא עכשיו בפני הבית.

אני כמובן, יכול, בנקל להוסיף לכם נתונים טכניים, כלכליים, ענייניים. אבל נדמה לי שכל הניתוח הזה, אלמלא היה כאן שיקול פוליטי מצד מסויים, וכפי שהציג את העניין חברי-הכנסת וילנר, השאלה לא היתה עולה כלל. אילו זה היה קורה בתחום אחר והבית היה ניצב בפני מצב שבו החליטה הממשלה להפעיל את סמכותה לגבי מפעל מפגר, קטן בהיקפו, חסר סיכוי בתחרות, חסר סיכוי ביעילותו — הרי הבית כולו היה בוודאי מברך על יזמתה זו של הממשלה. אלא מאי? משתמשים בשיקולים פוליטיים כדי לנטרל את השיקולים האמיתיים, הטכנו-כלכליים.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
מותר לשאול שאלה?

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:
מיידי.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
תרשה לי.

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:
זה פשוט מנתק את קו המחשבה.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
לא, אני רוצה לשאול דווקא בנקודה שאתה מעלה כרגע.

הו"ר פ. שינמן:
השר מסכים שתהיה שאלה?

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:
בבקשה.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

כבוד השר, העניין הפוליטי הוא מהותי. הוא אינו בלתי רלבנטי. הוא רלבנטי מאוד ולכן, כמו שאמר כרגע חברי-הכנסת טולידאנו, אם הנזק הפוליטי הפוטנציאלי גדול לאין שיעור מהרווח הטכנו-כלכלי שאפשר להפיק, זה שיקול רלבנטי מאוד ואי-אפשר לבודד אותו ולחשוב רק על העניין הכלכלי-הטכני. כולנו מבינים שיש שיקול פוליטי דווקא מפני שמדובר על מפעל ערבי ודווקא מפני שקיים השיקול הפוליטי לגבי מזרח ירושלים. הרי זה ברור לכולם.

שר-האגרה והתשתית י. מודעי:

אני מבין שגם המתנגדים למהלך הזה השמיעו את דעתם שהשיקולים הטכניים והכלכליים הם אכן רלבנטיים, ועל פיהם בלבד — גם אלמלא היו שיקולים פוליטיים כאלה או הפוכים להם — המהלך מוצדק מעיקרו ושיש ברכה מצד הבית הזה על המהלך הזה מבחינת השיקולים הטכנו-כלכליים. אם כן, נראה לי קודם כול שמבשרים על העקרון בלי להתייחס למרכיב הפוליטי. ובאשר לשאלה אומר כי אינני מתכוון להערכה שיש אספקטים פוליטיים או שיכולים להיות אספקטים כאלה. אני רק קובע שכאשר הממשלה קיבלה את החלטתה וכאשר הודענו לחברה על החלטתנו ביססנו את ההחלטה על השיקולים הטכנו-כלכליים. לא התעלמנו מכך שמישהו

מסיבות טכנולוגיות, אירגוניות או משפטיות. אם היה שורר כבר שלום בינינו ובין העם הערבי הפלשתינאי נדמה לי שהיו סיבות טובות — כלכליות, טכנולוגיות, אירגוניות ומשפטיות — לבצע את איחוד מערכת החשמל הכוללת של שתי המדינות השכנות. אך במצב של היום הבעיה היא פוליטית.

יוסף רום (הליכוד):

חבר-הכנסת פעיל, אתה מכיר באיחוד ירושלים?

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אתה שואל אותי? — אגיד לך. במה אני מכיר, אינני מכיר בסיפוח ירושלים. אמרתי זאת לא אחת ולא שתיים.

יוסף רום (הליכוד):

זה מה שרציתי לשמוע.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אילו רק אני הייתי מכיר בסיפוח ירושלים, מילא, לא הייתה לכם בעיה.

שר-האגודה והתשתית י. מרדעי:

אתה והפלשתינאים.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

גם עם הפלשתינאים לא תהיה לכם בעיה בינתיים. הבעיה היא שאף אחד בעולם אינו מכיר בכך. הבעיה אינה שלי. זו בעיה פוליטית של מדינת ישראל. הראיה: אפילו ממשלת המערך שבחוקפתה נתבעה הסיפוח הק" פידה מאוד בעניין הרגיש של חברת החשמל המזרח-ירושלמית שנגדה היו טענות הקשורות בטכנולוגיה אך היא לא קנתה את הזכויות אלא החליטה למכור לה חשמל על-ידי סידור זה השאירו את החברה מתפקדת כחברה נפרדת, במצאם פתרון שסיגל את עצמו לקשיים הפוליטיים.

אני מבין את הממשלה מבחינה פוליטית. היא מתכוונת ליצור עובדה מוגמרת לקראת החרפת ההתדיינות הפוליטית על גורל החלק הערבי של מורח ירושלים במסגרת המשא-ומתן על כינון הממשל העצמי הפלשתינאי בגדה המערבית ובעזה. הבעיה היא אקוטית כבר השנה כי כבר השנה צריך לקיים בחירות. הרעיון הוא לנסות לקראת האתגר של השנה, שבה צריכות להתקיים הבחירות למוסדות של רשות הממשל העצמי הפלשתינאי בגדה וברצועה, להוסיף עוד נדבך המעמיק את סיפוח ירושלים. זאת כשהנשיא סאדאת ואחרים דורשים כי הממשל העצמי — מה שקוראים פה בסלנג "אוטונומיה" — יחול גם על החלק הערבי של מורח ירושלים. לכן זוהי בעיה פוליטית. אני מבין את המהלך של הממשלה ואני מתנגד לו.

אני רוצה לומר לכבוד השר מרדעי — שאני חושב אותו ליהודי נבון: אתם תשיגו את ההיפך. אני מיצר בצערה של ירושלים. אני חושב כי בגלל מעשה הקנייה או ההפקעה שאפשר להסביר אותו מבחינה משפטית פה בארץ כבר גדלה ותגדל עוד יותר ההתמרמרות של הפלשתינאים גם בגדה המערבית, גם ברצועה וגם בין ערביי ישראל. התסיסה אף תתרחב. יותר ויותר מאויבי ישראל יעלו על הגל הזה ויגרמו לנו צרות, גם בגלל סיבות פוליטיות וגם בגלל סיבות אחרות. על-ידי המהלך הזה שפכה הממשלה עצמה דלק על המדורה של אויבי ישראל שיחריפו את המאבק נגד נסיגות ישראל להעמיק את עובדת סיפוח ירושלים המרוחית. אפילו דיון בבית-הדין הבינלאומי בהאג יהיה לרעת ישראל. אלה המעונ-

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אבל השר הסכים.

שר-האגודה והתשתית י. מרדעי:
אבל היושב-ראש קובע.

היו"ר פ. שינמן:

אינני מסכים.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה ללא תקדים.

היו"ר פ. שינמן:

העלית את הכול, שאלת את כל השאלות והבהרת את דבריך במידה מספקת.

שר-האגודה והתשתית י. מרדעי:

יתירה מזאת: חבר-הכנסת וילנר, כדי שהעובדות שבידיך יהיו נכונות — ואני פשוט מניח שהוטעית — אין לחברה המזרח-ירושלמית מחירים אחרים מאלה שיש לחברה הישראלית. אתה דיברת על מחירים זולים מכוונים למוסדות מסויימים. לא קיים דבר כזה. אני השר החותם על התקנות ועל המחירים ואני אומר שלא קיים דבר כזה ואין לי מושג על מה דיברת.

נוסף לכך, אם לעיריית ירושלים יש עמדה — ואני יודע את עמדתה כי היא היתה שותפה להחלטות הממשלה בעניין זה והיא שותפה בדיונים ודעתה נשמעה — ואם יש לה מה לומר היא אינה זקוקה לחבר הכנסת שישמיע זאת. יש לה צינורות ישירים אל הממשלה, צינורות מהירים מנמים מאוד. ראש העיריה מוזמן לשיבות ועדת הפנים בנושא זה והוא ישב בהן לא אחת ולא שתיים. לפיכך גם הטעון הזה אינו טעון של תנא דמסייע מפני שהתנא בעצמו אינו משמיע את דבריו.

ולבסוף, חברי הכנסת, דבר אחד רוצה אני להבטיחכם: כאשר נקבל לידינו את הזכויות בתמורה מלאה, על-פי החוק, על-פי כללי הזכויות, נוכל להבטיח בזמן קצר מאוד גם קצב הפיתוח הדרוש לפיתוח ירושלים והסביבה, גם את ההתחברות לאזורים שהם בלתי מחוברים כיום — וזאת בתנאי שהם ישלמו בשביל ההתחברות הזאת — גם את טיב השירות לפחות במידה הרבה יותר טובה מכפי שהיה בממוצע בשנתיים האחרונות.

לפיכך, אדוני היושב-ראש, אני מוצא שהצעה זו איננה במקומה ואני מבקש להסירה מסדר-היום.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת מאיר פעיל להצעה אחרת.
(קריאה: מהמקום)

תופיק סוכי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
למה מהמקום? עדיין לא נתקבלה הגזירה של ההש-תקה.

היו"ר פ. שינמן:

מהדו"כ, בבקשה.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אולי חברי הכנסת ידברו מהבית באמצעות הטלפון?

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להציע לכנסת להעביר את עניין חברת החשמל של ירושלים המזרחית לוועדה משותפת של ועדת הכלכלה ושל ועדת החוץ והבטחון של הכנסת. אנסה לנמק בכמה משפטים מדוע. הצעתי אינה נובעת מסיבות כלכליות ואף לא

כלכלית וגם פוליטית. אני מקווה שסופה של ועדה זו תתמליץ לכנסת ולממשלה להפסיק לאלתר את רעיון ההפקעה.

היו"ר פ. שינמן :

אני שואל את חבר-הכנסת מאיר וילנר : האם הוא מסכים להעביר את הצעתו לוועדה או לוועדה משותפת ?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
ועדת הכנסת תקבע איזו ועדה.

היו"ר פ. שינמן :

כן, ועדת הכנסת תקבע איזו ועדה, אם נעדה משותפת או ועדה אחרת.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אני מסכים.

היו"ר פ. שינמן :

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. לפנינו שתי הצעות. נצביע זו מול זו את שתי ההצעות : מי בעד הסרת הנושא מסדר-היום ? מי בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה ?

הצבעה

בעד ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת — רוב
בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת — מיעוט
ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

ט. חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון)

(עבירות תעבורה), תש"ם—1979 *

(הצעת קבוצת חברי כנסת)

ארי אבנרי (מחנה שלי) :

הוועדה קבורה.

מאיר עמית (התנועה לשינוי ויזמה) :

לא שמענו עליה זמן רב. חסינות חברי הכנסת נועדה לאפשר לחברי הכנסת לפעול באורח חפשי מלחצים, לחצים של השלטונות או לחצים של גופים ציבוריים או לפעמים אפילו לחצים אישיים. זה בהחלט מובן ומוצדק. אולם, רבותי, חסינותם של חברי הכנסת לא נועדה להגן עליהם בפני עבירה נגד החוק ובמיוחד בנושא זה של תאונות דרכים. שום נימוק לא יכול לשכנע בעניין זה. השתמשותם של חברי הכנסת מהסרת החסינות הזאת היא אטימות לב והתעלמות מרחשי הציבור ומהערכים הא-מיתיים של ישראל. איך אתם יכולים להסתכל בעיניים לציבור ?

בשנת 1979 היו קרוב ל-15 אלף תאונות דרכים ויותר מ-20 אלף איש, אשה וילד נפגעו. 565 איש נהרגו ו-3,600 נפצעו פצעים קשים. הנזק למשק נאמד ב-12 מיליארד לירות. אילו הייתי חושב שזאת מכה משמיים שאי-אפשר להילחם בה, שזה עניין שנגזר עלינו ושעלינו לקבל אותו, נחא ; אך אנחנו רואים כי במחצית השנה האחרונה כאשר חלה התעוררות ציבורית — נכון שהיו גורמים

יינים שכל עניין הממשל העצמי הפלשתינאי יפסח על ירושלים המזרחית ולא יעסוק בה — מה הם עושים במו-ידיהם ? במו ידיהם ישפכו חבית בנזין בדיוק על מוקד הבעירה שאותו הם רוצים לשכך ולשתק. זאת אומרת, הכוונה הפוליטית הברורה והשקופה של הממשלה לא תצלה וסופה שתזיק גם לאינטרס הישראלי כפי שהממשלה הזאת מבינה אותו.

לכן גם על-פי השקפתי הפוליטית שירושלים המזרחית צריכה להיות פקדון למשא-ומתן, לפחות החלק הערבי של ירושלים המזרחית — —

רוד שטרן (הליכוד) :

מזל שאתה במיעוט.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

אבל גם לפי שיטתכם השואפת ליצור עובדות מוג-מרות — והרי עובדות מוגמרות צריך ליצור בשכל, בשקט — —

יוסף רוב (הליכוד) :

מה אתה דואג לנו כל כך ?

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

אני לא דואג לך, אני דואג לעצמי. בעצם גם לך וגם לי כי שנינו חיים באותה מדינה.

גם לשיטתכם אתם צריכים להרפות מהעניין הזה עכשיו.

אני מציע להעביר את הנושא לוועדה משותפת של ועדת הכלכלה וועדת החוץ והבטחון כי הבעיה היא גם

היו"ר פ. שינמן :

חברי הכנסת, אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום : הצעת חוק שכי"ג, חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון) (עבירות תעבורה), תש"ם—1979, של חברי-הכנסת גולומב, וירשובסקי, ורטהיימר, טולידאנו, עטשי, עמית ורובינשטיין. רשות הדיבור להבאת הצעת החוק בשמו ובשם המציעים האחרים לחבר-הכנסת מאיר עמית.

מאיר עמית (התנועה לשינוי ויזמה) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בשם סיעת שינוי ויזמה אני מתכבד להגיש את הצעת החוק לתיקון סעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת. התיקון הזה מוגבל, הוא מתייחס לעבירות תנועה בלבד. אני יודע מראש, אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שקיימת התנגדות עקרונית לפגיעה בחסינות חברי הכנסת. היתה לנו מה כבר "הצגה ראשונה" היום וראינו כיצד מתכסים באיצטלה טכנית שאי-אפשר להביא נושא כזה לדיון אלא קודם לוועדה ביו-סיעתית. רבותי, נושא זה כבר הועבר לוועדה ביו-סיעתית והוא קבור שם.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזמה) :

הוועדה פורקה, היא לא קיימת.

מאיר עמית (התנועה לשינוי ויזמה) :
לא מעופשת, מובסת.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אז תתפטר מהכנסת.

מאיר עמית (התנועה לשינוי ויזמה) :
זו עצה לא רעה, אולי אשקול אותה. אם כאן תצביע
הכנסת נגד הסרת החסינות אני אומר בראש גלוי : זה לא
כבוד גדול להיות חבר בכנסת הזאת.

אני פונה לחברי הכנסת : הסירו מעצמכם את כיסוי
החסינות לגבי עבירות תנועה. מדוע חלה עליכם גזירה
שונה ? זהו מבחנה האמיתי של הכנסת, בואו נעמוד בו.

היור' פ. שינמן :

רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים קורפו להצעה נוספת.

חיים קורפו (הליכוד) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אילו היה חבר-
הכנסת עמית קצת יותר מיושב וקצת פחות נמהר הוא
לא היה אומר בדבריו שהוא מתבייש בכנסת והוא היה
משקיע קצת מחשבה ומהרהר שאולי זה יומרני מאדם
שנמצא בכנסת שנתיים לבוא ולתקן עולם. קדמו חכמים,
קדמו גבונים, קדמו ישרים, ההגינות והיושר לא נתגלו עם
כניסתך לכנסת. חבר הכנסת עמית, כולנו מודעים לתופעה
הזאת וכולנו יודעים שצריך לחפש לה תיקון. אבל כולנו
יודעים שהדרך צריכה להיות בהידברות בין-סיעתית.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזמה) :

זו פעם שלישית.

חיים קורפו (הליכוד) :

זה לא מוגזף של סיעה שסבורה שהיא יגלתה את
העולם.

מאיר עמית (התנועה לשינוי ויזמה) :

תן נימוק אחד נגד.

חיים קורפו (הליכוד) :

הנימוק היחיד הוא שיש חברים בכנסת שצריך לש-
מוע את דעתם.

(חבר הכנסת אמנון רובינשטיין
קורא קריאת ביניים)

חבר הכנסת רובינשטיין, אם אני ארצה להציע הצעת
חוק שאוסרת על חברי הכנסת ליהנות מהשתכרות נוספת
אבוא לשאול אותך את דעתך על כך. ואני אשאל אותך,
חבר הכנסת עמית, כאשר אני אדע על דבר שאחרים
עוברים. ודאי זו לא הדרך. אתם עושים את זה לצורך
דמאוגי. אתם עושים את זה בשביל לקנות הילה.

מאיר עמית (התנועה לשינוי ויזמה) :

תתבייש לדבר כך.

חיים קורפו (הליכוד) :

אם תעמוד על הדבר הזה, תדוק את סיבותיו, תראה
שאתה מדבר דברים שטחיים.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
שלושים שנה אנו חיים עם החסינות. אתם רוצים
להרוס זאת ?

חיים קורפו (הליכוד) :

אדוני היושב-ראש, אני מציע להסיר את ההצעה
מסדר-היום ולהביא את זה לוועדה בין-סיעתית כדי שתדון
בנושא.

מקילים במידה מסוימת נוספים, אפילו מחירי הדלק הש-
פיעו על כך כי נוסעים קצת פחות אבל התעוררות ציבורית
חלה — היא מראה לנו שכאשר יש יותר פתיחות, יותר
מודעות, אפשר להילחם בקטל ולהשיג הישגים. אבל
המלחמה הזאת והתוצאות האלה לא תבואנה מעצמן. והסוד
הוא רק אם נתמיד ונתמיד ורק כך נוכל להשיג איזשהו
הישג. המלחמה הזאת לא יכולה להתרכז במישור אחד.
יש בעיות של תשתית, כבישים דו-מסלוליים, רימזור,
מחלפים. יש בעיה של הענשה, הגדלת הענשים. יש
בעיות של אכיפת החוק, שיטור ושיפוט, ויש הסברה
והחדרה למודעות.

אבל בראש וראשונה, רבותי חברי הכנסת, זו שאלה
של מנהיגות ומנהיגות פירושה דוגמה אישית. והאלימות
בכבישים, רבותי, היא חלק מהאלימות הכללית בנוף הא-
נושי שלנו. חברי הכנסת נמצאים על הכוונת. אל תזלזלו
בציבור. לכו ברחוב ושימועו מה מדברים עלינו. אנו לא
נותנים דוגמה מרנינה. הכנסת מדגימה אלימות מילולית,
התנצחות, רמת ביטוי נמוכה, הדלפות משיבות סודיות
ועכשיו גם השתמטות ממילוי חוקי המדינה. באים אלי
אזרחים, כותבים, מתאוננים, מביאים דוגמאות מחברי
הכנסת, משרים, ושואלים : מדוע צריכה להיות "איפה
ואיפה" בעניין זה ? מדוע, חברי הכנסת, צריכים להתכסות
מאחורי חוק החסינות ולהפך בראש גלוי את חוקי
המדינה ?

חברי הכנסת, אם אנו רוצים להתקדם במלחמת
החורמה על הקטל אנו חייבים להראות דוגמה לעם
ישראל. אל ניקח על מצפוננו אפילו נפש אחת. אני פונה
אל חברי הכנסת להתעלות מעל שיקול מפלגתי או אנוכי.
ההתכסות הזאת מאחורי חומת החסינות לא תסולח לנו.
אל תדברו גבוהה מעל הדוכן הזה. מדברים מליצות
ובו בזמן מתכחשים להלכי הרוח בציבור. תרומתנו למ-
אבק הזה היא גם תרומה להצלת מעמד הכנסת ומי
שירים את ידו להנצית את החסינות הבלתי מוצדקת
הזאת תוקע עוד מסמר אחד בגופה של הכנסת המובסת
שלנו. אני פונה בקריאה אחרונה לכל חברי הכנסת :
התעלו מעל לשיקולים של אנוכיות וכדאיות. אני רואה
את חבר הכנסת קורפו שנכנס, הוא בוודאי לא שמע את
דברי אבל הוא יוריד את הצעתי לוועדה בין-סיעתית.
בושה וחרפה. אני מתבייש להיות חבר הכנסת ולהסתכל
אל הציבור כאשר אני מתכסה בכל מיני הגנות שאינן
מגיעות לי.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
נוסח דמאוגי.

מאיר עמית (התנועה לשינוי ויזמה) :
מי שדמאוג בכנסת הזאת אנו יודעים.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
זו דמאוגיה לפגוע בכנסת ובחסינות.

מאיר עמית (התנועה לשינוי ויזמה) :
איוו פגיעה בחסינות ? אתה בשר ודם כמו כל אדם.

(חבר הכנסת תופיק טובי קורא קריאת ביניים)

היור' פ. שינמן :

חבר הכנסת טובי, אין לך רשות הדיבור.
אני רוצה בכל זאת להעיר את תשומת לבו של חבר-
הכנסת עמית. להשמיע כאן מעל דוכן הכנסת את הביטוי
"כנסת מעופשת" — — —

היו"ר פ. שינמן :

הכנסת
בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה
— 12
ההצעה לא לכלול את הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון) (עבירות תעבורה), תש"ם—1979, בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

חברי הכנסת, לפנינו שתי הצעות : האחת, של חבר-הכנסת עמית, להעביר את הנושא לוועדה ; השנייה, הצעת חבר-הכנסת קורפו, להסיר את הנושא מסדר-היום. אני מעמיד אותן להצבעה.

(ק ר י א ה : מבקשים למנות).

הצבעה

בעד ההצעה לא לכלול את הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון) (עבירות תעבורה), תש"ם—1979, בסדר-היום של

היו"ר פ. שינמן :

הכנסת החליטה לא לכלול בסדר-היום את הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון עבירות תעבורה), תש"ם—1979.

י. שאילתות ותשובות

היו"ר פ. שינמן :

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום : שאילתות ותשובות.

2970. מצב הדיון בארץ

חבר-הכנסת י. יצחקי שאל את שר השיכון ביום ג' בשבט תשל"ט (31 בינואר 1979) :

אבקש את כבוד השר להשיב לי :

1. מה הן תכניותיו של המשרד לפתרונות דיור לזוגות צעירים באזורים עירוניים ובעיירות פיתוח ?
2. מה הן תכניות המשרד לגבי רווקים ורווקות ?
3. מה הוא שכר הדירה הממוצע לדירת חדר, לדירת שני חדרים ולדירת שלושה חדרים ?
4. האם קיים מחירון לתשלום שכר דירה והאם קיים פיקוח של משרדך על המחירים ?

תשובת שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. תכניות המשרד לפתרון דיור לזוגות צעירים מקיפות ושמות דגש בהגדלת היצע הדירות ובמתן סיוע למבקשיהן. הסיוע ניתן לזוגות צעירים הן במתן הלוואות והן בהשתתפות בשכר הדירה. הלוואות הניתנות לזוגות צעירים נעות בין 300,000 ל"י ל-950,000 ל"י בהתאם למצבו הסוציו-כלכלי של הזוג ובהתאם למקום מגוריו. באזורי הפיתוח עשוי הסיוע להגיע ל-95% ממחיר הדירה הנרכשת.

2. משרד הבינוי והשיכון מסייע לרווקים ורווקות ברכישת דירה על-ידי מתן הלוואות שסכומן נע בין 100,000 ל"י ל-200,000 ל"י במרוץ הארץ ו-250,000 ל"י עד 300,000 ל"י בישובי הפיתוח.

3. על-פי חווי שכירות בשוק החפשי שהוצגו על-ידי זוגות צעירים שכר הדירה הממוצע בירושלים ל-2 חדרים הוא 3,200 ל"י ול-3 חדרים — 3,600 ל"י.

4. משרד הבינוי והשיכון אינו מפקח על שכר דירה ובכך מונע חששות של בעלי הדירות מלהשכיר את דירתיהם. המשרד מסייע לזכאיו במתן סיוע בשכר הדירה. עד כה נהנים מהשתתפות בשכר הדירה כ-1,600 זוגות צעירים. כמו-כן נהנים מהשתתפות בשכר הדירה קשישים חסרי דיור המקבלים הטבה סוציאלית ועולים חדשים.

3413. מצבו של הציוד הכבד לעבודות עפר בארץ

חבר-הכנסת א. אבטחי שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"ג באדר תשל"ט (12 במארס 1979) :

ועדה שמונה על-ידי שר הבינוי והשיכון הגיעה למסקנה שהציוד הכבד לעבודות עפר הנמצא בארץ הוא מיושן ואינו מתאים לעבודות בינוי בקנה מידה רחב. רק 20% מכלל ציוד זה הוא חדיש ומופעל פחות מ-5 שנים. מצב זה חמור במיוחד לאור היקפן הנרחב של עבודות העפר בארץ.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי :

1. האם האמור לעיל נכון הוא ?
2. אם כן, האם יש בדעת השר לנקוט צעדים לשיפור מצב זה ?

תשובת שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. רוב הציוד הכבד לעבודות עפר בארץ הוא מיושן ורק כ-20% מכלל הציוד גילו נמוך מחמש שנים.

2. ועדת המשנה של המועצה המייעצת לענייני ציוד מכאני-הנדסי המליצה לחדש את הציוד לעבודות עפר. לשם כך נדרשים 30 מיליון דולר מדי שנה במשך חמש שנים רצופות. הנושא נמצא בעיונו של משרד האוצר ונודון בינו לבין המועצה לציוד כבד.

3543. בניית בניינים רבי קומות שלא בהתאם לתקנות הבטיחות

חבר-הכנסת מ. שחל שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ז' בניסן תשל"ט (4 באפריל 1979) :

בבניינים רבי קומות ברחוב ד"ר ניסנבוים מס' 2 ומס' 4 בחיפה שנבנו על-ידי חברת "שיכון ופיתוח" לא בוצעו, לטענת הדיירים, עבודות בטיחות הדרושות בבניינים גבוהים כגון : ראדיוס סיבוב הדרוש לרכב כיבוי של 12 מטר לפחות (הראדיוס הקיים הוא של 2 מטרים) ; הפרדה גמורה ומוחלטת של המרתפים המכילים חדר חשמל עם גנראטורים ; מעקף ובו מגוף חתום ליד מד המים הראשי ; קולט בריקים ; תאורת לילה תקנית לאזהרת מטוסים (בב' לוק 2) ; הפרדת חדר המדרגות בכל הקומות על-ידי דלתות חסינות אש עם סגירה עצמית (בבלוק 4 בלבד) ; דלתות ארונות, שעוני גזא וארונות שעוני החשמל אינם מוגנים מפני אש (בלוק 4 בלבד) וכן לא מוכנה החברה למסור סקיצות של מערכות פונקציונאליות בבניין כגון : תשלום, מים, ביוב וגזא.

ירושלים ובין משרד הבינוי והשיכון בשאלת ראשות החברה העירונית לקידום פרויקט השכונות הופסק שיקום שכונות העוני בבירה ?

ב. האם נכון כי עיריית ירושלים עמדה באחרונה להפסיק את שיקום שכונת מוסררה לנוכח הפסקת שיתוף הפעולה מצד משרד הבינוי והשיכון ?

ג. מה עושה משרדך להפסקת הסיכסוך ולהמשך הדחוף של ביצוע פרויקט שיקום שכונות העוני בבירה ?

3876, 3878. הפסקת פרויקט שיקום שכונות העוני בבירה חברת-הכנסת מ. עמאר שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ט"ז בסיון תשל"ט (11 ביוני 1979) :

ראש עיריית ירושלים טען, כפי שפרסם, שאינך טורח לענות למכתבים הדחופים שלו על אי העברת מימון לחברה העירונית לשיקום קטמון ט' ועל התנערות מהתחייבות לשיפוץ מתחמים באזורי מצוקה בנחלואת, בבקעה ובקטמון ג', ד' וה'. כמו כן לא הואלת להיענות לבקשת ראש עיריית ירושלים לפגישה מזה חודשים.

אבקשך להשיב לי :

א. האם נכון הינך להיפגש עם ראש עיריית ירושלים כדי לברר את טענותיו ?

ב. על שום מה אין משרדך מעביר את המימון המובטח לשיקום קטמון ט' ?

ג. מדוע חזרת בכך מההתחייבות לשפץ מתחמים באזורי מצוקה בירושלים ?

ד. האם נכון הינך ליתן עדיפות מיוחדת לטיפול בבעיות שכונות המצוקה בירושלים ?

חברת-הכנסת ע. ברעם שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ט"ז בסיון תשל"ט (11 ביוני 1979) :

נושא שיקום השכונות מטופל על-ידי משרדך בשיתוף עם גורמים אחרים. בעתונות נתפרסמו ידיעות כאילו פרויקט שיקום השכונות בירושלים התעכב בשל ויכוח על סמכויות בין משרדך לבין עיריית ירושלים. הנני מבקש לשאול :

א. מדוע אין פרויקט שיקום השכונות בירושלים מתקדם בקצב שתוכנן ?

ב. האם יש חילוקי דעות בינך לבין ראש עיריית ירושלים על אופן תיפעולה ומידת שיתופה של עיריית ירושלים בביצוע ? אם כן, מה הם חילוקי הדעות ?

ג. מדוע טרם הוקמה חברה לשיקום שכונות ירושלים ?

תשובת שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הזמנות בסכום כולל של 68 מיליון ל"י הוצאו השנה לחברת "פרוזת" לקידום ביצוע שיקום השכונות בירושלים. השכונות הנכללות בתכנית השיקום עד היום הן : קטמון ח'—ט', מורשה, שמואל הנביא, עיר גנים והשכונות הצפוניות, בית ישראל והבוכרים. ביצוע השיקום כולל : א. עריכת סקר דמוגרפי-חברתי בשכונות ; ב. מימון פעילות קהילתית בשכונות ; ג. מימון תיכנון השיקום הפיסי של השכונות ; ד. מימון פעולות פיתוח וגינון ; ה. מימון שיפוצים פנימיים ותצוגניים של דירות.

למרות הפניות החוזרות והנשנות של הדיירים לחברת "שיכון ופיתוח" ולנציב תלונות הציבור לא בוצעו תיקוני כל הליקויים האמורים לעיל וזאת אף-על-פי שהם נוגדים את החוק ואת דרישות הבטיחות וסותרים הבטחות שניתנו בקשר לכך.

אודה לשר אם ישיב לי :

1. האם הפרטים האמורים לעיל הם נכונים ?
2. אם כן, מדוע לא דאגו לבנות את הבניינים לפי הנוראות הבטיחות הקיימות ?

3. האם יתן השר למשרד הבינוי והשיכון הוראה לדאוג להתקנתם של כל אמצעי הבטיחות הנדרשים ומתי ?
תשובת שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הבניינים ברחוב ד"ר ניסנבוים נבנו בשעתו על-ידי חברת "שיכון ופיתוח" ללא מימון משרד הבינוי והשיכון וללא פיקוח.

2. בדיקה עם "שיכון ופיתוח" העלתה כי כל התיקונים בוצעו בהתאם להנחיות ולתקנים המקובלים.

3. הנחיות שהוצאו השנה על-ידי משרד השיכון מחייבות הקפדה ועמידה בתקני הבנייה המחייבים של המשרד.

3671. שיפוץ כביש כנגב

חברת-הכנסת ח. קופמן שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ד באייר תשל"ט (21 במאי 1979) :

בתאריך 22 במארס 1979 פורסם בעתון "הארץ" שראשי מועצות אזוריות איימו לחסום את כביש באר-שבע — סעד — תל-אביב אם לא תיענה תביעתם לשפץ את הכביש ולהרחיבו. כחודש מאוחר יותר פרסם עתון "מעריב" שיועץ שר התחבורה, המהנדס יוסף דוראל, אישר שיש לשפץ את הכביש אך טען שלמחלקת עבודות ציבוריות אין התקציבים הדרושים לכך.

אבקש לדעת :

לאור העובדה שבכביש זה אירעו מאה ועשרים תאונות קשות בשלוש השנים האחרונות ולאור הפיתוח העצום הצפוי כנגב בעתיד הקרוב האם לא רצוי להעמיד את שיפוצו של "כביש דמים" זה בעדיפות עליונה ?

תשובת שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

המידע הקשור במספר תאונות הדרכים בכביש באר-שבע — סעד הוא מוטעה. מספר התאונות בכביש זה הוא מן הנמוכים בארץ והוא אף נמצא בירידה מתמדת מאז 1974. בשנת 1974 היו בו 1.36 תאונות למיליון קילומטר נסיעה לעומת ממוצע ארצי של 1.63. בשנת 1978 היו בו 0.76 תאונות למיליון קילומטר נסיעה. כביש זה אינו בעל עדיפות גבוהה לשיפור לנוכח המגבלות התקציביות שבהן אנו נתונים. חרף זאת הוחלט בישיבה עם נציגי האזור על נקיטת כמה צעדים לשיפור מה של הכביש.

3684. הפסקת פרויקט שיקום שכונות העוני בבירה

חברת-הכנסת א. יגורי שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ד באייר תשל"ט (21 במאי 1979) :

אודה לכבודו אם ישיב לי :

א. האם נכון הוא שבעקבות סיכסוך בין עיריית

1. האם הסיכום בעניין ביצוע עבודות השיקום אושר על-ידי חברת "עמידר"?
2. אם כן, מתי?
3. האם נסתיימו עבודות ההכנה שקיבלה על עצמה חברת "עמידר"?
4. אם לא, מה הן הסיבות שחברת "עמידר" איננה מצליחה לסיים עבודות ההכנה הנמשכות מאז תחילת 1978 ועד היום?

5. האם כבוד השר שבע רצון מקצב עבודות הביצוע?
6. אם לא, האם מוכן כבוד השר לבדוק את האפשרות לקצר את ההליכים הבירוקראטיים ולהאיץ את קצב הביצוע?

תשובת שר-הבינוי-השיכון ד. לוי:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

גיבושה של תכנית משותפת לחברת "עמידר", תושבי השכונה ועובדי הציבור בה וכן איתור הגורמים הפסיים והחברתיים שגרמו להידרדרות השכונה ובדיקת היקף המצוקה מהווים פעילות מכינה לשיקום השכונה. הפעילות שביצעה חברת "עמידר" באור-יהודה בשנה זו כללה: איסוף מידע בשיתוף עם כל ראשי המשפחות; בדיקת מצבן הפיסי של כל הדירות, החצרות ומוסדות הציבור והכנת פרוגראמה כוללת לשיקום פיסי, לבניית מוסדות ציבור חיוניים ולסיוע בתפקוד המשפחות. משרד הבינוי והשיכון הוציא הזמנת עבודה בסך 7.4 מיליון ל"י לביצוע מידי של עבודות אפשריות במסגרת הפרוגראמה. בשנה זו הושלמה הכנת התשתית בשיקום השכונה מן הבחינה האירגונית, החברתית והתכנונית לקראת פעילות ביצוע בשנה הבאה.

4029. נתונים מספריים על יחידות הדיור הנכנות

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום ב' בתמוז תשל"ט (27 ביוני 1979):

ראש ממשלת ישראל הכריז בוועידת חירות שה-ממשלה בכלל וראש הממשלה בפרט יתנו את מלוא תשומת הלב לפתרון בעיית השיכון. כדי להוכיח את התעניינותו ואחריותו האישית לפתרון בעיה זו אמר ראש הממשלה כי הוא ישאל מדי שבוע, החל מיום ראשון, 17 ביוני 1979, את שר הבינוי והשיכון כמה דירות התחילו לבנות במשך אותו שבוע.

רצוני לשאול את כבודו:

1. האם שאל ראש הממשלה את שר הבינוי והשיכון ביום 17 ביוני 1979 כמה דירות התחילו לבנות בשבוע שהסתיים ב-15 ביוני 1979?

2. אם כן, מה היתה תשובתו של שר הבינוי והשיכון?

3. כמה דירות התחילו לבנות בשבוע האחרון ובאילו מקומות?

4. למי מיועדות הדירות שבנייתן התלה?

תשובת שר-הבינוי-השיכון ד. לוי:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

- 1—2. מדי שבוע מכין משרדי דיור-השבוע על התחלות הבנייה בכל הארץ וראש הממשלה מתעדכן מדי פעם בפרטי הביצוע. הדיווח השבועי הראשון היה לתאריך 22 ביוני 1979 ובו החלו בבניית 120 יחידות דיור בסקטור הציבורי.

לשאלת חברת-הכנסת משה עמאר על השיקום בשכונה קטמון ח'—ט': הזמנה על סך 38 מיליון ל"י הוצאה לביצוע השיקום. לבד מרשת הפעולות שביצע המשרד נתנו עד היום למעלה מ-70 פתרונות דיור בשכונות קטמון ח'—ט' במסגרת השיקום. ביצוע השיקום נעשה בשיתוף ובתיאום מלא עם כל מחלקות העירייה הקשורות בנושא.

3734. מכירת דירות לחרדים באשקלון

חברת-הכנסת ז. כין שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ו באייר תשל"ט (23 במאי 1979):

באשקלון נמכרו 117 יחידות דיור מבניית משרד הבינוי והשיכון במכירה מרוכזת לגוף או לתאגידים חרדים. נוסף על כך נמסרה "אופציה" למכירת 43 יחידות נוספות במכירה מרוכזת כנ"ל.

אבקש להשיב לי:

1. האם הידיעות הנ"ל נכונות?
2. האם אוכלסו הדירות שנמכרו כנ"ל?
3. מה הוא הסכום שהתחייבו הקונים הנ"ל לשלם בעד "חבילת" 117 היחידות?
4. מה הוא הסכום שהם שילמו בפועל עד היום?
5. מה הוא ערך הבניינים האלה כיום?
6. האם המשרד עומד למכור או מכר יחידות דיור בנוסף על 117 היחידות שכבר נמכרו?
7. באיזה מחיר ובאילו תנאי תשלום ימכרו יחידות הדיור הנוספות?
8. מי החליט למכור יחידות דיור שנבנו על-ידי משרד הבינוי והשיכון שלא לפי תנאי הזכאות המקובלים?

תשובת שר-הבינוי-השיכון ד. לוי:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

- (1) באשקלון הוקצו 156 דירות למכירה לזכאים מקרב אוכלוסיית החרדים בשנת התקציב 78/79.
- (2) ההחלטה למכור קבוצת בתים לאוכלוסיה דתית נובעת מההכרה בצורך לספק תנאים המתאימים לאורח החיים הקהילתי המיוחד לאוכלוסיה זו.
- (3) כל הדירות נמכרו למועמדים זכאים ולא כ"עסקת חבילה" כלשון השואל. הרוכשים משלמים על-פי תנאי התשלום המפורטים בחוזה בהתאם למחיר שנקבע על-ידי שמאי ועל-ידי ועדת המחירים של המשרד כמקובל.

3802. קצב השיקום של שכונה באור-יהודה

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום ט' בסיון תשל"ט (4 ביוני 1979):

בעירת העולים אור-יהודה נקבעה שכונת "עמידר" כשכונת שיקום. בחודש דצמבר פורטו עבודות השיקום וביצוען הוטל על חברת "עמידר". המנהל הכללי של חברת "עמידר" אישר את הסיכום ב-10 באפריל 1978 ומאז ועד היום, כפי שנמסר לי, לא הוחל בעבודות, לא נסתיים שלב ההכנות ואפילו הסכם עם המתכנן טרם נחתם.

נוכח החשיבות החברתית והסוציאלית הקיימת בשיקומה של שכונת "עמידר" ובאפשרות לתושביה לחיות ברמת דיור נאותה. אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. האם נתונים אלו ידועים לשר ?
2. האם השר מודע לקיפות שנעשה לתושבים שרכו שו את האדמה עוד לפני עשר שנים ודבר לא נעשה בעניינים ?

3. אם כן, מה יש בדעת השר לעשות כדי להתחיל בבנייה באתר ?

תשובת שר הבינוי והשיכון ד. לוי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

ביום 4 באוקטובר 1978 החליט בית המשפט העליון לדחות את הערעור שהגישו משתכני מפעל פקדון לשיכון. בשל הדיונים המשפטיים על אופן הבנייה התעכבה התחלת הבנייה. עם הינתן פסק הדין הורה משרדנו לתכנן את האתר לבניית 10 יחידות דיור לדוגמא. פרויקט הבנייה ברמת שרת נמצא בשלבי אישור אחרונים בעיריית ירושלים. החומר למכרו יוגש ב-15 במארס 1980.

4653. קבלת עובדים חדשים במשרד הבינוי

ובמשרד הקליטה

חברת הכנסת א. רובינשטיין שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979) :

1. כמה עובדים נוספים למשרד, בכל שלוחותיו, מאז כניסתו לתפקיד ועד היום ?

2. כמה מהם חברים במרכז, במועצה או בהנהלה של מפלגת או בכל גוף אחר מגופיה ?

3. מה הם התפקידים שממלא כל אחד מהעובדים הנ"ל ?

תשובת שר הבינוי והשיכון ד. לוי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בתקופת שירותי כשר הקליטה בוטלו במשרד הקליטה 50 תקנים לרגל צמצומים בכוח האדם. באותה תקופה נתקבלו לעבודה שבעה עובדים בדרגות בינוניות ובכירות במשרד הראשי. כן נתקבלו כמה עובדים נוספים כמטפלים ומטפלות במרכזי קליטה וביחידות שדה אחרות. במשרד הבינוי והשיכון בוטלו מינואר השנה 16 תקנים. במסגרת משרות פנויות אחרות, חלקן פנויות זמניות בעקבות חופשות ללא תשלום, נתקבלו במשרד הראשי, בדרגות בינוניות וגבוהות, תשעה עובדים. כל העובדים בשני המשרדים נתקבלו על-פי ההליכים הקבועים בחוק שירות המדינה, מינויים, ובהתאם לכישוריהם. השתייכות מפלגתית אינה נמנית עם הכישורים הנדרשים כידוע היטב לשואל הנכבד.

4801. מספר הדירות בבנייה בעיירות הפיתוח

חברת הכנסת ד. שילנסקי שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ו' בכסלו תש"ם (27 בנובמבר 1979) :

אף שמצוים אנו לבנות בעיירות הפיתוח דירות במספר רב ממספר המועמדים שיש להן כיום וזאת על-מנת למשוך אליהן תושבים נוספים, ואף שמצוים אנו להעלות את סטאנדארד הבנייה בהן מאותה סיבה, קיבלתי נתונים המורים את ההיפך והמזכירים כי מספר הדירות בבנייה אינו משיג אפילו את מספר הזכאים לפי הקריטריונים של משרד השיכון שבהן. וזאת כדלקמן : בקריית טריונים יש 658 זכאים ורק 264 דירות בבנייה ; בבית שאן — 506 זכאים ו-193 דירות בבנייה ; בקריית-גת — 718 זכאים ו-324 דירות כנ"ל ובדימונה יש 883 זכאים לעומת 445 דירות נבנות.

3. בשבוע האחרון שהסתיים בתאריך 16 בינואר 1980 הוחל בבניית 386 יחידות דיור ובכך מגיעות התחלות הבנייה בסקטור הציבורי עד ינואר שנה זו ל-13,500 יחידות דיור בקירוב.

4. הדירות הנבנות על-ידי המשרד מיועדות לעולים, לזוגות צעירים, למשפחות המתגוררות בצפיפות ולמשפחות אחרות הזקוקות להטבת תנאי דיורן.

4398. מצב הדיור של תושבי קריית-שמנה

חברת הכנסת מ. עמאר שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב באב תשל"ט (15 באוגוסט 1979) :

מר מסיקה אלקסיס מסימט המלאכים 4/15 בקריית-שמנה גר בעיר מאז שנת 1956. הוא רכש דירה בת 54 מ"ר בהשתחררו משירות בצה"ל ועתה משפחתו מונה תשע נפשות (הבן הגדול בן 17 שנה). הדירה צרה והתצפיפות בה קשה מנשוא. הוא פנה אל חברת "עמידר" בבקשה להחליף את דירתו בדירה מתאימה יותר לצרכיו אך לא נענה. בקריית-שמנה יש דירות מרווחות ויש גם דירות קרקע שניתן להרחיבן, פנויות ולא מאוכלסות, ובכל זאת אין חברת "עמידר" נכונה להציען למשפחת אלקסיס ברוכת הילדים הזקוקה לכך מאוד.

מדיניות איכלוס הדירות בקריית-שמנה חייבת להיטיב את תנאי דיורם של התושבים הוותיקים הזכאים לכך ולא להעדיף תושבים חדשים על פניהם או לחכות עד שתושבים כאלה יגיעו לעיר, אחרת תהא תואנה לתושבי הקבע לחפש להם מקום מגורים בערים אחרות.

אבקש להשיב לי :

1. האם נכון הינך לבדוק את הפרטים המובאים לעיל ?

2. האם נכון הינך ליתן הוראות והנחיות מתאימות בדבר אי אפליית תושבים מקומיים לרעה והיענות לבקשת הזכאים להטבת תנאי דיורם ?

3. האם נכון הינך להורות לחברת "עמידר" להציע למשפחת אלקסיס דירה מתאימה אחרת כתנאים מתאימים ?

תשובת שר הבינוי והשיכון ד. לוי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מר מסיקה אלקסיס מקריית-שמנה מתגורר בדירה, בבעלותו, בת 72 מ"ר. בהיותו בעל משפחה בת תשע נפשות הוא זכאי לקבל הלוואה לרכישת דירה גדולה יותר בתנאים נוחים. מר מסיקה קיבל על כך מידע מלא. המשכנתה עומדת לרשותו בכל עת. אנו נבדוק מה מנע ממר מסיקה לממש את המשכנתה הנוחה ולהיטיב את תנאי דיורו.

4651. בניית אתר רמת שרת בירושלים

חברת הכנסת מ. שחל שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979) :

בשנת 1969 התחייב משרד השיכון לבנות דירות מדורגות באתר רמת שרת בירושלים במסגרת התכנית "סכנון ופקדון לשיכון 1968". בתאריך 8 לנובמבר 1978 בתשובה לשאלתה שהגשתי לשר בעניין הבטחת השר כי יחלו בתיכנון ובבנייה באתר, עשר שנים חלפו מאז שילמו הדיירים בעד השטח ועד היום לא נעשה דבר בעניין.

שאלות לכבוד השר:

1. האם הנתונים דלעיל הם נכונים, ואם לא — מה הם הנתונים האמיתיים?

2. מה יש בדעת כבודו לעשות כדי לפתור את בעיית הזכאים לדיור בכל מקום ומקום מאלה המנויים לעיל?

3. מה יש בדעת כבודו לעשות כדי שדיור יהיה תמריץ ולא גורם מעכב במשיכת כוחות חדשים אל כל אחד מן המקומות המצויינים לעיל?

שר-הבינוי והשיכון ד. לוי:

בכל אחד מהישובים קריית-שמונה, בית-שאן, דימונה וקריית-גת קיים מלאי דירות גדול העולה על הצרכים. המלאי האמור כולל דירות חדשות ומתפנות וכן דירות הנמצאות בתהליך בנייה. מספר הדירות האמור בקריית-שמונה מגיע ל-630 בעוד שהצרכים הנוכחיים בישוב הם ל-270 משפחות מועברות וזוגות צעירים; מספר הדירות הקיימות והנבנות בבית-שאן הוא 510 והצרכים המידיים הם ל-200 דירות לערך; מספר הדירות בדימונה הוא כ-650 דירות והצרכים הם ל-300 דירות ובקריית-גת יש 610 דירות והצרכים המידיים הם 250 דירות לערך.

4803. שחיקה בשכר הדירה של הדירות המגנות

חבר-הכנסת מ. ספירור שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ז' בכסלו תש"ם (27 בנובמבר 1979):

"מרכז התאחדויות בעלי הבתים בישראל" הגיש לך שורה של תזכירים על העושה והעוול הנגרם למגזר זה. כן ביקש המרכז במשך חודשים מספר להועיד מפגש למשלחת מטעמו ולא זכה לתשובה חיובית.

נוכח האינפלציה הדוהרת שכירסמה עוד יותר בשכר הדירה הנגי מבקש את כבוד השר להשיב מעל במת הכנסת לשאלותי דלקמן:

1. האם נכונה טענתם של אירגוני בעלי הבתים שהעלייה בשכר דירה בבתי מגורים מוגבלת ל-33% בלבד מן השכר הקודם?

2. האם נוכח שיעור האינפלציה המגיע ל-100% ויותר ונוכח העובדה שכל מגזרי המשק נהנים מפיצוי מלא (שכר, מחירי מוצרים ושירותים) אין כבוד השר רואה בכך העמקה של העוול הנגרם לבעלי הבתים "המוגנים"?

3. האם מוכן כבוד השר לבטל את סעיף 47 של החוק ולהצמיד את שכר הדירה בבתי מגורים לאינדקס?

4. מה היו המלצותיה של "ועדת רוטנשטרייך" בסוגיה זו ואם הן אומצו על-ידי הממשלה?

5. אם ההמלצות אמנם אומצו מדוע הן לא מומשו?

6. מדוע לא פורסמו תקנות חדשות אשר בהתאם לחוק צריכות היו להתפרסם לא יאוחר מיום 1 לאוקטובר 1979?

7. האם ומתי מתעתד כבוד השר להועיד למשלחת ההתאחדות את הפגשה המבוקשת?

שר-הבינוי והשיכון ד. לוי:

(1) סעיף 47 לחוק הגנת הדייר (נוסח משולב), תשל"ב—1972, מורה לאמור: "נקבעו לדירה דמי שכירות העולים על דמי השכירות היסודיים ביותר משליש, תבוצע ההעלאה בהדרגה כך שהדייר לא יוסיף בשנה אחת יותר

משליש על דמי השכירות היסודיים". לפיכך כל תוספת לדמי שכירות העולה על 33% מדמי השכירות היסודיים לא תמוצה אותה שנה.

(2) דמי השכירות בדירות מוגנות נמוכים מדמי השכירות בשוק החפשי. אולם יש לזכור כי רוב הדיירים המוגנים השקיעו סכומים ניכרים בדמי מפתח ובעל הבית זוכה בשליש מדמי המפתח בהתחלה הדיירים.

(3) ביטול או שינוי חוק הגנת הדייר יכול להיעשות רק על-ידי המחוקק. בעתיד הקרוב תיגסט יזמת חקיקה לשינוי הוראות סעיף 47 לחוק.

(4) בהתאם להמלצות הוועדה בראשותו של ד"ר רוטנשטרייך ישלמו דיירים מוגנים דמי "שכירות ראויים", והיינו דמי שכירות שייקבעו על-ידי בית-הדין לשכירות. אם יעלו דמי "השכירות הראויים" ביותר מ-150% על דמי השכירות היסודיים תבוצע ההעלאה תוך שלוש שנים ובכל שנה יוסיף הדייר רק שליש מן התוספת. הדיירים יזכו בהנחות מוגדלות בגין תשלום דמי מפתח.

4804. הבטחות לבנייה בקצרין

חברת-הכנסת נ. כהן שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום ז' בכסלו תש"ם (27 בנובמבר 1979):

"במעריב" מיום ט' בחשוון תש"ם (13 בנובמבר 1979) פורסם תוכן פגישה שקיים השר עם תושבי קצרין לפני כמה חודשים ובה הוא הבטיח להתחיל בבניית מבני ציבור חסרים כגון כיתות גן וכן להתחיל בבנייה מיידית של מאה יחידות דיור נוספות.

אבקש את כבוד השר להשיב לי:

1. האם הבטיח השר לתושבי קצרין את ההבטחות שפורטו לעיל?

2. אם כן, מה נעשה במשך החודשים שחלפו מאז כדי למלא הבטחות אלו?

4806. קצב הבנייה בקצרין

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוליוני שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום ז' בכסלו תש"ם (27 בנובמבר 1979):

בעתון "מעריב" פורסם וגם נמסר לי שקארבאנאים, צריפים ומבנים ארעיים אחרים יוצבו בקצרין, עיר הגולן, על-ידי פעילי ההתיישבות ברמת הגולן כדי לאכלס בהם משפחות ובודדים שבואם ממרכז הארץ למגורים בקצרין מתעכב בשל מחסור בדיור. בוועד הקליטה של קצרין הצטברו כבר מאות בקשות של משפחות ממרכז הארץ המבקשות לעבור לקצרין אך בואן מתעכב בשל היעדר מקומות דיור בעיר. נמסר לי שבפגישה שהתקיימה במשך ררך בתאריך 6 לאוגוסט 1979 עם נציגי המועצה הממונה הודעת כי השנה ייבנו בקצרין 100 יחידות דיור, בגין משרדים וגן ילדים וכן יוכשר שטח לשכונת מגורים לב-גיה עצמית. אולם בפגישה שקיימו הנציגים ה"ל ביום 24 לאוקטובר 1979 עם ראש המינהל לבנייה כפרית מר י. מרגלית הודיעו להם כי אין בכוונת משרד הבינוי והשיכון לקיים את הבטחות השר ושאינן השנה תקציב לבניית יותר מ-60 יחידות הדיור שהוחל בבנייתן בקצרין.

נוכח התסיסה ההולכת וגוברת בקרב התושבים עקב המחסור בדיור ועיכוב קבלתן של משפחות רבות המונות מדי חודש ובהתחשב בהבטחות שניתנו על-ידי שר הבינוי והשיכון לנציגי המועצה בקצרין רצוני לשאול את כבוד השר:

כמו בקעת הירדן. בנוגע זה יש משום הפרת ההוראה המחייבת בסימן 82 לדבר המלך במועצתו, 1922, התקף במשפט הישראלי והקובע עד היום את חובת השימוש בשפות רשמיות. הנסיון מוכיח כי ניתן ללא כל קושי לכלול את השפה הערבית בתמרוני כיוון כפי שהדבר נעשה בעיריות ירושלים וחיפה, למשל.

לאור זאת רצוני לשאול :

1. מה הם הקריטריונים שלפיהם מתקבלת ההחלטה אם לכלול את השפה הערבית בתמרוני הכיוון ?
2. האם מוכן כבוד השר להורות כי בשלטים חדשים שיותקנו על-ידי מחלקת עבודות ציבוריות בכל מקום בארץ תיכלל גם השפה הערבית ?

תשובת שריהבנינויהשיכון ד. לוי :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

תמרוני הכיוון בכבישים בין-עירוניים מוצבים בהתאם בתקנות התעבורה (קביעת תמרונים) מס. 2502 וכתור בים בשפה העברית ובשפה האנגלית בלבד. קביעה זו באה למנוע סירבול של השלט ולהבטיח קריאה במהירות בין-עירונית בלי לפגוע בבטיחות הנסיעה.

תמרוני הכיוון לישובים ערביים או לישובים מעוררים כתובים גם בערבית.

עם זאת אבחן אפשרות לכלול את השפה הערבית בתמרונים הנציבים בכבישי הארץ.

4977. דיור לעובדי בתי-המלון באילת

חברת-הכנסת א. הרליץ שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979) :

לבתי-המלון באילת הובטח כי בנייני מגורים שאינם מאוכלסים יועמדו לרשותם בשביל עובדיהם.

מפאת החשיבות של פיתוח התיירות באילת אודה לכבוד השר אם ישיב לי :

1. האם הועמדו בנייני מגורים לא מאוכלסים לרשות בתי-המלון ?

2. אם כן, כמה חדרים נמסרו לבתי-המלון ובאילו תנאים ?

3. האם נפתרה בעיית המגורים של העובדים בבתי-המלון באילת ?

תשובת שריהבנינויהשיכון ד. לוי :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרדנו הציע להתאחדות בתי-המלון לקנות 47 דירות מרוכזות בשני בתים, 711 ו-712, אשר יתיאמו למגורי עובדי המלונות ויספקו את צרכי דיורם.

5007, 5150, 5236. בנייה לזוגות צעירים בחיפה

חברת-הכנסת מ. עמאר שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979) :

ראש עיריית חיפה הודיע כי לא החלו לבנות אף לא יחידת דיור אחת מתוך 600 הדירות לזוגות צעירים שעל התחלת בנייתן השנה בחיפה הוסכם עם משרד השיכון.

א. מה היא הסיבה להפרת הסיכום האמור על-ידי משרד ?

ב. מה יש בדעתך לעשות כדי לעמוד במה שמובטח ולסייע בדיור לזוגות צעירים בחיפה ?

1. מה היו תכניות הבנייה בקצרים בשנות התקציב 1977/78, 1978/79 ו-1979/80 ?

2. האם בוצעו כל התכניות במלואן ?

3. כמה דירות הושלמו והעמדו לאיכלוס בשנת 1979 ?

4. מה הוא הפיגור המצטבר בבניית דירות למגורים בקצרים על-פי התכניות המאושרות ?

5. האם ניתנה הבטחה על-ידי שר הבינוי והשיכון לנציגי המועצה הממונה בקצרים לבניית 100 יחידות דיור ?

6. אם כן, האם מקיימים את ההבטחה ?

7. מה היא תכנית המשרד לבנייה בקצרים בשנת התקציב 1980/81 ?

8. מה עושה משרד הבינוי והשיכון כדי להגביר את קצב הבנייה בקצרים וכדי לאפשר איכלוס מהיר יותר של המשפחות הפונות ומבקשות להשתקע בקצרים ?

שריהבנינויהשיכון ד. לוי :

בקצרים נבנו ואוכלסו עד כה 318 יחידות דיור. עד סוף ינואר 1980 תימסרנה לאיכלוס 95 יחידות דיור נוספות. עד סוף שנת 1980 תימסרנה לאיכלוס 131 יחידות נוספות. בסך הכול תהינה בקצרים עד סוף 1980 544 יחידות דיור.

בפגישתי עם ועד תושבי קצרים הוחלט על הקמת 100 יחידות דיור בשנת 1979. מתוך יחידות הדיור הנ"ל הופעלו עד כה 60 יחידות דיור. יתרת יחידות הדיור וכן גן ילדים ומבנה משרדים יחלו להיבנות בחודש זה.

הוכשר בקצרים שטח לבנייה עצמית במסגרת תכנית "בנה ביתך". יצאנו במבצע פירסום לתכנית זו בין תושבי המקום ועד כה נרשמו 5 תושבים בלבד. עם תום מועד ההרשמה תהיה פנייה למועמדים מחוץ למקום ויוצע להם להירשם לתכנית הבנייה העצמית בסיוע המשרד.

הי"ר פ. שינמן :

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת ארבל-אלמוזלינו.

שרשנה ארבל-אלמוזלינו (המערך) :

אני מעריכה מאוד את המאמצים שאחה עושה לעמוד בהבטחות שנתת ולהגביר את קצב הבנייה. האם אפשר לדעת מה היא תכניתך לגבי קצרים בשנת התקציב הבאה ?

שריהבנינויהשיכון ד. לוי :

זו היא שאלה נכבדה. כידוע לחברת-הכנסת ארבל-אלמוזלינו יש יוכות על התקציב. אני מקווה שהוא יסתים בטוב ושהרצון להיערך בעוד מועד לביצוע הבנייה שאנחנו חושבים אותה כחיונית ודחופה ביותר יגבר בדיונים אלה. אנחנו חושבים להכפיל ולשלוש את מספר הדירות בקצרים בשנה הבאה.

4976. שימוש בשפה הערבית בתמרוני הכיוון

חברת-הכנסת א. רובינשטיין שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979) :

תמרוני הכיוון הבין-עירוניים המסורים לתחום סמ"כ כותה של מחלקת עבודות ציבוריות כתובים בדרך כלל בעברית ובאנגלית, אך באזורים מסויימים נכללות בהם גם השפה הערבית שהיא שפה רשמית בישראל. אזורים אלה כוללים כפרים ומקומות ישוב ערביים וגם אזורים אחרים

2. אם לא, מדוע ומתי היא תשוקם ?

שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :

השכונה הצפונית בבית-שמש אכן נכללת בתכנית שיקום השכונות להתחלת ביצוע בשנה זו. ודאי ברור לחבר-הכנסת שילנסקי כי לפעולות שיקום שכונה מבחינה פיסית ומבחינה חברתית יש להקדים כמה שלבים הכרחיים של איסוף נתונים, תיכנון והקמת מנגנונים אירגוניים. שלבים אלה הם שבוצעו השנה ובעקבותיהם יוחל בקרוב בשיקום הפיסי של השכונה. הדבר נעשה בתיאום הרשות המקומית. בעוד חצי שנה אוכל לבשר, אם ירצה השם, על מספר יחידות הדירור שכבר נמצאות בשלבי בנייה.

5040. שיפוץ כביש בצפון

חבר-הכנסת ש. מולידאנו שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979) :

בתשובה לשאלתה מס' 2816 שהגשתי ב-8 בפברואר 1979 בעניין כביש עוספיה-דלית אל-כרמל עניתי ב-24 במאס 1979: "על-מנת לשפר את המצב בכביש הקיים ישוּפֵץ בשנת התקציב הבאה קטע הכביש בין שבעה ק"מ בין אליקים למוחרקה, בואכה דלית אל-כרמל". ואמנם נודע לי כי מחלקת עבודות ציבוריות החלה בעבודה אך כל העבודה שהושקעה עד כה ירדה לטמיון בגלל הגש-מים וכך חוזר המצב לקדמותו.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי :

1. האם המידע שבידי נכון ?
2. אם כן, האם יש בדעת משרדך לשפץ קטע זה מחדש ?

תשובת שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

המידע שבידי חבר-הכנסת שמואל טולידאנו אינו נכון. מחלקת עבודות ציבוריות ממשיכה בשיפוץ קטע הכביש שבין אליקים למוחרקה בואכה דלית אל-כרמל עד להשלמתו בשנת הכספים הבאה.

5044. כמות הדירות בערי הפיתוח

חברת-הכנסת א. נמיר שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979) :

בעקבות הודעתך על הגדלת המשכנתאות בערי הפי-תוח ל-90% ממחיר הדירה אבקש את תשובתך לשאלתי :

1. כמה דירות נמצאות היום למכירה בכל אחת מערי הפיתוח ?
2. כמה דירות נמצאות בשלבי בנייה בנ"ל ?
3. כמה דירות נמצאות בשלבי תיכנון בנ"ל ?

תשובת שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בישובי הפיתוח נמצאות עתה בבנייה כ-6,000 יחידות דירור ועוד כ-2,000 התחלות בנייה מתוכננות לביצוע בחודשים-שלושה הקרובים. כ-1,200 דירות עומדות למ-כירה מיידית.

3973. נשירת עולים עקב מחסור בדירות

חבר-הכנסת א. יגורי שאל את השר לקליטת העלייה ביום כ"ב בסיון תשל"ט (17 ביוני 1979) :

לאחרונה פורסם בעתונים כי משפחות שהיו אמורות לעלות לישראל נשרו מאחר שלא נמצאו להן דירות.

אבקשך להשיב לי :

חבר-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979) :

לדברי ראש עיריית חיפה לא החל משרד השיכון עדיין לבנות אף לא יחידת דירור אחת מכלל 600 הדירות לזוגות צעירים שהמשרד הסכים להתחיל בבנייתן בחיפה השנה.

אודה לשר אם ישיב לי :

1. מתי אושרה הבנייה ?
2. מי מופקד על ביצועה ?
3. מתי תתחיל הבנייה בשטח ?
4. מתי תהיינה הדירות מוכנות ?

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמזולינו שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979) :
בעתון "הארץ" פורסם שראש עיריית חיפה מר גוראל מסר שלא התחילו עדיין לבנות אפילו דירה אחת מכלל 600 הדירות שהובטחו לזוגות צעירים.

בהתחשב בכך שפיגור בבנייה לזוגות צעירים בחיפה יחמיר עוד יותר את מצוקת הדירור על השלכותיה החבר-תיות השליליות רצוני לשאול את כבוד השר :

1. כמה דירות לזוגות צעירים הוחל בבנייתן בשנת 1979 בחיפה ?
2. כמה דירות לזוגות צעירים צריכות להיבנות בהת-אם לתכנית שאושרה עליידי משרד הבינוי והשיכון ?
3. האם קיים פיגור בהתחלות הבנייה לזוגות צעירים בחיפה ?

4. אם כן, מה הן הסיבות לכך ?
5. כמה זוגות צעירים חיפניים זכאים לשיכון על-פי הקריטריונים של משרד הבינוי והשיכון ?
6. כמה דירות המיועדות לזוגות צעירים תימסרנה לאיכלוס בשנת 1980 ?

שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :

עלפי תיאום עם עיריית חיפה ובחינה משותפת של הצרכים לפתרונות דירור בעיר זו ובמרחב כולו הוכנה פרוגראמה לשנת 1979 לבניית 2220 יחידות דירור לזוגות צעירים, לעולים ולהטבת תנאי דירור. מתוך פרוגראמה זו כבר הופעלו 1,984 יחידות דירור בחיפה, בנשר ובקריית-בקשת ראש העיר לבניית יחידות דירור נוספות בחיפה נענתה עקרונית בחיוב. עם זאת מסר לו מנכ"ל משרדי כי מפאת מחסור בקרקע ממשלתית בחיפה תוכל הבנייה הנוספת להתבצע רק כשימצאו חברה או קבלן אשר יע-מידו קרקע לבנייה במסגרת הקריטריונים המקובלים במשרד הבינוי והשיכון.

5009. שכונה בבית-שמש

חבר-הכנסת ד. שילנסקי שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979) :

בשאלתה שלי מס' 2651 טענתי כי בבית-שמש, בשכונה ישנה העומדת להריסותיה ובשמנונה, מתגוררות כשלוש מאות וחמישים משפחות בתנאי תת-דירור. כבודי אישר בתשובתו כי אמנם עומדות שם, בשכונה הצפונית, כ-230 דירות פנויות בבעלות חברת "עמידר" שחלקן אינן ראיות למגורים וכי השכונה נכללת בתכנית שיקום הש-כונה לשנת 1979.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי :

1. האם אמנם שוקמה השכונה בשנת 1979.

1. האם יש למשרד מדיניות לעודד את הפעילות המיוחדת בקרב ילדי יורדים?
 2. האם רואה משרד בעין יפה פעולות של תנועות נוער ישראליות בקרב יורדים?
 3. אם כן, האם מוכן משרד לסייע בכסף לתנועת "הצופים" כדי שאפשר יהיה להתמודד עם הבעיה?
- תשובת השר לקליטת העלייה ד. לוי:
- (לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)
- כל פעולה וולונטארית של אירגונים ישראלים להחזרת יורדים היא ברוכה. ממשלת ישראל אינה יכולה לתמוך בפעולות מסוג זה, שכן הדבר יכול להתפרש כמתן לגיטימציה לירידה. פעולת המשרד היא בהסברה מאורגנת בחוץ-לארץ המעודדת יורדים לשוב ארצה ומעמידה על אפשרויות הקליטה.

5051. זכויות התושבים החוזרים הקשישים

- חברת-הכנסת א. הרליין שאלה את השר לקליטת העלייה ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979):
- תושבים חוזרים זכאים לאי אלה העדפות. לאחרונה הגיעה אלי ידיעה כאילו סיוע זה אינו חל על תושבים חוזרים המגדרים כ"קשישים".
- אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. האם קיימות במשרד ההנחיות המבחינות בין זכאים לפי גיליהם?
2. האם קיים במדינת ישראל דין אחד לצעירים ודין אחר לקשישים?
3. מי הוא הקובע את קבוצות הגיל האלה?
4. האם קיימת מדיניות של עצירת ה"קשישים" מלחזור לישראל?

תשובת השר לקליטת העלייה ד. לוי:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הסיוע לתושבים חוזרים ניתן על-ידי ועדה לתושבים חוזרים שהיא ועדת יפה והיא עוזרת לשבים המתכננים לבנות את עתידם ותייהם בארץ.

1. אין במשרד הנחיות המבחינות בין זכאויות לפי גילאים.
- 2—3. התשובה שלילית.
4. אין כל נסיון למנוע מהקשישים לחזור ארצה.

5216. נתונים על בעיית הירידה

חברת-הכנסת ג. כהן שאלה את השר לקליטת העלייה ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979):

אודה לשר אם ישיב לי:

1. האם קיימת מגמה של התגברות הירידה בשנה האחרונה?
2. אם כן, מה הן הסיבות לכך על-פי הערכת משרדך?

3. מה הוא מספר היוצאים את הארץ מאז מלחמת יום כיפור שלהערכת משרדך הם בבחינת יורדים?
4. כמה מהם הם בגיל שירות צבא ומילואים?
5. כמה מהם הם ילידי הארץ?
6. כמה מהם הם בני עדות המזרח?
7. כמה מהם הם יוצאי קיבוצים?
8. כמה מהם מוגדרים כמשתייכים למחנה הדתי?

1. כמה עולים נשרו עקב הטענה שלא נמצאו בשבי לם דירות מתאימות בישראל?

2. מה הוא מלאי הדירות העומדות לרשות קליטת העלייה ומה מצב התפוסה במרכזי הקליטה בארץ?

תשובת השר לקליטת העלייה ד. לוי:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אין אמת בטענה כי נושרים שביקשו לעלות ארצה נמנעה עליהם מחוסר פתרון דיור קבע. כל פנייה למשרד בנושא זה נענתה וטופלה.

2. מלאי הדירות העומד כיום לרשות משרד הקליטה לצורך פתרון הדיור לעולים הוא כ-2,300 יחידות דיור. כמו כן עומדות לרשות העולים כ-2,500 משכנתאות לרכיית שתי דירות בשוק הפרטי. במרכזי הקליטה בארץ שוהים כיום כ-3,030 משפחות עולים.

4887. כמות הדירות המיועדות לעולים

חברת-הכנסת א. הרליין שאלה את השר לקליטת העלייה ביום י"ג בכסלו תש"ם (3 בדצמבר 1979):

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. כמה עולים הגיעו ארצה בתקופה שבין 1 בינואר ו-31 באוקטובר 1979?

2. לכמה מהם ניתנו דירות?
3. כמה עולים נמצאים כרגע במרכזי קליטה?
4. מה היא התקופה הממוצעת של שהות העולה במרכז קליטה?

5. מה היא תחזית העלייה לתקופה שבין 1 באוקטובר 1979 ו-31 במארס 1980?

6. מה הוא מלאי הדירות שבידי הממשלה ו/או הסוכנות היהודית בשביל עולים אלה?

תשובת השר לקליטת העלייה ד. לוי:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בשנת 1979 כולה עלו ארצה 37 אלף נפש.
2. בתקופה זו ניתנו 7,798 פתרונות דיור לעולים, מהם 5,430 דירות ו-2,368 משכנתאות.
3. כ-10,000 עולים שוהים כיום במרכזי קליטה.
4. התקופה הממוצעת של שהות עולה במרכז קליטה היא בין 6 ל-12 חודש.
5. תחזית מספר העולים לשנת 1980 כולה היא 40 אלף איש.

6. עד סוף שנת התקציב הנוכחית יהיו בידי משרד הקליטה כ-1,600 דירות חדשות וכן כ-500 דירות מתפנות. כמו כן אושר תקציב של 100 מיליון לירות לרכישה יזומה של דירות לא חדשות בשוק הפרטי למקרים מיוחדים.

5018. פעילות ישראלית בקרב ילדי יורדים

חברת-הכנסת ע. ברעם שאל את השר לקליטת העלייה ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979):

בארצות-הברית, במיוחד בניו-יורק, נעשה לאחרונה מאמץ מסוים לטפל בילדי יורדים. תנועת "הצופים", למשל, הקימה סניף בניו-יורק אך היא נתקלת בקשיי תקציב.

אבקש להשיב לי:

היו"ר פ. שינמן :

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת משה עמאר.

משה עמאר (המערך) :

אני שאלתי האם נכון השר להיפגש עם ראש עיריית ירושלים משום שראש העיר אמר שהוא אינו מתראה עם השר.

שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :

אני מוכן להיפגש עם ראש העיר בכל רגע ובכל עת. לכבוד ייחשב לי הדבר. בעבר היה ויכוח, שהוא כבר מאחורינו, כאשר ראש הממשלה חשב שעל הממשלה להורים אמצעים ועל ראש העיר לבצע. כעת עבר העניין לפסים של ביצוע. אני מוכן בכל עת ובכל רגע להיפגש אתו.

היו"ר פ. שינמן :

השר יקרא את התשובה לשאלתה מס' 3734.

(שר-הבינוי והשיכון ד. לוי קורא את התשובה לשאלתה מס' 3734, ראה עמ' מס' 1589).

היו"ר פ. שינמן :

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת זאב כץ.

זאב כץ (המערך) :

האם אוכלסו הדירות ?

שר-הבינוי והשיכון ד. לוי :

אני אבדוק אם כל הדירות או חלקן.

היו"ר פ. שינמן :

השר יקרא את התשובה לשאלתה מס' 3802.

(שר-הבינוי והשיכון ד. לוי קורא את התשובה לשאלתה מס' 3802, ראה עמ' 1589).

(שר-הבינוי והשיכון ד. לוי קורא את התשובה לשאלתה מס' 4029, ראה עמ' 1589).

(שר-הבינוי והשיכון ד. לוי קורא את התשובה לשאלתה מס' 4398, ראה עמ' 1590).

היו"ר פ. שינמן :

חברי הכנסת, סיימנו את מלוא סדר-היום של הישיבה. הישיבה הבאה תתקיים, אי"ה ביום ב' הבא בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

9. כמה מהם עלו לארץ בתקופה שבין מלחמת יום הכיפורים עד היום ?

10. מה הם האמצעים של משרדך לאתר יורדים בכוח ?

11. האם קיים במשרדך מנגנון לטיפול ביורדים בכוח ולנסיון לשכנעם להישאר ?

12. האם יש מדיניות והנחיות ברורות במשרדך לגבי מגע של שרים, חברי כנסת ופקידים בכירים במנגנון הממשלתי לגבי קבלת יורדים לעבודה בנציגויות ישראל בחוץ-לארץ והזמנת יורדים לקבלות פנים באירועים הקשורים במדינת ישראל ?

תשובת השר לקליטת העלייה ד. לוי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד הקליטה אחראי לטיפול בעולים ובתושבים חוזרים. משרד הקליטה אינו מטפל ביורדים בכוח או בפועל ואינו מקיים אחריהם כל מעקב.

5241. עיכוב עלייה בשל מחסור בדירות

חבר-הכנסת ד. רוזילוי שאל את השר לקליטת העלייה ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979) :

נודע לי כי יש עולים בכוח הרוצים לעלות לישראל אך בגלל חוסר בדירות הם מעוכבים בארצותיהם. בקשר לכך הנני רוצה לדעת :

1. האם הידיעה נכונה ?

2. אם כן, מה הוא מספר הפניות לעלייה שנדחו ?

3. כיצד מתכנן המשרד הממונה על הקליטה לתקן מצב חמור זה ?

תשובת השר לקליטת העלייה ד. לוי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לא ידוע לי על מקרים של עולים בכוח שביטלו את עלייתם עקב דחיית פנייתם לדיר.

היו"ר פ. שינמן :

אנחנו חוזרים לתשובות שר הבינוי והשיכון לפי בקשת חברי הכנסת. השר יקרא את התשובות.

(שר-הבינוי והשיכון ד. לוי קורא את התשובה לשאלות מס' 3684, 3876 ו-3878, ראה עמ' 1588).

הישיבה ננעלה בשעה 14:38.

נספחות

א. סדר-היום לשיבות רצ"ח — ש

- א. שאילתות ותשובות.
- ב. חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 12), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- ג. חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 13), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- ד. החלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 34), תש"ם—1979.
- ה. חוק העונשין (תיקון מס' 9), תש"ם—1980 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ו. חוק העונשין (תיקון מס' 10), תש"ם—1980 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ז. חוק לחיקון פקודת השטרות (מס' 4), תש"ם—1980 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ח. מצבן הכספי של הרשויות המקומיות — סיכום הדיון.
- ט. הנשירה בקרב יהודים היוצאים מברית-המועצות — דיון.
- י. הצעות לסדר-היום.
- יא. חוק שיפוט בתי-דין יהודים קראים (נישואין וגירור-שין), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יב. חוק התובלה האווירית, תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יג. חוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים) (תיקון), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 11), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- טו. חוק לחיקון פקודת החברות (מס' 16), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- טז. חוק לחיקון פקודת השותפויות (מס' 2), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- יז. חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 5), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- יח. חוק תקנת השבים, תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יט. חוק דיני עבודה (הסכם להקמת שדות-תעופה בנגב), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- כ. חוק יסודות המשפט, תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- כא. חוק יסוד: החקיקה (קריאה ראשונה).
- כב. חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשל"ח—1978 (קריאה ראשונה).
- כג. חוק הספנות (ימאים) (תיקון מס' 3), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- כד. חוק לחיקון בתי-המשפט העירוניים (מס' 6), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- כה. חוק המועצות החקלאיות (עונשין), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- כו. חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון מס' 2), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- כז. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון מס' 2), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- כח. חוק לחיקון פקודת בתי-הסוהר (מס' 5), תש"ם—1980 (קריאה ראשונה).
- כט. חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 3), תש"ם—1980 (קריאה ראשונה).
- ל. חוק הנאמנות (תיקון), תש"ם—1980 (קריאה ראשונה).
- לא. הצורך בייעול גביית מס הכנסה ומס ערך מוסף — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו, ג. האוזנר, ד. גולומב וש. אליהו.
- לב. הקמת רשות לפיתוח הגליל — הצעת חברי-הכנסת י. כהן.
- לג. מגמה להעלאת תעריפי פרמיות הביטוח — הצעת חברי-הכנסת מ. עמאר, מ. פעיל ומ. וירשובסקי.
- לד. מעמדם של עובדי מדינה — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו וא. מלמד.
- לה. כינון המטה למלחמה באינפלציה — הצעת חברי-הכנסת ע. אמוראי.
- לו. החלטת הממשלה על הקפאת המחירים — הצעת חברי-הכנסת ד. גולומב.
- לז. שינוי שיטת הסובסידיות מסיבסוד המצרך לסיבסוד הנצרך — הצעת חברי-הכנסת מ. פעיל וח. בר-לב.
- לח. יום הסביבה הבין-לאומי — הצעת חברי-הכנסת י. תמיר.
- לט. החינוך בתפוצות — הצעת חברי-הכנסת י. יצחקי.
- מ. המדיניות הכלכלית של הממשלה והסקטור היצרני בארץ — הצעת חברי-הכנסת ע. הדר.
- מא. הצורך בהוזלת מחירי הנפט והסולר להסקה ביתית בכל אזור ההר לרבות ירושלים וצפת — הצעת חברי-הכנסת ע. ברעם.
- מב. העדר רופאים בירוחם — הצעת חברי הכנסת י. ז'. אמיר, ת. טובי, ר. מילוא וש. שטרן-קטן.
- מג. השביתה בצי הסוחר — הצעת חברי-הכנסת מ. אל-גרבל, י. ז'. אמיר, מ. כהן, מ. פעיל וש. שטרן-קטן.
- מד. מערכת שירותי הבריאות — דיון.
- מה. חוק לחיקון פקודת העיריות (מס' 21), תשל"ז—1978 (קריאה ראשונה).
- מו. חוק בחירות לגופים ציבוריים (תיקון מס' 2), תש"ם—1980 (קריאה שלישית).
- מז. החלטה בדבר תיקון טעויות בחוק לחיקון פקודת התעבורה (תיקון מס' 15), תש"ם—1979.
- מח. החלטה בדבר אישור הוראות בצו שעת-חירום (תש"ם) לומי חובה על מלאי של טובין — בשר קפוא (מס' 2), תש"ם—1979.
- מט. חוק לחיקון פקודת מס הכנסה (מס' 37), תש"ם—1980 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- נ. הצעות חוק של חברי כנסת.
- נא. הודעת הממשלה בעניין אנדרטי סאחארוב.

ב. הצעות לסדר-היום לשיבות רצ"ח—ש

- 802—803. אסירי ציון — הצעות חברי-הכנסת ד. שילני
סקי וש. ארבלי-אלמוזלינו.
804. ח. גרוסמן (המערך) : עתידה של היחידה לחקר
פשעי הנאצים במסגרת הרי-אירגון שנערך במשטרה.
805. ש. ארבלי-אלמוזלינו (המערך) : עתידן של קיצב-
אות הילד הראשון והשני.
806. ח. ברי-לב (המערך) : הצורך להכיר בקריית-שמונה
כבישוב ספר.
- 807—808. מסקנות ועדת אשר וועדת קנת וחותרו של שר
החקלאות — הצעות חברי-הכנסת י. שריד וא. אבנרי.
809. מ. עמאר (המערך) : המצב החמור בקליטה.
810. מ. וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
החלטת הממשלה להפקיע את חברת החשמל במזרח
ירושלים.

ג. הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (תיקון סעיף 7), תש"ם—1980

(הצעת חברי-הכנסת ב.צ. רובין)

1. תיקון סעיף 7
בסעיף 7 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה
— 1965¹ אחרי פסקה 8 יבוא :
- "(9) הוא לא חוייב בפסק-דין סופי על אחת העבירות
בסימנים ב', ג' וד' לפרק ז' של חוק העונשין,
תשל"ז—1977²."

¹ ס"ח תשכ"ה, עמ' 248.

² ס"ח תשל"ז, עמ' 226.

ד ב ר י ה ס ב ר

הגשת רשימת המועמדים, הווי אומר, שאם עבר זמן מעל
ל-5 שנים יוכל גם משתף פעולה עם האויב להגיש
מועמדות ולהיבחר לכהן בראשות השלטון המקומי.

מוצע איפוא כי מועמד כזה ייפסל כליל מלהגיש
מועמדות לראש רשות מקומית בישראל.

על פי חוק הרשויות המקומיות (בחירות) אין פסילה
מועמדותו של מי שהורשע בשיתוף פעולה עם האויב
או על עבירות בטחוניות. אמנם בית-המשפט המחוזי דן
בעבר בעירעור בחירות של מועמד כזה וראה בכך עבירה
שיש עמה קלון ופסל המועמד. דא עקא, שפסילה בגלל
עבירה שיש עמה קלון מוגבלת ל-5 שנים שקדמו ליום

ד. הצעת חוק בחירות לגופים ציבוריים (תיקון מס' 2), תש"ם—1980

1. תיקון סעיף 2
בסעיף 2 לחוק בחירות לגופים ציבוריים, תשי"ד—
1954¹ —
- (1) בסעיף קטן (ב), בשורה השנייה ובשורה השלי-
שית, אחרי "של אירגון עובדים או של אירגון
נוחני עבודה" יבוא "או של מפלגה";
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :
"(ג) לעניין סעיף זה, "מפלגה" —
- (1) מפלגה שהיא סיעה לפי פסקאות
(1) או (2) להגדרת "סיעה" שבחוק
מימון מפלגות, תשל"ג—1973² ;
- (2) מפלגה שהיא חלק מצירוף של מפל-
גות המקיימות בכנסת סיעה אחת ;
- (3) מפלגה המקיימת סיעה או שהיא
חלק מסיעה במועצה של רשות מקו-
מית."

¹ ס"ח תשי"ד, עמ' 110 ; תשל"ז, עמ' 93.

² ס"ח תשל"ג, עמ' 52.

ה. החלטה בדבר תיקון טעויות בנוסח החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 15), תש"ם—1979

(לפי סעיף 10א(ב) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח—1948)

1. בחוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 15), תש"ם—
1979¹ (להלן — החוק), בסעיף 16(1) —
- (1) בשורה הראשונה, במקום "פקודת" יבוא "סעי-
פים 4, 13, 20, 22 לפקודת";
- (2) בשורה השנייה, במקום "פקודת" יבוא "סעיפים
17, 39, 40, 41 ו-46 לפקודת";
- (3) בסופה יבוא "ובמקום '24' יבוא '48'".
2. בסעיף 11 לחוק, בסעיף 30 החדש, לפני "חוזרת"
יבוא "ולכל עבירת קנס".

¹ ס"ח תש"ם, עמ' 18.

ו. הצעת חוק להארכת שעות קבלה במשרדים ציבוריים, תשל"ח—1978
(הצעת חברי הכנסת ע. נוף)

1. הגדרות
בחוק זה —
"משרד ציבורי" — מחלקה של משרד ממשלתי, רשות מקומית או כל רשות הנותנת שירות לאזרח על פי חוק.
2. קבלת קהל אחרי-הצהריים
בכל משרד ציבורי, שטרם נוהג כך, תאפשר קבלת קהל לפחות פעם אחת בשבוע למשך 3 שעות לאחר השעה ארבע אחרי-הצהריים.

דבר י ה ס ב ר

- משרדי הרשות מקבלים כיום קהל בשעות העבודה הרגילות. כתוצאה מכך נמנעת מאזרחים רבים, העובדים באותן שעות, האפשרות לממש את זכויותיהם לקבלת שירות ציבורי או שהם נאלצים לוותר על יום עבודה.
- דבר הגורם נזק לעובד ולכלל המשק. לפיכך באה הצעה זו לאפשר קבלת קהל במשרדי הרשויות הציבוריות בשעות שהן מעבר לשעות העבודה המקובלות.

ז. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות מכס או המטילות מכס

- בהתאם לסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), תש"ט—1949¹, מחליטה הכנסת לאשר אותן הוראות בצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 34),

¹ ס"ח תש"ט, עמ' 154; תש"ך, עמ' 18.
² ק"ת תש"ם, שיעורי מק"ח 295, עמ' 81.

ח. החלטה בדבר אישור הוראות המטילות או המגדילות היטלים

- בהתאם לתקנה 3 לתקנות שעת-חירום (תשלומי חובה), תשי"ח—1958¹, מחליטה הכנסת לאשר אותן הוראות בצו שעת-חירום (תשלומי חובה על מלאי של

¹ ס"ח תשכ"ד, עמ' 175; תשל"ח, עמ' 48.
² ק"ת תש"ם, שיעורי מק"ח 294, עמ' 77.

ט. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 37), תש"ם—1980

1. תיקון סעיף 9
בסעיף 9 לפקודת מס הכנסה¹ (להלן — הפקודה) —
(1) בפסיקה (2), המלה "או" שאחרי "רשות מקר-
מית" — תימחק, ואחרי "על-ידי מפעל הפיס"
יבוא "או על-ידי מוסד ציבור שהוא קופה לגמי-
לות חסדים";
(2) בפסיקה (14)(ב), במקום 100,000 לירות יבוא
500,000 לירות לכל שנת מס.
 2. תיקון סעיף 130
בסעיף 130(א) לפקודה —
(1) בפסיקה (1), אחרי "לשיטת ניהול הפנקסים"
יבוא "לרבות חיוב הנישום לדרוש ממי שאתו
הוא מקיים קשר עסקי כלשהו למסור לנישום
את פרטיו האישיים ולהודות" ובסופו יבוא
"ואולם ביטולן של הוראות או קביעת הוראות
מקילות יכול שייכנסו לתקפן לפני תום שלשה
חודשים מיום פירסומן";
 3. תיקון סעיף 134
בסעיף 134 לפקודה, אחרי "לעסוק במשלח-יד" יבוא
"או החל לנהל את עסקו או משלח-ידו במקום נוסף
או במקום אחר".
 4. תיקון סעיף 135
בסעיף 135 לפקודה —
- (2) אחרי פסקה (2) יבוא:
(3) "הנציב רשאי, לפי בקשת נישום שהוא בעל עסק זעיר כמשמעותו בסעיף 145א, ולאחר קבלת חוות דעתה של ועדה שמיונה לעניין זה, לפוטרו מחובת ניהול פנקסים אם נתקיימו לגבי הנישום דרישות שקבע הג-
ציב בכללים שפורסמו ברשומות בדבר מצב גופני או נפשי או אנאלפבתיות, שבגללם אין הנישום יכול למלא את חובת ניהול הפנקסים; הודעה על הרכבה של ועדה שמונתה לעניין פסקה זו תפורסם ברשומות."

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח תש"ם, עמ' 38.

שנת המס שבה נמסר לו הדו"ח, לבדוק אותו ולעשות אחת מאלה:

- (א) לאשר את השומה העצמית;
- (ב) לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום הכנסתו החייבת של האדם ולשום אותו בהתאם לכך אם יש לו טעמים סבירים להניח שהדו"ח איננו נכון.

9. תיקון סעיף 2145

בסעיף 145 (א) לפקודה —

(1) בפסקה (1), במקום "סבירה" יבוא "מספקת" ובמקום "לבית-המשפט המחוזי" יבוא "כאילו היתה צו לפי סעיף 152(ב), ובלבד שהמועד להגשת העירעור יהיה 60 יום";

(2) האמור בפסקה (2) יסומן (2)(א) ובה, אחרי "בשנת מס" יבוא "אחת, או בשנים-עשר חודשים" ורצופים בשתי שנות מס", ובמקום הסיפה המתחילה במלים "גם בשתי שנות המס שקדמו" יבוא "אינם קבילים גם בשתי שנות המס שקדמו לשנה שבה לא רשם פעמיים תקבול כאמור, או גם בשנת המס שקדמה לשנה הראשונה שבתוך שנים-עשר החודשים שבהם לא רשם פעמיים תקבול כאמור, אף אם דו"חותיו נתקבלו והשומות נערכו לפיהם, וזולת אם שוכנע פקיד השומה כי היתה סיבה מספקת לאי-רישום; שומה מתוקנת לשנות המס כאמור בעקבות אי-רישום התקבולים יכול שתיעשה בידי פקיד השומה ויראו אותה כאילו היתה צו לפי סעיף 152(ב)";

(3) אחרי פסקת משנה (2)(א) האמורה יבוא: "(ב) על החלטת פקיד השומה שלא לקבל את הסיבה לאי-רישום כמספקת ניתן לערער יחד עם העירעור על השומות שנערכו ב- עקבות אי-רישום התקבולים; לא קיבל בית-המשפט את העירעור לענין ההחלטה האמורה אך קיבל את העירעור על השומות, במלואו, לגבי קביעת פקיד השומה בשל אי-רישום התקבולים, לא תחול חזר-קת אי קבילות האמורה לגבי השנים שקדמו לשנה שבה נתגלה אי-רישום ה- תקבול."

10. תיקון סעיף 173א

בסעיף 173א(1) לפקודה, אחרי "שאינה משמשת לעסקי" יבוא "או למשלח-ידו".

11. תיקון סעיף 175

בסעיף 175(ב) לפקודה, אחרי "באותה שנה אילולא" יבוא "חולק הדיבידנד או".

12. תיקון סעיף 180

בסעיף 180(ב) לפקודה, אחרי "בתוך שנת המס" יבוא "— ולענין זה רשאי שר האוצר לקבוע שיעור שבו יוגדל סכום המס האמור —".

13. תיקון סעיף 187

בסעיף 187 לפקודה —

(1) בסעיף קטן (א)(1), במקום "4,000 לירות" יבוא "8,000 לירות";

(1) בפסקה (1), המלים "תוך מועד שיפורש בהר-דעה" — יימחק, ובמקום "באותו מועד דו"ח כאמור" יבוא "את הדו"ח במועד שבו חייב אישה להגיש דו"ח כאמור; כל דו"ח לפי פסקה זו יימסר לפקיד השומה במועד שפורש בהודעה ובלבד שלגבי דו"ח על הון לא ייקבע מועד שהוא לפני תום 120 יום מהמועד שהצהרת ההון צריכה להתייחס אליו או מיום הדרישה, לפי המאוחר";

(2) בפסקה (3), במקום "כאמור בפסקה (2)" יבוא "כאמור בפסקאות (1) או (2)".

5. הוספת סעיף 135א

אחרי סעיף 135 לפקודה יבוא:

"135א. "סמכות לדרוש ידיעות על ספקים ולקוחות

(א) בעל עסק או משלח-יד חייב, אם דרש זאת ממנו פקיד השומה, למסור לפקיד השומה ידיעות ומסמכים בנוגע לקשריו העסקיים עם ספקיו, לקוחותיו או מי שיש לו אתו קשרים עסקיים, אף-על-פי שידיעות ומסמכים אלה אינם דרושים לבידור הכנסתו הוא; ואולם אם הודיע לפקיד השומה תוך 15 יום מיום קבלת הדרישה, כי הדבר כרוך בעבודה מינה-לית רבה, חייב הוא לאפשר לפקיד השומה לאסוף בעצמו את הידיעות וה- מסמכים האמורים.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) אין בו כדי לחייב עורך-דין, רופא או פסיכולוג לגלות ידיעות או מסמכים שלגביהם הוא חייב בשמירת סודיות לפי כל דין."

6. תיקון סעיף 140

בסעיף 140 לפקודה, אחרי "חוק בנק ישראל, תשי"ד—1954" יבוא "עובד שנדרש כאמור יספק את הפרטים תוך 30 יום מיום הדרישה או במועד אחר שצוין בדרישה".

7. הוספת סעיף 144א

אחרי סעיף 144 לפקודה יבוא:

"144א. המצאת העתק של תובענה לפקיד השומה נישום המגיש לבית-המשפט תובענה המתב-ססת על גובה הכנסתו ממקור כלשהו ימציא העתק ממנה לפקיד השומה שאצלו מתנהל תיקו, ואם אין לו תיק — ימציא את ההעתק לנציב מס הכנסה."

8. תיקון סעיף 145

בסעיף 145 לפקודה, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

(א) (1) מסר אדם דו"ח לפי סעיף 131, יראו את הדו"ח כקביעת הכנסה בידי אותו אדם (להלן — שומה עצמית) ופקיד השומה ישלח לו הודעה בדבר סכום המס שהוא חייב בו על פי הדו"ח; דין הודעה כאמור כדין הודעת שומה לפי סעיף 149.

(2) פקיד השומה רשאי, תוך ארבע שנים מתום

סעיף 130 לרשום, לגבי קונה ששילם במוזמ"ג, את פרטי זהותו על-פי תעודה שהציג, ולא רשם אותם או שרשם פרטים בלתי נכונים, יוטל עליו קנס של 5% מסכום המכירה שלגביה הפר הוראה כאמור או קנס של 500 לירות, לפי הגבוה.

16. תיקון סעיף 192

בסעיף 192 לפקודה, במקום "ו-187" יבוא "187" ו-190", במקום "ו-191א" יבוא "191א ו-191ג" ובסופו יבוא "ורשאי הנציב, על פי שיקול דעות המוחלט, להקטין או לוותר כאמור אם הוכח לנחת דעתו כי הנישום לא ידע את סכום המס המדוייק המגיע ממנו בטרם הגיש את הדו"ח; ואולם הנציב לא יהא רשאי להקטין את שיעור הריבית או הפרשי הצמדה וריבית לפי סעיפים 186, 187 ו-190 בשל כך בלבד שהנישום שילם את מקדמותיו כדין או שהמס נוכח ממנו כדין, או ששילם את המס המגיע ממנו על פי הדו"ח עם הגשתו".

17. הוספת סימן

אחרי סעיף 195 לפקודה יבוא:
"סימן ה': זקיפת תשלומיו של נישום"

195א. סדר זקיפת תשלומים

נישום ששילם סכום כלשהו על חשבון סכומים שונים שהוא חייב בהם על פי פקודה זו ולא פירש לסילוק איזה מחובותיו האמורים נועד הסכום ששילם, ייזקף התשלום כנגד סכום מס שהוא חייב בו לפני ריבית והפרשי הצמדה".

18. הוספת סעיף 215א

אחרי סעיף 215 לפקודה יבוא:

"215א. אי הודעה על החלת התעסקות או על שינוי בה

(א) אדם שפתח עסק או החל לעסוק במש"לחיד, ולא הודיע על כך במועד לפקיד השומה ואף לא הגיש במועד את הדו"ח השנתי הראשון שהיה עליו להגיש לא-חר האירועים האמורים, דינו — מאסר שלוש שנים או קנס 500,000 לירות ופי אחד וחצי מסכום המס שנתחייב בו.

(ב) אדם שפתח עסק במקום נוסף או החל לנהל משלחיד במקום נוסף או ששינה את מקום עסקו או מקום משלחידו, ולא הודיע על כך במועד לפקיד השומה ואף לא הגיש במועד את הדו"ח השנתי הראשון שהיה עליו להגיש לאחר האירועים האמורים, דינו — מאסר שמונה עשר חודשים או קנס 250,000 לירות ופי אחד וחצי מסכום המס שנתחייב בו."

19. תיקון סעיף 216

בסעיף 216 לפקודה, בסוף פסקה (7) יבוא "לא נרשם התקבול בידי עובדו של הנישום, יאשם בעבירה העובר ויאשם בה גם הנישום אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושהוא נקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת מניעת העבירה".

20. תיקון סעיף 220

בסעיף 220 לפקודה, במקום "200,000 לירות ופי אחד

(2) בסופו יבוא:

"(ג) (1) על סכומי מס, שהיתה חובה לנכותם

ולא נוכו או שנוכו אך לא הועברו לפקיד השומה במועד שנקבע לכך, יוטלו על החייב בניכוי הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בסעיף 159א(א). בעד התקופה המתחילה בתום שבו עיים מהיום שבו היה חייב להעביר את הסכומים שניכה ולא העבירם או שהיה חייב להעביר אילו ניכה במועד ועד להעברתם לפקיד השומה; ואולם אם הסכום החייב בניכוי איננו מתייחס למועד מסויים ובשל כך נקטע כסכום כולל לתקופה מסוימת, יוטלו הפרשי הצמדה והריבית בעד התקופה המתחילה במחצית התקופה האמורה.

(2) הוכיח החייב בניכוי כי מי שמהכנה סתו צריך היה לנכות את הסכומים, שלא נוכו, כלל את הסכומים האמורים בדו"ח על הכנסתו, יבוא במקום מועד ההעברה של הסכומים לפקיד השומה — תום שנת המס שאליה מתייחס הדו"ח האמור."

14. תיקון סעיף 188

בסעיף 188 לפקודה —

(1) בסעיף קטן (א), במקום "500 לירות" יבוא "1,000 לירות";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "25%" יבוא "36%" ובמקום "יוחזר לו העודף" יבוא "יוחזר לו הסכום העודף 36% או על 1,000 לירות לכל חודש של פיצור, לפי הנמוך שביניהם";

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "500 לירות" יבוא "1,000 לירות";

(4) בסעיף קטן (ד), בפסקה (1), במקום "500" יבוא "1,000"; בפסקה (2), במקום "1,000" יבוא "2,000"; ובפסקה (3), במקום "2,000" יבוא "4,000";

(5) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

"(ז) לא הגיש אדם במועד דו"ח על הון ונכ"ס, שנדרש להגישו על פי סעיף 135(1), יוטל עליו קנס של 2,000 לירות לחודש בשלושת החודשים הראשונים לפיצור ו-4,000 לירות לחודש מהחודש הרביעי, אך לא יותר מ-50,000 לירות, ובלבד שאם התברר כי היה גידול הון שאין לגביו הסבר המניח את הדעת יהיה הקנס לפי הגבוה מבין שני אלה: סכום כאמור או 5% מאותו חלק מסכום ההון שפקיד השומה לא שוכנע כי יש לגביו הסבר כאמור אשר אינו עולה על מיליון לירות ו-10% מסכום ההון כאמור העולה על מיליון לירות."

15. הוספת סעיף 191ג

אחרי סעיף 191ב לפקודה יבוא:

"191ג. קנס על רישום כוזב

נישום החייב על פי הוראות הנציב מכוח

וחצי" יבוא 1,000,000 לירות ופי שניים" ובמקום או שהתכוון להעלים" יבוא "שהתכוון להעלים או שעזר להעלים".

21. הופסת סעיף 220 לפקודה יבוא :
אחרי סעיף 220 לפקודה יבוא :

220א. "הצמדת הסכום שעליו מוטל קנס לעניין קנס על פי חלק זה או חלק י', שבסיסו הוא סכום הכנסה, יוגדל הבסיס לפי שיעור העלייה של מדד המחירים לצרכן בין המדד האחרון שהתפרסם לפני תום שנת המס שאו-תו בסיסו מתייחס אליה לבין המדד האחרון שהתפרסם לפני הטלת הקנס".

22. הופסת סעיף 228 לפקודה יבוא :
אחרי סעיף 228 לפקודה יבוא :

228א. "פירסום רשימת עבריינים הנציב רשאי לפרסם אחת לשנה רשימה של כל הנישומים שהורשעו בשנה הקודמת בפסק-דין חלוט בעבירה על פי סעיף 220 ; פירסום כאמור ייעשה בשני עתונים יומיים לפחות."

23. הופסת סעיף 230 לפקודה יבוא :
אחרי סעיף 230 לפקודה יבוא :

230א. "צו התייצבות נדרש אדם כדיון, לפחות פעמיים, שביניהן חלפו 30 יום אך לא יותר משנה, להתייצב לפני פקיד השומה ולא עשה כן, ולא הודיע לפקיד השומה על סיבה סבירה לאי-התייצבותו, תו, רשאי שופט או רשם של בית-משפט שלום, לפי בקשת פקיד השומה, ליתן צו המחייב אותו להתייצב לפני פקיד השומה במועד ובמקום שצויינו בצו."

24. הוראת שעה לגבי גידול הון על פי הצהרות הון שיוגשו תוך שנה מיום פירסומו של חוק זה ייקרא סעיף 223(2) לפקודה כאילו במקום "חמש שנים" נאמר בו "שבע שנים".

25. תיקון חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 32) בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 32), תשל"ח—1978², בסעיף 56(ו), במקום "ובלבד שאם התחיל הנישום לנהל סרט יבוא 'ובלבד שאם הזמין הנישום' ואחרי (1 בינואר 1979)" יבוא "והתחיל לנהל סרט קופה רושמת לא יאוחר מיום ג' בניסן תשל"ט 31 במאוס 1979)".

² ס"ח תשל"ח, עמ' 216.

י. הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 2), תשל"ח—1978 (הצעת חברי-הכנסת ד. רוזוולי)

וחובותיהם, תשי"א—1951¹, אחרי סעיף קטן (א) יבוא :
"1א). חבר הכנסת אסור לו לקבל זכיון מהמדינה".

1. תיקון סעיף 14 בסעיף 14 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם

¹ ס"ח תשי"א, עמ' 228 ; תשכ"ט, עמ' 130.

ד ב ר י ה ס ב ר

ממלא תפקיד ביצועי. מטרתו של תיקון זה הוא לקבוע כי גם חברי כנסת לא יהיו רשאים בתקופת כהונתם לקבל זכיון מהמדינה.

מצב דברים זה יגרום לאווירה ציבורית בריאה יותר מחד גיסא, וימנע ניצול מעמדו של חבר הכנסת להשגת טובות הנאה פרטיות מאידך גיסא.

א. הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון)

(עבירות תעבורה), תשי"א—1979

(הצעת קבוצת חברי כנסת)

חדש, תשכ"א—1961² (להלן — פקודת התעבורה).

2. תיקון סעיף 4

בסעיף 4(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "הוראה זו לא חלה על עבירות על פי פקודת התעבורה."

1. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א—1951¹ (להלן — החוק העיקרי), אחרי סעיף קטן (ג) יבוא: "ד) חבר הכנסת ישא באחריות פלילית ואזרחית לגבי עבירות על פי פקודת התעבורה (נוסח

¹ ס"ח תשי"א, עמ' 228.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

ד ב ר י ה ס ב ר

הקשורים לעבירות תנועה. גם אלה המצדדים בזכות החסינות לא יוכלו להצדיק הגנה אוטומטית על חברי הכנסת, עברייני תנועה. קיים קושי להילחם בקטל בדרכים כל עוד נציגי העם לא יראו דוגמה אישית בעניין זה.

חוק חסינות חברי הכנסת מעניק לחברי הכנסת חסינות חסרת תקדים בהיקפה ובממדיו. חסינות זו מהווה מוקד לביקורת ציבורית. הנושא בכללותו הועבר לוועדה בין-סיעתית אך דיוניה עלו בשלב זה על שרטון. לכן מוצע כי תבוטל לאלתר חסינות חברי כנסת בכל הנושאים

ב. הודעת שר התעשייה, המסחר והתיירות בעקבות מסקנות ועדת הכלכלה

בעניין שיווק בשר מייצור מקומי *

לאחרונה, יחד עם עליית מחיר הבשר הקפוא, הוחלט על ביטול אספקת הבשר לסיטונאים על פי הקצבות קבועות מראש. הדבר התאפשר לאחר שכמויות הבשר שבידי משרדנו הגיעו לרמה שאיפשרה נקיטת צעד זה. ככלל, מכירת הבשר לסיטונאים על פי מיכסות קבועות יוצרת שוק שחור באישורים למיכסות, דבר המאפשר גם גילגול "כסף שחור". צריכת הבשר החודשית הממוצעת היא כ-3,100 טון לחודש והעלאת המחיר מצמצמת את הביקוש למוצר.

ב ב ר כ ה

גדעון פת

שר התעשייה, המסחר והתיירות

לכבוד

מר יצחק שמיר

יושב-ראש הכנסת

נכבדי,

הנני מאשר קבלת מכתבך אלי מה-8 באוגוסט בעניין מסקנות ועדת הכלכלה של הכנסת בדבר שיווק בשר מייצור מקומי.

בעקבות החלטת בית-המשפט הגבוה לצדק מקפיד משרדנו לא לסבסד את הבשר המיובא. אנו מקפידים כי מחיר המכירה של בשר קפוא יכסה בטווח הארוך על עלותו למדינה. במסגרת מדיניות זו הועלה מחיר הבשר הקפוא לאחרונה לפני כשבועיים בשל עליית מחירו בשוק העולמי ועליית שער החליפין.

העתק: השר משה נסים.

חבר-הכנסת ג. יעקבי, יושב-ראש ועדת הכלכלה.

* הונחו על שולחן הכנסת ביום כ"ח בתמוז תשל"ט (23 ביולי 1979).

ג. מסקנות ועדת העבודה והרווחה

בעניין עזרה להורי ילדים בעלי נכות של 100%

הוועדה התחילה לדון בהצעה ביום 28 ביוני 1978, במשולב עם דיון בנושא ניידות רכב לנכים בכלל. ביום 24 ביוני 1979 הוגשו לאישור הוועדה על פי

מליאת הכנסת העבירה לוועדת העבודה והרווחה ביום ט"ו אדר א' תשל"ח (22 פברואר 1978) הצעה לסדר-היום שהגיש חבר-הכנסת מ. וירשובסקי בנושא הנ"ל.

חוק הביטוח הלאומי תקנות בדבר תשלום דמי מחיה, עזרה ללימודים וסידורים לילד נכה.

התקנות הוגשו בעקבות בג"צ שהגישה קבוצת הורים לילדים נכים נגד שר העבודה והרווחה בעתירה להתקין תקנות בעניין עזרה לילדים נכים, כמתחייב מסעיפים 127מ1, 127מ2, 127מ3, 129 ו-192 של חוק הביטוח הלאומי.

הוועדה שילבה את הדיון בהצעת התקנות עם הדיון בהצעה לסדר-היום שהגיש חבר-הכנסת מ. וירשובסקי.

הוועדה דנה בהצעת התקנות במספר רב של ישיבות, שבמהלכן שמעה נציגות של הורי ילדים נכים וכן נציגים של אירגונים וולונטאריים המטפלים בילדים נכים (אקי"ם, אילן, מיח"א ושמע), אשר תיארו את מצבם הקשה של הורים לילדים נכים שאינם יכולים לעמוד במעמסה, הן הכספית והן הפסיכולוגית, של טיפול יומי יומי לאורך שנים, של 24 שעות ביממה, בילדם הנכה.

התקנות האמורות בדבר תשלום דמי מחיה, עזרה ללימודים וסידורים לילד נכה אושרו על-ידי הוועדה בישיבתה ביום 16 בינואר 1980.

הצעת מיעוט

ש. ארבל-אלמוזלינו, ח. גרוסמן, ז. כץ וא. מיאל מציעים:

בסוף מסקנות הוועדה ייוסף סעיף זה:

"וועדת העבודה והרווחה מביעה את צערה על כי תקנות הביטוח הלאומי (דמי מחיה, עזרה ללימודים וסידורים לילד נכה), תשל"ט—1979 — אשר

לפי התקנות תינתן להורים של ילד נכה מגיל 3 עד גיל 18, התלוי בעזרת הזולת בפעולות יום-יום שלו, גימלה חודשית על-ידי המוסד לביטוח לאומי כהשתתפות בהוצאות המיוחדות של ההורים. כמו כן יינתן להם מענק לימודים. הגימלה תינתן להורים שהכנסתם החודשית אינה עולה על 4 פעמים השכר הממוצע במשק. התקנות ייכנסו לתוקף בהדרגה החל ב-1 באפריל 1981.

אי לכך אישרה הוועדה מסקנות בנושא הצעתו של חבר-הכנסת מ. וירשובסקי על עזרה להורי ילדים בעלי נכות של 100% כלהלן:

ועדת העבודה והרווחה, בישיבתה ביום 16 בינואר 1980, אישרה את תקנות הביטוח הלאומי בדבר תשלום דמי מחיה, עזרה ללימודים וסידורים לילד נכה, שתהיה בהן עזרה כספית מהותית והקלה על הורי ילדים בעלי נכות גבוהה. בכך יימצא גם פתרון חלקי לבעיית הגיידות של ילדים בעלי נכות של 100%.

הבטיחו זכויות לילדים נכים — ביצוען נדחה לשנים 1981 ו-1982.

מן הראוי לבצע את התקנות מייד ולאחר, ובמיו"חד לאחר מתן צו לבית-המשפט שחייב את שר העבודה והרווחה להתקין תקנות כפי שמתחייב מחוק ביטוח נכות 1973.

ד. הודעת שר החינוך והתרבות בעקבות מסקנות ועדת החינוך והתרבות בדבר הסדרת המילגות לסטודנטים הדרושים ושיפור מצב החינוך במגזר הדרוזי *

משרדנו הציע לחבר-הכנסת אמל גסרלדין, בעל ההצעה לסדר-היום בנושא זה, וכן לראשי המועצות המקומיות הדרוזיות, להפוך את הקרן הקיימת למילגות לסטודנטים דרוזים לקרן משותפת לממשלה ולעדה. המשרד ממשיך לפעול להגשמת מטרה זו.

כמבוקש, ידוות משרדנו בסוף שנת תש"ם לוועדת החינוך והתרבות על מספר הסטודנטים הדרוזים שקיבלו מילגות לשנת הלימודים תש"ם.

ב ב ר כ ה
זבולון המר
שר החינוך והתרבות

לכבוד

מר יצחק שמיר
יושב-ראש הכנסת,

נכבדי,

על פי סעיף 85 לתקנון הכנסת, אני מפרט להלן את הפעולות שנעשו על-ידי משרדנו בעקבות מסקנות ועדת החינוך והתרבות בעניין הסדרת המילגות לסטודנטים הדרוזים ושיפור מצב החינוך במגזר הדרוזי.

סכום המילגות לסטודנטים ולתלמידי תיכון וסמי-נארים דרוזים הועלה השנה ל-350,000 לירות (לעומת 260,000 לירות בשלש"ט).

העתק: השר משה גסים.

חברת-הכנסת אורה נמיר, יושבת-ראש ועדת החינוך והתרבות.

* הונחו על שולחן הכנסת ביום כ"ג בחמוז תשל"ט (18 ביולי 1979).

